

KAITSE KODU!

KAITSELIIDU AJAKIRI NR 5 (73/519) 2007

NAISKODUKAITSJAD TÄHISTASID
80. AASTAPÄEVA

VIRTUAALSE KOMPANIIGA KEVADTORMIL

EESTI KADETID PARIISIS

AJALUGU TEGEMAS: 14. JUULI 2007

TÄPSUPÜSSIDE MINEVIK JA OLEVIK KAITSELIIDUS

Erna retk 2007 oli taas kord kõige kõigem. Kõige kestvam: algas esmaspäeva, 6. augusti ennelõunal avatseremooniaga Tallinnas Jüriöö pargis ja lõppes lõpujooksuga laupäeva, 11. augusti varahommikul. Kõige pikem: uus, tunduvalt lääne poole nihutatud tegetsemispiirkond sundis mõnd meeskonda käima maha enam kui 200 km. Ning loomulikult kõige raskem, aga sellest saavad rääkida vaid retke ise läbi teinud vanad ja uued ernalased.

14

Naiskodukaitse spordilaager

36

Täpsuspüsside minevik ja olevik Kaitseliidus

40

Eesti kadetid Pariisis ajalugu tegemas:
14. juuli 2007

48

Koostöö tegi võimalikuks suurepärase suurlaagri

KK! KAITSOLIIT ARVUDES

19 179

liiget oli juulis 2007 Kaitseliidus ja tema eriorganisatsioonides kokku.

ERNA RETK 2007 TAGANTJÄRELE

Ülevaade uuendatud Erna retkest Politsei ameti võistkonda kuulunud reservohvitseri silme läbi7

TOSINAL NAISSKODUKAITSJAL ON ESMAABIÕPETAJA TUNNISTUS

Kaitseliitlastel tuleks nõuda, et esmaabiõpetajad neid abiandjaks koolitaksid 12

ÕPETUSSÕNU ESINEJATELE: MIDA JA KUIDAS RÄÄKIDA

Kaitseliidu Koolis aidatakse õppureil korrastada oma teadmisi ja lihvida andeid 33

Me paistame välja – oleme naiskodukaitsjad 5

Venemaa ja Ameerika initsiatiividest merel 9

Kaitseliidul on, mida USA Rahvuskardilt õppida 10

Naiskodukaitse sai 80-aastaseks 11

Saaremaa naiskodukaitsjad valisid maakonna aasta ema 15

Tahe on kõige alus 17

Valga jaoskonna naiskodukaitsjad moodustavad sõpruskonna 18

Eesti välispoliitika filosoofiast II 19

Kaariniga Kaarinist ja vabatahtlikust riigikaitses 24

Mõnedest riigikaitsenormidest Eesti Vabariigi põhiseaduses ja nende rakendamisest 26

Virtuaalse kompaniiga Kevatormil 29

Täpsuspüsside minevik ja olevik Kaitseliidus 36

Eesti kadetid Pariisis ajalugu tegemas: 14. juuli 2007 40

Norra noored ootavad eestlasi võistlema 43

Hakkamasaamise kinnitus ehk Mini-Erna 2007 44

Koostöö tegi võimalikuks suurepärase suurlaagri 48

Saarlaste suvelaager Tehumardil 50

Kaitseliidu noored õppisid Rootsis laskmist 51

VAHELEHED:

Tagavaravägi nr 24

MINI-ERNA KAHEKORDSED VÕITJAD JÜRIÖÖ PARGIS

Tänavu võitis Noorte Kotkaste patrullivõistluse Mini-Erna teist aastat järjest Noorte Kotkaste Viru maleva võistkond, kuhu kuulusid Tõnis Tulp, Andres Lepik, Siimo Oras ja Sander Aur. Erna Seltsi medalid ja diplomid anti Mini-Erna võitjatele traditsiooniliselt üle Erna retke avatseremoonial, mis seekord viidi esmakordselt läbi Lasnamäel Jüriöö pargis.

Foto: Hannes Reinomägi. Loe lk 44.

Ivar Jõesaar, kapten

Eestis algab aastapäevapidustuste hooaeg

Huvitav on elu siin Euroopa kirdenurgas. Suure osa noorema rahva teadvuses alles äsja napilt noorkaitseliitlase ikka jõudnud iseseisvates Balti riikides hakatakse õige pea tähistama omariikluse 90-aastaseks saamist. Eriline on ka see, et teiste riiklikult tähtsate institutsioonide seas saabub pidu mõne Kaitseliidu maleva õuele juba enne Eesti Vabariigi ametlikku sünnipäeva. Olid ju olud 90 aastat tagasi sellised, et oma kodu kaitsmisega marodööride eest tuli alustada enne, kui sündis riik, mida tuli välisvaenlase eest kaitsma hakata. Nii vaatabki aasta lõpuni meile kalendrist peaaegu iga nädal vastu mõne maleva sünnipäev.

See tõsiasi muudab Kaitseliidu nii riigis üldse kui eriti maakondades oluliseks tõmbekeskmeiks, mille ümber keerleb Eesti Vabariigi juubelisündmuste karusel. See tähendab ka, et Kaitseliidul ja kõigil tema malevatel seisavad ees olulised pidustusteks valmistumise päevad. Võrreldes kümne aasta taguse ajaga lasub seekordsete juubelpidustuste korraldajail hoopis suurem vastutus. Riik on küpsmaks saanud, inimeste ootused kasvanud, elujärgki paranenud. Pidustused peavad olema väärikad ja meelde jäävad – ei saa lubada ülepingutamist ega lati alt läbijooksmist. Seetõttu tuleb Kaitseliidul väga targalt läbi mõelda oma võimalused, tuletada meelde sõja eel tekkinud tavad ja tseremooniad ning kohandada see ressursidele vastavalt tänase päeva mõttelaadiga.

Siinkohal on kohane meenutada, et nagu Naiskodukaitse loodi 80 aastat tagasi Kaitseliitu tema suures riigikaitsetöös abistama, nii on ka pidustuste korraldamisel naiskodukaitsejad esimese löögi enda peale võtnud. Naiskodukaitse 80. aastapäeva pidustused 19. augustil Jõhvis juhatasid juubelimaratoni sisse. Ja naiste abi läheb järgneva aasta jooksul palju vaja.

Et asi oleks kindlam, poleks paha vaadata, kuidas suured ja põlised riigid oma suursündmusi tähistavad. Rühm Eesti kadette osales 14. juulil Prantsusmaal iga-aastaselt Bastille' vallutamise aastapäeva puhul korraldataval sõjaväeparaadil Pariisis. Prantslased on ennast alati suurriigiks pidanud ja seetõttu on nende sõjaväeparaad ka väljapeetult suurejooneline. Pariis peatänaval L'Avenue des Champs-Élysées' l marssisid sajad erinevate Prantsuse väeosade sõdurid, tuletõrjujad ja politseinikud ning sõitsid kümned lahingumasinad. Taevaalust täitsid punavalgesinise suitsusabaga õhujõudude lennukid. Euroopa ühtsuse märgiks olid prantslased paraadist osa võtma kutsunud 27 Euroopa Liidu riigi sõjaväe esindajad. Vormikuubede ja lippude kirevus jättis paraadi pealtvaatajatele kindlasti üleva mulje. Prantsusmaa tundis end taas suure ja ühtsena.

Vaevalt meie oma aastapäevadel midagi sellist matkida saame. Ja kas tahamegi? Kuid Kaitseliidul on aeg välja kujundada meile kohane – eestipärane ja inimesi kaasa elama kutsuv – juubelpidustuste kombestik. Et meie noore, kuid ometi nii vana riigi kaitsetahe kasvaks. **KK!**

**Kaitseliidu ajakiri
Kaitse Kodu!**

Asutatud 11. september 1925

VÄLJAANDJA KAITSELIIT

Ilmub kaheksa korda aastas.

PEATOIMETAJA:

kpt Ivar Jõesaar

TEGEVTOIMETAJA:

Taive Kuuse

MAKETT JA KÜLJENDUS:

Matis Karu

REKLAAM JA LEVI:

Virgo Tamm

kaitsekodu@hot.ee

TOIMETUS:

Riia 12, Tartu 51013

Telefon 717 9155

Faks 717 9150

Toimetuse e-mail:

kaitsekodu@kaitseliit.ee

Trükitud ASI Printall trükikojas

**Toimetus kaastöid ei
retsenseeri ega tagasta.**

KAITSELIIT INTERNETIS:

www.kaitseliit.ee

www.alutaguse.ee

www.jogevamalev.ee

laane.kaitseliit.ee

toompea.kaitseliit.ee

www.hot.ee/parnukl

polva.kaitseliit.ee

rapla.kaitseliit.ee

tallinn.kaitseliit.ee

www.meredivisjon.ee

www.hot.ee/laanemk

nomme.kaitseliit.ee

yhend.kaitseliit.ee

www.virumalev.ee

tartu.kaitseliit.ee

www.ut.ee/akmk

valgamaa.kaitseliit.ee

**Toimetuse kõnetund
esmaspäeviti kell 13–15
Tallinnas Toompea 8,
tel 717 9027**

President Ilves: Kaitseliit suudab olla osa Eesti turvavaibast

Kaitseliit väärrib meie kõigi tõsist tunnustust ja toetust nii tegutsemise eest tsiviilkriiside ja loodusõnnetuste ajal kui ka riigikaitselise organisatsioonina, ütles president Toomas Hendrik Ilves 22. augustil peetud Kaitseliidu vanematekogu koosolekul. Riigipea meenutas abipolitseinikest kaitseliitlaste rolli aprillirahutuste ohjeldamisel Tallinnas ja Ida-Virumaal, samuti Kaitseliidu osalemist Pärnu üleujutuse ja paljude metsatulekahjude korral. “Oleme korduvalt näinud, kuidas Kaitseliit suudab kriiside ja loodusõnnetuste ajal olla osa Eesti turvavaibast,” sõnas president Ilves. “Mul on hea meel, et olen viimastel kuudel kuulnud paljudelt inimestelt soovi liituda Kaitseliiduga.” Riigipea sõnul on vaja tihendada Kaitseliidu üksuste ja

omavalitsuste koostööd, et olla valmis tsiviilkriiside ennetamiseks ja nende tõkestamiseks, samuti tõhusalt koordineerida politsei ja piirivalve ning Kaitseliidu üksuste ühistegevust.

“Meie teiega, lugupeetud vanematekogu liikmed,

peame igapäevaselt hoolitsema, et Kaitseliidu maine ja autoriteet kasvaksid, et Kaitseliiduga ühineksid inimesed, kellel on ühiskonnas kaalu ning et – see on väga oluline – kõigil kaitseliitlastel oleks riigile vajalik ja neile endile jõupärane tegevus,” ütles president Ilves.

Kaitseväge juhataja kindralmajor Ants Laaneots rääkis koosolekul kaitseväge lähiaja arengukavast ja Kaitseliidu ülem kolonelleitnant Raivo Lumiste oma organisatsiooni tulevikust, mille märksõnadeks jäävad sõjaline võimekus, tsiviiltoetus ja kaitsetahe. Kaitseliidu vanematekogu on Kaitseliidu keskkogu poolt valitud korraldav organ, mis koosneb vähemalt 15 kaitseliitlastest – silmapaistvast riigi- ja avaliku elu tegelastest. **KK!**

Kosovos asus teenistusse Kaitseliidu baasil moodustatud luurerühm ESTRIF-2

Kaitseliidu baasil moodustatud 26-liikmeline luurerühm ESTRIF-2 lendas 14. augustil Kosovosse, kus vahetas välja seal teenistust lõpetava ESTRIF-1. Jalaväe väljaõppekeskuse Kuperjanovi Üksik-jalaväepataljon baasil komplekteeritud luurerühm ESTRIF-1 teenis Kosovos nooremleitnant Lauri Kriisa juhtimisel alates 2007. aasta veebruarist.

Põhja-Kosovos Kosovska Mitrovicas asuva Taani pataljoni koosseisus teenistust jätkava ESTRIF-2 üles-

andeks on luurepatrullide ja läbiotsimiste teostamine ning erinevate objektide julgeoleku tagamine.

Enne rahutagamisoperatsioonile minekut läbis luurerühm viiekuulise väljaõppetsükli Paldiskis Rahuoperatsioonide Keskuses, lisaks harjutati kolm nädalat Taanis sealsete instruktorite käe all. Väljaõppe käigus ühtlustati juhtimisprotseduure, harjutati koostööd teiste üksustega, treeniti tegutsemist tihedalt asustatud alal, õpiti tundma taanlaste relvastust, side- ja trans-

pordivahendeid. ESTRIF-2 ülemaks on leitnant Marek Susi.

Eesti kaitseväge osaleb NATO juhitud rahutagamisoperatsioonil Kosovos (KFOR = *Kosovo Forces*) alates 1999. aasta novembrist. Esimeseks operatsioonipiirkonda lähetatud üksuseks oli 10-liikmeline mitmeotstarbeline sõjaväepolitsei-grupp Estpatrol-1.

2007. aastal teenivad Kosovos luurerühm ESTRIF, staabiohvitserid ja staabi-allohvitserid. **KK!**

SÕNUMID

TALLINNA JA RAPLA MALEVA RESERVÕPPEKOGUNEMINE LÕPPES RÄNNAKU JA LÕPULAHINGUGA

Kaitseliidu Tallinna maleva baasil ette valmistatud jalaväepataljoni staap ja staabikompanii ning Kaitseliidu Rapla maleva baasil ette valmistatud jalaväekompanii viisid 22.-26. augustini läbi reservõppekogunemise IV etapi Jägala sõjaväelinnakus ja Kaitseväge Keskpolügoonil. 22. augustil üksused formeeriti, sellele järgnes rännak Jägala sõjaväelinnakusse. 23. augustil liiguti rännakuga Kaitseväge Keskpolügoonile, kus oli korraldatud rühmade kaupa erialane tegevus kaitseks asumiseks. Õppekogunemise põhiraskus oli Kaitseväge Keskpolügoonil 25. augusti õhtul ja ööl vastu 26. augustit, mil vastase üksusi etendav võitlusgrupp ründas kaitstes olevaid pataljoni allüksusi.

2007. aastal on eelnevalt läbi viidud kolm õppekogunemise etappi: I etapp viidi läbi Kaitseliidu Koolis ohvitseridele ja allohvitseridele, II etapil toimus erialaõpe ning III etapil harjutati jagude ja rühmade koostööd. Õppekogunemise eesmärgiks on harjutada kokku jalaväe- ja staabikompaniid tegutsemaks lahingutegevuses ühtselt funktsioneerivate allüksustena. Pataljoni staap peab saavutama koostöövõime oma tegevuse planeerimisel ja juhtimisel nii rännakul kui ka kaitselahingus. Kaitseliidu baasil ette valmistatud pataljoniid on territoriaalsed üksused, mis valmistatakse ette mitme maleva poolt. Kaitseliidu suurimasse, Tallinna malevasse kuulub üle 1700 kaitseliitlase. **KK!**

Tekst: AIRI NEVE, Naiskodukaitse esinaine

Me paistame välja – oleme naiskodukaitsjad

Naiskodukaitse asutamisest möödub 1. septembril 80 aastat, kuid ajaloo keerdkäigud on võimaldanud meil realselt tegutseda ja organisatsiooni arendada vaid 30 aastat. Ma ei hakka analüüsima, mida kõike selle aja jooksul on jõutud-suudetud teha, vaid peatun organisatsiooni tänasel päeval, püüdes esitada mõned mõtted ja võimalikud arenguteed lähitulevikuks.

Taasasutamisjärgne Naiskodukaitse on tegutsenud mõneti omamoodi ja ringkonniti üsnagi erinevalt. Ringkondade tegevus on mitmes mõttes põhinenud iseendale tegevuse otsimisel, sõltudes suuresti kohalikest juhtidest ja malevate arusaamistest. On ringkondi, kus tegevus on tihedasti läbi põimunud Kaitseliidu maleva omaga, kuid on ka ringkondi, kus aetakse iseseisvalt pigem oma asja ja kohati ehk hoopis kellegi teise asja. Ent vaatamata sellele julgen väita, et Naiskodukaitstes on üldjoontes stabiliseerumise aeg. Järk-järgult korrastatav väljaõppesüsteem, ühtsete põhimõtete järgi koolitatud vabatahtlikud juhid ja järjekindlalt juurutatav organisatsioonikultuur on olulisteks tähisteks selles protsessis.

Üha paremini suudame esitleda oma organisatsiooni ka väljapoole. Viimastel kuudel oleme teeninud ära võrdlemisi suure ühiskondliku tähelepanu. Seda näiteks seoses ajaloolise pärandi tutvustamisega (näitus “Õed Soome lahe kahelt kaldalt”), aga ka võidupüha paraadil väärilt esinenud marssijate ja tuletoojatega. Ka Erna retkel osalenud Naiskodukaitse võistkond ja baaslaagris abiks olnud ligi 60 naiskodukaitsjat ei jätnud pea ühtki meediakanalit ükskõikseks... Seega, julgen väita, et Naiskodukaitse erinevate tasandite juhid ja innukad eestvedajad on suutnud oluliselt edendada organisatsiooni selle parimas toimimises.

Ent loomulikult on meil hulgaliselt arenguerssurse. Ma ei nimeta neid probleemideks, pigem positiivseteks väljakutseteks, mille eduka seljatamise korral saame põhjusega rõõmustada, et oleme igati toimiva ja ühiskondlikult aktsepteeritud organisatsiooni liikmed. Kõigepealt näen lähituleviku ülesandena muuta selge-

maks ja kõigile ühtmoodi arusaadavaks Naiskodukaitse organisatsiooni paigutumine terviklikku Kaitseliitu, et leida vastus küsimusele, kuidas toimida paralleelselt Kaitseliidu malevatega, olles samaaegselt tervikorganisatsioon – Naiskodukaitse. Seni on malevates väga erinevalt mõistetud Naiskodukaitse ringkonna allumist malevapealikule – alates täieliku kuuletumise nõudest omamoodi eiramiseni. Kaitseliidu seadus annab ühed võimalused, meie oma põhikiri mõneti kitsendab ja hägustab neid, igapäevane praktika aga kaldub kohati üleüldse kolmandasse suunda.

Teine kitsaskoht seostub vabatahtlike juhtide administreerimiskoormusega. Praegune Naiskodukaitse tegevus ja organisatsiooni arendamine põhineb suuresti vabatahtlikul initsiatiivil, inimeste kohusetundel ja loendamatul töötundidel. Ühelt poolt pole selles justkui midagi halba – olemegi ju vabatahtlikul pannesel põhinev organisatsioon. Ent paraku tähendab üha suurenev paberimajanduse koorem seda, et vabatahtlikud juhid kulutavad kogu jaksu tehnilisele tööle ning sisuliseks tegevuseks ja organisatsiooni arendamiseks jääb üsna vähe jõudu. Ainuvõimaliku lahendusena näen palgaliste instruktorite olemasolu Naiskodukaitse ringkondades, nii nagu see on Kaitseliidu malevates ning noorteorganisatsioonide malevates ja ringkondades. See võimaldaks vabatahtlike häid mõtteid ja tegutsemistahet otstarbekamalt ja tulemuslikumalt organisatsiooni ning kogu riigi hüvanguks kasutada.

Kõige olulisem roll teel parema Naiskodukaitse juurde on aga ikkagi meil endil. Kõigepealt Naiskodukaitse juhtidel, kes suunavad ja määravad organisatsiooni oleviku, tuleviku, olemuse, tegevuse efektiivsuse ja ühiskondliku kuvandi. Teisalt lasub vastutus ka igal organisatsiooni liikmel. Meil tuleb endale aru anda, mis organisatsiooni me kuulume ja millistel eesmärkidel tegutseme. Peame igal sammul teadvustama, millised on meie õigused ja kohustused, ning vastavalt nendele täitma organisatsiooni eesmärged. See pole lihtne. Ei peagi lihtne olema, sest me pole ju tavalised inimesed – oleme naiskodukaitsjad. **KK!**

Erna retk 2007 tagantjärele

Tekst: TANEL JÄRVET, nooremleitnant, Kaitseliidu Tallinna malev

Tänavune Erna retk oli kuue päeva pikkune (6.–11. august) ja selle läbimiseks tuli maha käia 160–170 km. Rakmete raskus oli 17–18 kg, lisaks automaat. Öösiiti saime magada 2–3 tundi, kuid sellega harjus. Päeval oli ränk palavus – 25–30 kraadi. Pidevalt võtsime magi9neesiumi, panangiini ja Rehydroni, millega meedikud meid punktides varustasid.

Teekond algas Salmistult ja viis Kiiu, Külmaallika, Jägala-Joa, Maardu järve, Jüri, Vaida, Pahkla raketibaasi, Oru, Kose-Risti ja Ardu Kautlasse. Vastutegevust tegi Scoutspataljoni 70–80-meheline kompanii oli tras-sile hästi paigutatud. Neid tugevdas üks Kaitseliidu Lääne maleva jagu. Vastutegevus oli paigutatud n-ö kahe joonega teedele, mistõttu tuli olla valmis varitsuste eest minema sööstma. Kontrollpunktides ootasid mitmesugused ülesanded: maasturiga sõit Külmaallika karjääris, köiega laskumine üle Jägala jõe, *paintball*lahing, silla mineerimine Tallinna-Tartu maanteel, luureülesanne Scoutspataljoni kompanii vastu, miinivälja ületamine, granaadivise, linnalahing, meditsiin, takistusriba, orienteerumisetapid ning laskmine automaadist ja püstolist.

MINEK, MINEK

Esmaspäeval, 6. augustil laadisime oma varustuse Miinisadamas me-

reväe laevale Admiral Pitka ja laev viis meid Salmistu lahele. Neljatunnine meresõit on retke mõnusaim osa. Dessandil lainet peaaegu polnud ja kaldale jõudsimel kiirelt. Teele pääses Politseiameti võistkond, milles osalesin, kell 23.40. Suundusime Külmaallika karjääri. Maasturiga tuli sõita ööpimeduses (kell 3) liivakarjääris. Üks kaasvõistleja Eesti Reservohvitseride Kogu (EROK) ja Kaitseliidu Tallinna maleva segatiimist andis hea soovitusse, kuidas takistusrada kiiresti läbida: “Vajuta gaas nii põhja, et kohtunikul, kes juhi kõrval istub, hirm peale tuleb, siis ta hakkab ise juhendama.” Hiljem selgus, et nii oligi. Päris mitmel korral ütles ta Politseiameti võistkonnas sõitjale lipnik Steve Kümnikule: “Oot, oot, ära nüüd gaasi ega pidurit pane... Keera, keera, keera juba rooli, muidu paneme välja...”

Kell 3.30 kuulsime taamal esimesi valanguid, mingi võistkond oli jäänud varitsusse. Astusime 15 km pikkust etappi ja saime hommikul ka 2 tundi magada. Kell 10.10 tuli pidada metsas *paintball*lahing. Seejärel suundusime Jägala-Joa asulasse, kus saime jõe kaldal 2 tundi puhata. Jõeharu voolas paekiviastangul. Istusime jões, milles sügavust 20–30 cm, mõnus oli. Köiega üle Jägala jõe laskumine eeldas head meeskonnatööd ja taktikalist lahendamist.

Teispäeva õhtul kell 20 algas öine etapp jõudmaks Peterburi maanteelt Maardust kuue tunniga Tallinna-Tartu maanteel asuva Vaida

ESIMEST KORDA ERNA RETKEL

- Viru Üksik-jalaväepataljon (7. koht)
- Eesti Reservohvitseride Kogu / Kaitseliidu Tallinna malev (8. koht)
- Pärnu Üksik-jalaväepataljoni võistkond (kapten Joe Lepp on ka varem osalenud) (9. koht)
- Naiskodukaitse Tallinna ringkond (20. koht)

Esmakordselt osalejaid iseloomustas see, et varustust oli neil natuke rohkem kui vanadel käijatel, kuid samas oli neil suur tahtmine ja nad nägid kõvasti vaeva.

sillani. Valisime ringimineku, mis võttis rohkem jõudu, kuid jõudsimel ettenähtud ajal kohale. Ülesanne oli lõhata trotüüliga üks raudbetoonist kandepost, mille pikkus 20 m ja paksus 1,2 m. Enamik võistkondi pani valmis vajalikust väiksema lõhkelaengu (õige oli 1000–1400 kg sõltuvalt laengu asukohast).

Kontrollpunktis kohtasime esimest korda meedik Lauri Lemmingut. Ta on väga tasemel mees, teadis iga teema kohta midagi. Lisan ühe tema soovitusse: “Kui tahate, et ville ei tuleks, peske seitse päeva enne trassile minekut igal õhtul varbaid 70-kraadise piiritusega.”

LUUREÜLESANDEST

Vastase pataljoni juhtimispunkt oli metsasel legendikul. Valve oli tu-

Foto: HOLGER HALJAND

Naiskodukaitse võistkond Miinisadamas.

Foto: IVAR JÕESAAR

Politseiameti võistkond finišis üksteist hea soorituse puhul õnnitlemas.

gev ja ma roomasin peaaegu tunni, enne kui jõudsin tagalarühmani. Ühel hetkel langetasin otsuse. Puls oli 190, kuid surusin end maast lahti ja astusin rahulikult kõõgitoimkonna juurde. Kaitseväeline tervitus (tunnistan et hääl natuke väris) ja: “Nooremleitnant Järvet. Scouts-pataljoni staapi koosolekule. Saate juhutada, kuhu poole staap jääb?” Kokatädi vastas: “Vaadake sinna-poole, seal geneka taga ongi.”

Instinkte maha surudes jalutasin rahulikult läbi laagri staabisoomuki juurde, valge leht ja must vildikas käes (staabikoosolekule minnes peavad kirjutusvahendid ju kaasas olema). Järgnev oli ainult mälu treening ja kiirfotode tegemise eksam. Käesoleval aastal tuli nimelt luureülesandel teha digifotosid vastase laagrist.

Mingil hetkel kuulis EROK I meeskonna liige nooremleitnant Tiit Riisalo vee solinat. Pistis pea kuuse alt välja uudistama, kaamera pildistamisvalmis ja ... tegi 2007. aasta luure *flashfoto* – ihualasti Scouts-pataljoni võitleja end pesemas. Tipp veel tuli. Mees ägises, kuid ta ei saanud ju, tagumik paljas, haka-ta Riisalot taga ajama...

Luureskeemide koostamisel (1:10 000 ja 1:20 000) osales kogu meeskond. Lipnik Steve Kümniku, lipnik Madis Kuznetsovi ja reamees Kun-nar Vahi joonistamisoskus oli suurepärase.

Viimasel ööl, reedel vastu laupäeva, kui olime Kuznetsoviga päris tühjad ning jalad valutasi, käisime ja laulsime, (parafraaserides Väikeste Lõõtsipillide Ühingu repertuaaris kuulsaks saanud “Silver Ükssilma lugu”): “Silver, kus on Sinu vasak jalg... Mere põhja maha jäi, koos laevaga...”

Lipnik Kuznetsov ütles pärast retke tabavalt: “Olen nagu Mel Gibson, niikaua kuni nuga reies ega kuuli p...s pole, tegutsen edasi.” Lõpujooksu võitsime ajaga 36 minutit 15 sekundit. Jooksu järel vormi seljast võttes ütles Kümnik telemeestele tabavalt: “Hea, et kaamera lõhna ei näita. Meil on kõigil surnud mägra lõhn küljes.” Aktuaalse Kaamera vahendusel sai kogu Eesti rahvas seda teada.

ERNA RETK 2007 TULEMUSED

Koht	Võistkond	Punkte
1.	Eesti Reservohvitseride Kogu (rms Alar Nigul, n-ltn Tiit Riisalo, kpt Raul Hindov, ltn Kaido Ruul)	252,02
2.	Kaitseliidu Tartu malev (ltn Alar Kööbi, n-ltn Lauri Teppo, ltn Margus Klais, v-srs Kristjan Sepp)	266,67
3.	Soome II	351,78
4.	Politseiamet	430,10
5.	Kaitseliidu Järva malev	549,26
6.	Piirivalveamet	554,82
7.	Viru Üksik-jalaväepataljon	594,21
8.	Kaitseliidu Tallinna malev / Eesti Reservohvitseride Kogu	627,97
9.	Pärnu Üksik-jalaväepataljon	657,61
10.	Soome I	676,69

Võistluse peakohtunik oli USA erivägede kolonelleitnant Mark E. Bergeson.

MIS OLI HÄSTI

1. Ajaformaat – kuus päeva trassil ja retke algus esmaspäeval.
2. Külmaallika karjääri punkt – *offroad*-klubile anti teada eesmärk ja mehed tegid tõesti huvitava ja ladusalt toimiva kontrollpunkti.
3. Orienteerumisülesanne nelja kaardiga – sundis tegema meeskonnatööd ja jaotama punktide võtmist meeste vahel.
4. Ülesanded olid sõjalis-tehniliselt huvitavad – köie- ja takistusradade tegijad ehk nn *spider-team* on tasemel.
5. Eesti kaitseväge vormi nõue oli igati põhjendatud.

MIDA ARENDADA

1. Uus trass on vajalik. Üks võimalus on viia võistlejad bussidega Lääne-Virumaa poole, sest muidu on asfaltteedel käimist liiga palju (kahjuks kujuneb nii välja, sest trass läbib Tallinna-Tartu ja Tallinna-Peterburi maanteed).
2. Kirjalik briif on vajalik. Kogu võistluste olulisimad faktid anti edasi suuliselt Kautlas heinamaal peetud koosolekul. Lihtne on anda tiimidele 1-2 lk teksti, kus tähtsamad korralduslikud ja erinormid kirjas.
3. Vastutegevuse reeglid peaksid antama eraldi paberil (et vastutegevus vaid kahe joonega teedel, 1 km raadiuses ümber punkti on turvaala, patrulli tabamiseks peab olema vastutegutsejate arv sellega vähemalt võrdne).
4. Tulemusi võiks jooksvalt kajastada Kautla staabis-baaslaagris.
5. Linnalahing paukpadrunite ja lõhkepakettidega on vajalik ala, mis harjutab patrulli tegutsemist hoonestatud alal. Loodame et Erna retkel 2008 on linnalahing taas ülesandeks.
6. Paariorienteerumises on proportsioonid paigast ära: et saada 20 punkti, tulnuks läbida tulnuks umbes 30 km, samas oli vastutegevusele vahelejämmisel elu väärtus 9 karistuspunkti.
7. Patrull-laskmisel tuleks panna rõhk meeskonnatööle. Erna retke tase eeldab, et laskeharjutuseks saadakse Hardy/Janter-süsteem ja patrull hävitab varitsusest vastase üksuse.

Võitsime aladest peale lõpujooksu Vanamõisast Kautlasse ka Pahkla raketibaasi takistusriba.

Täna võistkonnakaaslas, kes sitkelt vastu pidasid ja andsid endast

palju, ning tugimehi lipnik Reimo Reisbergi ja nooremleitnant Kalvi Abelit, kes tegid vajalikku ja tõsist tööd. Teave ja videod retkest on Erna Seltsi kodulehel (<http://www.erna.ee>). **KK!**

Tekst: MIHKEL MUTT

Venemaa ja Ameerika initsiatiividest merel

Venemaa mereväe juhataja admiral Vladimir Masorin teatas hiljuti, et Venemaa kavatses taastada oma kohalolu Vahemerel. See teeb USA murelikuks. Asi pole üksnes tema sealse kuuenda laevastiku monopoolse seisundi väärarvamises, vaid eelkõige selles, et Kaukaasia ja Põhja-Aafrika kaudu tarnitakse Läände mitmesugust energeetilist tooret ja vastavate marsruutide turvalisuse tagamine on prioriteetne.

Vene plaan ei teostu tõenäoselt üleöö, sest ressursse napib. Ei piisa ilmselt ka sellest, kui paigutatakse ümber osa Balti mere ja Põhjamere laevu, nagu Massorin mainis. Teine asi oleks Musta mere laevastikuga Sevastopolis, mis on niikuinii pikaajaliste pingete allikas. Rendileping Ukrainaga lõpeb 2012. aastal, seejärel tuleb seda pikendada või otsida laevastikule uus koht. Peamine (ja ajaliselt lähim) geopoliitiline mõju võib aga olla venelaste plaanil äratada varjusurmast oma külma sõja aegsed baasid Süürias. Neid oli seal kaks – Tartūs ja Latakia. (Muide, need on üldse ainsad Venemaa säilinud baasid väljaspool endise impeeriumi riike. Võrdluseks: USA baaside arv 38 riigis võib käesolevaks hetkeks olla kuni 850.)

Venelaste nn 720. logistiline kaitserajatis Tartūses on seisnud jõude 1991. aastast saadik. Kuuldavasti tõmbasid venelased selle eelmisel aastal suisa rusudeks ja hakkasid Latakias uut dokki ehitama. Ümber baasi paikneksid mõistagi seire- ja kaitseraketisüsteemid, mis Iisraelile ei meeldi. Kuigi Venemaa ei anna Süüria liidri Bashar al-Assadile suisa kindlustuspoliisi, on arvata, et Iisrael ei riski tulevikus enam teha madalende üle tema suveresidentsi nagu seni.

Süüria on ostnud Venemaalt pidevalt relvi ja kaht riiki ühendab sõprus Iraaniga. Tervikuna Süüria reiting piirkonnas tõuseks, samas aga muutuksid lääneriikide võimalused kokkulepeteks Liibanonis ja Palestiinas keerukamaks. On ka võimalik, et Süüria kasutab Vene baaside taaselustamist kaardina USA vastu, kui nende

äsja tekkinud habras koostöö Iraagi küsimuses peaks lagunema. Ka tuleb arvestada, et valdavalt sunniitidest koosnevad araabia maad on praegu üldiselt paanikas seoses šiiitliku Iraani peatselt valmiva aatomirelvaga ning tahavad ka endale sihukest. Venemaa soovib aga end sellega seoses kallilt müüa.

Nüüd aga teise külma sõja vastaspoole – mereväega – seotud plaanidest. Ühendriikide kaitseministeerium on maailma suurim kinnisvaraomanik. Pentagonile kuulub mitmel pool maailmas kokku 120 191 km², millega ta on suurem kui Lõuna-Korea või Portugal. Aga baasidel on see kehv asi, et liitlastel võivad meelesolud muutuda (nagu äsja Kõrgõztanil) ja siis tuleb kolud kokku pakkida. Seetõttu on Ameerika sõjaväe juhtkonnal sihil uut tüüpi baasid, mis paikneksid avamerel. Nagu napist infost võib aru saada, on neil midagi sarnast lennukikandjatega, samas ka naftapuuriplatvormidega. Tervikuna aga iseloomustatakse neid kui “süsteemidest koosnevaid süsteeme”. Süsteemide all tuleb mõista lahinguoperatsioonide kontseptsioone, ründe- ja kaitserelvi, lennuväge, kommunikatsioone, logistikat jne

Niisuguste ujuvbaaside mõte on USA militaarringkodades vägagi populaarne, sest need aitavad kindlustada juuresolekut seal, kus see maismaa või isegi õhu kaudu pole hästi võimalik. “Me ei sõltuks enam oma liitlaste tujukusest,” nagu väljendus üks kõrgem sõjaväelane. Praktikas tähendab see, et Ameerika-vastaselt meeles-tatud riigi territoriaalvetest natuke eemal on võimsad ujuvad militaarkompleksid, mille kohta rahvusvahelise õiguse seisukohast oleks kõik JOKK. Ei ole raske kujutleda, kuidas sihuke ujuvbaas paikneks Venemaa Süüria baasist Latakias mõnekümne kilomeetri kaugusel.

Muide USA mereväel oli veel üsna hiljuti 400 ha suurune piimafarm Marylandi osariigis, kari koosnes holsteini tõugu lehmadest. Kes teab, äkki võib ujuvplatvormile mahutada ka sihukese karja? **KK!**

Kaitseliidul on, mida USA Rahvuskaardilt õppida

Kaitseliidu ülem kolonelleitnant Raivo Lumiste ja Kaitseliidu peastaabi planeerimisosakonna ülem kolonelleitnant Raul Tõnnov külastasid juulis USA Marylandi osariiki, Baltimore'i linna ja Ühendriikide pealinna Washingtoni. Washingtonis kohtusid nad USA armee Staabiülemate Komitee esimehe asetäitjaga Rahvuskaardi küsimustes kindralmajor Michal Sumrall'iga, Baltimore'is muu hulgas Marylandi Rahvuskaardi ülema kindralmajor Bruce Tuxill'iga.

Kaitseliidu ülem kolonelleitnant Raivo Lumiste, mis oli reisi eesmärk ja peamine tulemus?

Reisi eesmärk oli tutvustada ja läbi rääkida Kaitseliidu hetkeseis ja tulevikuküsimused. Osa vestlusi käsitlesid valdkondi, mis võtsid vaatluse alla militaartoetuste võimalused tsiviiljõududele. Samuti tuli kõne alla värbamine. Vahetasime mõtteid peretoetusprogrammide osas. Sätestasime võimalikud tegevussuunad

antud valdkondades koostöö arendamiseks.

Rahvuskaart on Kaitseliidu tegevust ja arengut toetanud juba peaaegu kümme aastat. Selle aja jooksul on korraldatud ligi 70 erineva sisu ja teemaga üritust. Koostöö on puudutanud väljaõppe korraldust, tagalatööd, planeerimist, väikeallüksuste tegevust.

Põhjus, miks me Ameerikas just eelnimetatud teemad jutuks võtsime, on seotud Kaitseliidu eesmärkidega, mis puudutavad sõjalisi ülesandeid, tsiviiltoetust ja kaitsetahte arendamist. Nende valdkondade koostööle tahame panna suuremat rõhku. Kõige tõhusamalt saab Kaitseliit areneda tsiviilsuhete küsimustes. Ameerikas on need suhted tehniliselt, taktikaliselt ja protseduuriliselt arenenumad kui meil. Meil on tsiviilkoostöös arenguruumi ja siin saame olla tõhusamad ameeriklastelt õppides.

Saime jälgida ohvitseride treeninguid ja hindamist. Tutvusime ka kriisireguleerimisinstituudi tegevusega, kus Kaitseliidu ohvitseridel ja omavalitsuste juhtidel oleks suurepärase võimalus omandada teadmisi tsiviil-militaarkoostööst, näiteks teadmisi, kuidas juhtida metsatulekahju kustutamist ja kuidas selliste tulekahjude kustutamist planeerida. Sõjalises valdkonnas olid kõne all personali juhtimine, värbamis- ja motiveerimisprogramm. Arutasime, kuidas võiks olla korraldatud ühistegevus selles valdkonnas. Peretoetusprogrammi osas võrdlesime ja sätestasime meetodeid, kuidas missioonil olevate inimeste ja nende perede toetamisest korraldada.

Võimalused koostööks on olemas, USA-l on valmisolek teadmisi jagada. Täpsem tegevusplaan selgub lähiajal. Külaskäigul võtsime suuna kirjeldada Kaitseliidu hetkeolukorda ja anda teada, mis suunas tahame liikuda. **KK!**

Kaitseliidu langevarjurid osalesid NATO langevarjuõppusel

Kaitseliidu langevarjurid osalesid 20.–24. augustini Saksamaal Dürenis 26. Langevarjurite brigaadi korraldatud suurõppusel "NATO Brigade Jumpweek 2007".

Esimesel päeval läbisid välisühppajad Saksa langevarjuri ühtlustuskoolituse, et osata toimida NATO varustuse ja õhusõidukitega. Teisel päeval alustati hüppetgevust, kokku sooritati USA instruktorite järelevalve all 480 hüpset ning osalejad teenisid välja USA õhuväe langevarjuri märgi ja tunnistuse. Kolmas päev möödus Saksa instruktorite juhendamisel, kasutati kaht lennukit C-160 Transal ning kavas oli sooritada kokku vähemalt 1000 hüpset. Osalejatele omistati Saksa langevarjuri märk ja tunnistus. Neljandal päeval viidi läbi hüpped helikopterilt CH-53 ning sooritati Eesti sõjaväe instruktorite juhendamisel hüpped Kaitseliidu langevarjurihüppema kasutuses olevate langevarju-

Kaitseliidu langevarjurid tänavusel võiduparaadil Raplas.

dega D-6. Osalejatele omistati Eesti kaitseväe langevarjuri rinnamärk ja tunnistus.

Õppuse "NATO Brigade Jumpweek 2007" eesmärk oli harjutada eri riikide langevarjurite koostööd, ühtlustada väljaõpet ja jagada kogemusi. Õppuse jooksul sooritati

kokku enam kui 3000 lahinguhüpset kaht tüüpi õhusõidukitelt kolme riigi langevarjuinstruktorite juhendamisel. Samasuguseid õppusi viiakse sakslaste eestvedamisel läbi kord aastas. Õppuse korraldamine on rotatsiooni korras erinevate langevarjubrigaadide ülesanne ning kustutatud on ka instruktorid ja hüppajad väljastpoolt Saksamaad. Sel aastal osalesid peale sakslaste Hollandi, Inglismaa, Itaalia, Taani, Prantsusmaa, USA ja Eesti langevarjurid.

Eesti kaitsejõudude langevarjurid olid suurõppusel esmakordselt. Kümneliikmelise delegatsiooni juhiks oli Kaitseliidu Tallinna maleva Kalevi malevkonna langevarjurühma ülem ja instruktor leitnant Mihkel Haug, osalejateks Tallinna, Pärnumaa ja Viru maleva kaitseliitlased. Kaitseliidu langevarjurid osalesid suvel võidupüha tähistamisel ja on oma oskusi näidanud paljudel kaitseväe korraldatud õppustel. **KK!**

Naiskodukaitse sai 80-aastaseks

Päev enne taasiseseisvunud Eesti 16. sünnipäeva tähistas Naiskodukaitse Jõhvis organisatsiooni juubeliaastapäeva

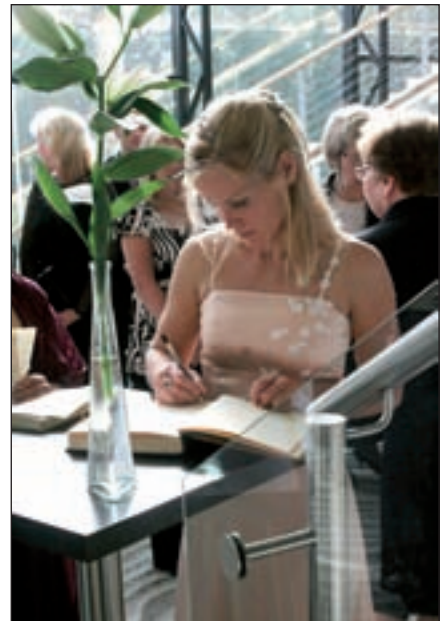
Pidulik päev algas Jõhvi Mihkli kirikus, kus peetud aastapäevajumalateenistusel õnnistati Viru, Jõgeva, Alutaguse ja Järva ringkonna lippud. Lippude naelutamise au oli Naiskodukaitse esinaisal Airi Nevel, kõigi nelja lipu saanud maleva pealikul ja ringkonna esinaisal ning ühel tublil Naiskodukaitse tegevliikmel igast ringkonnast.

Kell 5 pärastlõunal peetud aktusel andis Naiskodukaitse esinaine Airi Neve proua Ingrid Rüütile üle Naiskodukaitse kõrgeima autasu Liiliaristi I klassi. Tänuõnu lausudes kinnitas Ingrid Rüütel, et tunneb uhkust eesti naiste üle, kes on valmis panustama oma aega ja tahtet oma riigi ja kodu kaitse tagamiseks.

Naiskodukaitset olid juubeli puhul tulnud tervitama kaitsejõudude peastaabi ülem kolonel Neeme Väli, Kaitseliidu ülem kolonelleitnant Raivo Lumiste, Kaitseliidu Alutaguse maleva pealik major Arno Kodu, Kodutütarde peavanem Angelika Naris, Riigikogu liige Tarmo Kõuts, kaitseministeeriumi esindaja jpt. Aktusele järgnes Naiskodukaitse esinaise Airi Neve pidulik vastuvõtt. Jõhvi kontserdimaja saal täitus kaunite ballikleitide, uhkete ülikondade ja voogavate tantsusammudega kaitseväe orkestri pillimängu ning Tõnu Kilgase ja Kaire Vilgatsi laulu saatel. **KK!**

Naiskodukaitse 80. aastapäeva pidustused olid meeleolurohked. Ülevaid tundeid tekitas Naiskodukaitse nelja ringkonna lippude õnnistamine Jõhvi Mihkli kirikus. Tänuhõlpsalt väljendasid tunnustuse jagamise hetked aastapäevaaktusel. Imelisust tõi päeva ballimeeleolu. Taaskohtumised vanade tuttavatega lisasid südamesoojust ja siirast rõõmu.

Fotod: Taive Kuuse

Tosinal naiskodukaitsjal on esmaabiõpetaja tunnistus

Naiskodukaitsjatest esmaabiõpetajad läbisid juuli alguses Võsu õppe- ja puhkekeskuses täiendkoolituse

Tekst ja fotod: TAIVE KUUSE

Kui Kaitseliidu meditsiiniohvitser leitnant Andrus Lehtmetsa mullu oktoobris värskest esmaabiõpetajateks koolitatud naiskodukaitsjad koduteele saatis, jäi tema hinge pesitsema lootus, et kursusel omandatud teadmistest sünnib midagi kasulikku. Nüüd, üheksa kuud hiljem sai leitnant Lehtmetsa oma töö vilju näha – kõik kursusel olid vahepeal vähemalt korra esmaabi õpetanud.

ÜHEKSA KUUGA KOLM KURSUST

Harju ringkonna Kose jaoskonna meedikust naiskodukaitsja Kaja-Marit Mander on kahe kursuse vahepealsel ajal viinud läbi kolm esmaabiõppust. Esimese korraldas ta novembris Võsul Tallinna maleva naistele. Pealinna naisi õpetas ta koos ringkonnakaaslase ja ka esmaabikoolituse kursuseõe Karmen Ernesaks-Meltsasega. Nende hinnangul läks õpetamine hästi.

“Lõpuks tundus meile endalegi, nagu oleksime kogu aeg meditsiini õpetanud,” ütles Mander. Tal oli vaid kahju, et ei olnud veel jõudnud koguda piisavalt näitlikku materjali – pilte ja raamatuid –, mida õppuritele näidata.

Järgmisena õpetas Oru lasteaias meedikuna töötav Mander oma töökaaslasi. Kolmas esmaabi põhitõdesid Kose jaoskonna naistele. Et Mander töötab ka Kuusalu koolis (teeb seal sotsiaaltööd), on ta tarkusi jaganud õpilastele. Nende õpetuste peamine eesmärk on juhtida tähelepanu, kuidas märgata, kui keegi vajab abi, ning anda ülevaade, mida inimese elu päästmise nimel teha kuni kiirabi saabumiseni ehk siis suurendada laste teadlikkust. Manderi kogemus on, et väikesed koolijüt-sid kuulavad tavaliselt kõike suure huviga. Teismelised võtavad mõ-

nikord algul hoiaku, et nad teavad juba kõike, mis siin enam rääkida. Siis saabki Manderi sõnul võtta kasutusele Naiskodukaitsese esmaabiõpetajate kursusel selgeks saanud pedagoogilised tarkused ning tund muutub sedavõrd huvitavaks, et teismelisedki kuulavad hasardiga.

Mander ja Ernesaks-Meltsas hindavadki kõrgelt just neid tarkusi, mis annavad juhi-seid, kuidas õpetust edastada. “Ei piisa pelgalt teadmistest, mida jagada. Tuleb tahta ja osata neid põnevalt kuulata- jateni viia,” teadis Mander. Ta tõi näite, et isegi pikendusjuhtme puudumine võib hästi ette valmistatud materjali esitamise täiesti halvata. “Nüüd oskame asju ette läbi mõelda,” ütles Mander.

SUHTUMINE ON MUUTUNUD

Mander tunnistas, et meedikuna oli tal esialgu võõrastav leitnant Andrus Lehtmetsa õpetusi kuulata. Ta keskendub elupäästvale esmaabile ehk esmasele tegutsemisele õnnetu sündmuskohal, kus ei ole kasutada spetsiaalseid vahendeid, kuid inimese elu tuleb päästa.

“Alguses hakkasid meditsiinalased teadmised mind segama. Mõte liikus kogu aeg seda rada, et millised kaasnevad tagajärjed on niisugusel tegutsemisel. Et kui seod haava näiteks sokiga kinni, sest muud ei ole hetkel võtta, siis minu mõte tõrkus – teadsin ju, et võib järgneda põletik. Ent ebasteriilsusest tekkida võib põletik on ravitav, steriilsete vahendite puudumise pärast ohuolukorras tegutsemata jätmise tõttu võib aga inimene surra,” selgitas Mander

Hiiumaa naiskodukaitsja Ulvi Kark-Jaarma “uppumas”. Teda päästavad Tuulike Mölder Põlva ringkonnast (vasakul) ja Maret Kommer Pärnu ringkonnast.

oma uuenenud arusaamu. Nüüd ta teab, et ka n-õ kahe palja käega tegutsedes saab ja tuleb abi anda – teha kõik, mis suudad, et inimest elus hoida.

TEADMISED KOOS PRAKTILISE ÕPPEGA

Naiskodukaitsjate esmaabiõpetuse täiendkursus võttis kokku omandatud teadmisi ning jagas uusi nüansse elupäästvasse tegevusse. Üks uus ala, millega naised tegelesid, oli vetelpääste. Kahetunnises loengus selgitas Eesti Vetelpääste Seltsi liige Innar Malleus kõike, mis puudutab veeohutust. Ta rääkis veega seotud hirmudest, ohtudest, õpetas neid märkama ja selgitas, kuidas osutada õiget abi. Malleus juhtis tähelepanu, et kui märkate rannas kahtlast rahva kogunemist ühte kohta, võib arvata, et seal on midagi juhtunud – sebi mine on ohu märk.

Ta selgitas, et lapsi on väga raske jälgida ja vees tiirutavad skuutrid võivad tekitada palju pahandust. Instruktor ütles, et tähtis on abistades mitte põnnama lüüa. Tuleb olla julge pealehakkamises, aga samas osata hinnata oma võimeid. “Pead ise teadma, mida suudad. Näe ise ja ole nähtav, on vetelpäästjate moto,” ütles Malleus.

Pärastlõunal mindigi koos mere äärde ja prooviti õpitu praktikas läbi. Keegi naistest mängis uppujat, teised tormasid appi ja tõid ta välja. Kunstlikku hingamist ja südamemassaazi harjutati mannekeeni peal. Tuulike Mölder Põlva ringkonnast tegi harjutuse kaks korda läbi ja tões, et ise realselt asja proovides saab enda võimetest selgema ettekujutuse. “See appitõttamine on füüsiliselt väga väsitav. Uppujani jooksmine oli lihtne, aga tagasi tulles juba tundsin, et olen väsinud. Küll on hea, et saime kogeda,” jagas ta muljeid. Instruktor Malleus teadis rääkida, et ohu korral tavaliselt õppinud inimene enam ei kõhkle. “Kui situatsioon käes, ei ole valikut. Teadjam teeb tavaliselt kõik vajaliku justkui iseenesest ära.”

Ühe praktilise oskusena harjutasid naised väga põhjalikult klassikalist

esmaabisidumist ehk desmurgiat, mida õpetas parameedik ja esmaabiõpetaja Marju Peärnberg. Paaridesse jagatuna sidusid naiskodukaitsjad järjepanu teineteisel kõiki ihuliikmeid alates peast ja lõpetades varvastega. Leitnant Lehtmets ütles, et kuigi elupäästva esmaabiõppe puhul pole enam ammu sidumisõpetus tähtsamal kohal, peaksid tulevased instruktorid seda ikkagi oskama.

MEDITSIINIÜLESANDE KOOSTAMINE

Viimasel päeval tegelesid kursused meditsiiniülesande koostamise ning selle planeerimise, ettevalmistamise, läbiviimise ja hindamise harjutamisega. Nad keskendusid muu hulgas kannatanut mängivate inimeste tegevusele. Lehtmets andis selgitusi, mida peab arvestama, et sündmus paistaks

tõetruu. Samas said kõik kursused pildistada nädishaaavatuid ja situatsioone. Neid pilte on võimalik näitlike vahenditena õppetundides kasutada.

Kui kursuslastel jäigi lõunapausidel või õhtutundidel vaba aega, kogunesid nad kolmeliikmelistesse gruppidesse, et teha iseseisvat tööd. Iga grupp

TÄHELEPANU, KAITSELIITLASED, NAISKODUKAITSJAD JA TEISED ESMAABIHUVILISED!

Alates selle aasta juulist on Kaitseliidu Harju, Pärnumaa ja Saaremaa malevas kaks ning Põlva, Sakala, Tallinna, Tartu, Valga ja Läänemaa malevas üks naiskodukaitsjast instruktor, kes on pädevad viima läbi 16-tunnist esmaabiõpetuse kursust. Rakendage nende teadmisi ja kogemusi enda huvides! Saagu elupäästev esmaabi selgeks kõigile kaitseliitlastele ja eriorganisatsioonide liikmetele!

pani kokku oma meditsiinkursuse kava. Hiljem võrreldi tulemusi ja nii valmis ühistööna esmaabiõpetuse programm.

Leitnant Lehtmets oli esmaabiõpetajate kursuslastega väga rahul. Ta loodab nendest tõhusat abi kaitseliitlaste ja naiskodukaitsjate, noorte ja kogu ühiskonna praegu üsna kehvalt tasemel esmaabiteadmiste täiendamisel. Leitnant Lehtmets

Ei piisa pelgalt teadmistest, mida jagada. Tuleb tahta ja osata neid põnevalt kuulajateni viia.

juba teab, et uuel hooajal on kavas koolitada meditsiiniinstruktoriteks ka teine rühm naiskodukaitsjaid. “Eks seal saa ka juba lõpenud kursuse tagasisidet arvesse võtta ja tööd veel tõhusamalt teha,”

lisas ta. **KK!**

Klassikalise sidumisõpetuse käigus saavad naiskodukaitsjad selgeks erinevad sidumisvõimalused. Kursusekaaslastele seob kolmnurksest rätikust rõhtsided Harju ringkonna naiskodukaitsja Karmen Ernesaks-Meltsas (vasakul).

NAISKODUKAITSE SPORDILAAGER

Viljandimaale Võrtsjärve äärde Ulgele kogunesid 20. juulil suvisesse spordilaagrisse üheteistkümne Naiskodukaitse ringkonna esindajad. Võimeid tuli võrrelda nii meeskondlikes alades kui ka üksikvõistlejatena. Üldarvestusse läks kirja kuus võistlusala: orienteerumine, pimevõrkpall, köievedu, viktoriin, teatevõistlus ja võimlemiskava. Kaitseliidu ülema võidukarika viisid koju Sakala ringkonna naiskodukaitsjad. Individuaalaladel sihiti täpsust korvpallivisetes, püüti kaugusi hoota kaugushüppes ja võrreldi rammu käesurumises. Kui üldarvestuse aladel said kaasa lüüa vaid naiskodukaitsjad, siis üksikaladel võisid jõudu katsuda ka mehed ja lapsed. Viimase ülesandena enne kojusõitu tuli kõigil ühiselt ära süüa mitu suurt torti. Spordilaagri korraldaja, Naiskodukaitse Lõuna piirkonna juht Liisa Aru ütles, et kui tal enne laagrit oli hirm, et see ei õnnestu, sest abiväge oli raske leida, siis laagri lõppedes tödes ta rõõmuga, et naiskodukaitsjad on kokkuhoidev pere ning kõik olid toeks ja abiks. Järgmine Naiskodukaitse spordilaager korraldatakse kahe aasta pärast. *KK!*

Saaremaa naiskodukaitsjad valisid maakonna aasta ema

Tekst: RITA LOEL,
Naiskodukaitse Saaremaa ringkonna
esinaine, Ajalehe Oma Saar toimetaja

Naiskodukaitse Saaremaa ringkonna eestvedamisel valiti sel aastal esimest korda Saare maakonna aasta ema. Ürituse matrooniks oli endine Naiskodukaitse esinaine Dagmar Mattiisen ja tunnuskirja vastasele aasta emale, Kihelkonna kooli õpetajale ja kolme tragi lapse emale Monica Kallasele andis 11. mail Kurssaare raekojas tänuüritusel üle Saare maavanem Toomas Kasemaa.

TUGEVA PERE NIMEL

Kui küsida, miks otsustas Saare maakonna aasta ema tiitlit hakata välja andma just Naiskodukaitse Saaremaa ringkond, võib vastata omakorda küsimusega: aga kes siis veel? On ju Naiskodukaitse tegevuse peamine eesmärk hoolitseda eesti rahva püsimajäämise eest. Juba 1928. aasta kongressil võttis Naiskodukaitse vastu resolutsiooni: "Naiskodukaitse peab õpetama eestlasi eestlastena mõtlema ja eestlastena tundma." Ka NATO hindab nelja julgeolekuaspekti hulgas riikide demograafilist olukorda ning seetõttu tuleb rahva kestmajäämiseks perekonda palju enam väärtustada, kui seda on siiani tehtud.

Saaremaa naiskodukaitsjad on seda meelt, et tugeva rahva peamine tunnus on tugev pere. Liiatigi on Saaremaal igal aastal valitud küll ettevõtlikku aasta naist, kuid igal kevadel enne emadepäeva on olnud kuidagi tühi ja nukker tunne, sest maakonnas ei ole emasid justkui piisavalt tunnustatud.

Esimesele Saare maakonna aasta ema konkursile esitati kuus kandidaati. Valikut nende hulgast oli teha väga raske, sest kõik kuus olid tunnustust väärt. Aga valik tuli teha ja selle üheks kriteeriumiks sai lisaks statuudile kokkulepe, et olgu esimene aasta ema väljastpoolt Naiskodukaitsset. Nii tegimegi ringkonna

Maavanem Toomas Kasemaa annab Saaremaa aasta emale Monica Kallasele üle tunnuskirja.

Naiskodukaitse Saaremaa ringkonna esinaine Rita Loel ja perekond Kallas: paremal isa Aivar ja vasakult esimene Jaagup, tema kõrval Miina, siis ema Monica ja Liise.

juhatuses otsuse, et Saare maakonna aasta ema 2007 on Monica Kallas Kihelkonnalt – taluperenaisest kooliõpetaja, kelle kõrval on aastaid seisnud abikaasa Aivar ja kelle peres kasvavad poeg Jaagup ning tütred Liise ja Miina.

Monica Kallase lapsed on rõhutanud, et mingit karmi kasvatust pole nende peres olnud. On kasvamine koos vanematega – neid jälgides ja jäljendades, kuulates ja tähele pannes, saunalaval nädala sündmusi arutades, porgandipeenralt rohtu kitkudes, metsas talvepuid varudes. Paljud lapsed kutsuvad pisikesena oma ema emmeks. Kallaste lapsed teevad seda siimaani. Uhkusega.

Sügisel, enne isadepäeva on Saaremaa naiskodukaitsjatel lavas valida ka aasta isa.

ÜLLATAVALT PALJU TOETAJAJD

Saaremaa naiskodukaitsjatel on hea meel, et meie üleskutsele toetada aasta ema konkurssi ja tänuüritust tuli nii positiivne vastukaja – Saare maakonna aasta ema valimist toetasid Saare maavalitsus, Kuressaare linnavalitsus, Kaarma ja Mustjala vallavalitsused, SSC Ferries OÜ, Tooberfest OÜ, AS Münt, Raadio Kadi, ajalehed Oma Saar ja Meie Maa, Saaremaa Noorte Naiste ja Noorte Meeste Kristlik Ühing ning kunstnik Ain Vares.

Lillesülemisse lisasid õisi naiskodukaitsja, endine Kaitseliidu vanematekogu ja Riigikogu liige, esimene Saare maakonna aasta naine Laine Tarvis, Kuressaare abilinnapea Juhhan Nemvalts ja naiskodukaitsjast kirikuõpetaja Anu Konks. Aasta ema sai perega priisõidu Läti linna Ventspilsis ja kutsekaardi (ikka kogu perele) juulis Oitmel peetavale maailma kõige lihtsamale peole. Ning muidugi lapiteki, mis valmis naiskodukaitsjate ja kodutütarde ühistööna.

Tänuürituse laulsid pidulikult laulukooli Siller tüdrukud Ida Johanna Loel, Luise Alle, Kristin Kurvits ja Sandra Tammeleht õpetaja Silja Tammelehe juhendamisel. **KK!**

Kaitseliidu Saaremaa maleva pealik kapten Toomas Luik, Naiskodukaitsje Saaremaa ringkonna esinaine Rita Loel koos tütre Ida Johannaga, Saare maavanem Toomas Kasemaa, Naiskodukaitsje Saaremaa ringkonna tegevliige Maiu Välbe ja Saare maakonna aasta ema matroon Dagmar Mattiisen.

SAARE MAAKONNA AASTA EMA/AASTA ISA STATUUT

Kinnitatud Naiskodukaitsje Saaremaa ringkonna juhatuses 24. jaanuaril 2007

1. Saare maakonna aasta ema / aasta isa (edaspidi aasta ema, aasta isa) valitakse Naiskodukaitsje Saaremaa ringkonna juhatuse poolt avalikul konkursil üks kord aastas, et väärtustada tervet Eesti perekonda kui ühiskonna üht olulisemat osa.
2. Konkursi žüriisse võib kaasata Naiskodukaitsje Saaremaa ringkonna juhatuse otsusel ühiskonnas lugupeetud kodanikke.
3. Aasta ema valitakse igal aastal enne emadepäeva, aasta isa enne isadepäeva.
4. Aasta ema kuulutatakse välja reedel enne emadepäeva, aasta isa kuulutatakse välja reedel enne isadepäeva.
5. Aasta ema/isa tiitli annavad kätte Saare maavanem ja Naiskodukaitsje Saaremaa ringkonna esinaine.
6. Aasta ema/isa konkursile võivad esitada oma kandidaate nii üksikisikud, omavalitsused kui ka organisatsioonid, ükski kodanik ennast ise esitada ei saa.
7. Aasta ema/isa peab vastama järgmistele tingimustele:
 - on väärikas Eesti Vabariigi kodanik;
 - on kantud rahvastikuregistris Saare maakonna elanike hulka;
 - tema peres kasvab vähemalt kolm last (võivad olla ka kasu- ja võõraslapsed);
 - ta võib olla üksikvanem.
8. Aasta ema/isa konkurss kuulutatakse välja 40 kalendripäeva enne autasustamistseremooniat. Kandidaate saab esitada järgneva 20 kalendripäeva jooksul.
9. Juhul kui kandidaadiks on esitatud mõni Naiskodukaitsje Saaremaa ringkonna juhatuse liige või tema pereliige, taandab ta ennast kohe aasta ema/ aasta isa väljaselgitamisest ning tema asemele tuleb žüriisse juhatuse asendusliige või mõni muu juhatuse valitud Naiskodukaitsje Saaremaa ringkonna tegevliige.
10. Konkursi žüriil on õigus küsida arvamust esitatud kandidaadi kohta teda tundvatelt isikutelt.
11. Eelmistel aastatel valitud aasta emad ja aasta isad kutsutakse Naiskodukaitsje Saaremaa ringkonna esinaise poolt iga-aastasele aasta ema ja aasta isa autasustamise tseremooniale.
12. Kirjalikud ettepanekud koos põhjendusega esitada 20 päeva enne konkursi lõppu aadressil: Naiskodukaitsje Saaremaa ringkond, Väljaku 5, 93811 Kuressaare, märgusõna: Aasta ema/aasta isa.

Tahe on kõige alus

Tekst: HELLE JÜRNA,
Kaitseliidu peastaabi
personaliosakonna vanemspetsialist

Motivatsioon ja motiveerimine – sellest on räägitud viimastel aegadel peaaegu sama palju kui ilmast. Kuid siiani ei ole täit selgust, mida peab Kaitseliit kui organisatsioon oma liikmetele pakkuma, et neil jätkuks indu ja tegutsemistahet.

Kõige raskem koorem motivatsiooni üleväl hoidmisel on kindlasti allüksuste juhtidel – et teisi motiveerida peab ka enda motivatsioon olema kõrge. Selle sihtrühma motivatsiooni selgitamiseks palusin Kaitseliidu Kooli reservohvitseride kursuse (kompaniitülem) kursustelastelt, et nad kirjeldaksid, mis on neile kui üksuste juhtidele motiveerivateks teguriteks, mis selles töös meeldib ja mis on häirivat. Oluline on lisada nende arvamus Kaitseliidu põhiväärtuste edasiarendamiseks.

MIS MOTIVEERIB OLEMA VABATAHTLIK LIIGE?

Kaitsetahe

Saab olla Eestile ja kaaskodanikele kasulik. Kaitseliidu idee on õige ja vajalik ning tuntakse, et niimoodi saadakse olla ühiskonnale kasulik. Üks malevkonnapealik ütles, et tema sügavam ajend on hoolimine Eesti Vabariigist ja seda saab näidata Kaitseliidu tegevuse kaudu. Politsei abistamine kadunud inimeste otsingutel, tegevus abipolitseinikuna, Päästeameti abistamine metsatulekahjude kustutamisel – need on tegevused, mis aitavad suurendada ühiskonna üldist turvalisust.

Vaheldus

Tegevust Kaitseliidus saab nimetada aktiivseks puhkuseks ja vahelduseks igapäevatoole. Mõnele on põhiliseks motivaatoriks puhata koos vanade sõprade-võitluskaaslastega igapäevarutiinist, tööst, perest, stressist jne.

Sõbrad

Läbi aegade on organisatsiooniga ühinemisel kõige levinum põhjen-

du, et sõbrad kutsusid. Ka motivatsiooni puhul saab rääkida toredast seltskonnast ja sõpradest. Kui ikka palju tuttavaid on juba organisatsiooniga liitunud, kuidas saabki neist erineda. Organisatsiooni tulles ja seal olles kohtub uute ja huvitavate inimestega.

Enesetäiendamine

Kaitseliidus pakutavad õppimis- ja enesetäiendamismõimalused on saanud positiivset tagasisidet. Nt Kaitseliidu Koolis korraldatavad juhtimiskoolitused koos praktiliste juhtimiskogemustega on suurendanud kaitseliitlaste väärtust töötajate silmis.

Need vabatahtlikud, kes viivad ise malevas läbi õppusi, jõuavad tõdemuseni, et teisi õpetades õpitakse ka ise. Tunde läbi viies tuleb teadmine, et Kaitseliidus tegutsemisel on võimalik kinnistada sõjaväelisi teadmisi nii teoorias kui ka praktilises tegevuses ning hoida end pidevalt kursis riigikaitse üldise arenguga.

Positiivse tunde tekitavad õppused, mis on hästi planeeritud ja läbi viidud. Mehed on alati rahul õppepäevadega, mis on sisutihedad, kuigi sageli ka väga väsitavad. Kõige olulisemaks peetakse seda, et aeg kulub aktiivsele tegevusele. Väljaõpe peab olema huvitav, sisukas ja kodanik peab tundma, et sellest aja- ja energiakulust on riigile mingil hetkel ka kasu. Väljaõppe käigus omandatakse teadmisi ja oskusi, mis on reaalselt vajalikud kodumaa kaitseks või muus kriisilukorras abistamiseks.

Tunnustus

Motiveerivad nt kaasvõitlejate ja ülemate head ja tunnustavad sõnad. Tunnustuseks peavad liikmed ka riigivõimu esindajate poolt organisatsioonile toetavate sõnade ütlemist.

MIS MEELDIB JA EI MEELDI ÜKSUSE JUHI TÖÖS?

Positiivselt poolelt märgiti, et saab rakendada oma teadmisi allüksu-

se töö korraldamisel ja täiendada ennast pidevalt Kaitseliidu Koolis. Mitmeid kordi märgiti, et saab olla eeskujuks nii oma üksuse meestele kui ka tutvusringkonnas.

Juhi töö raskeimaks küljeks peeti seda, kuidas meelitada inimesi metsa väljaõppele praeguse kehva varustusega. Ka tuleb üksuse juhil maksta sageli oma taskust telefoniarved ning ebameeldivaks tegevuseks on alluvate sundimine üritustel osalema. Maakohas on väljaõppest osavõttu pärssivaks teguriks transpordi puudumine ning kui tullakse isikliku sõidukiga, makstakse kompensatsioon

Üks malevkonnapealik ütles, et tema sügavam ajend on hoolimine Eesti Vabariigist ja seda saab näidata Kaitseliidu tegevuse kaudu.

alles mitme nädala pärast. Häirivaks on ka püsiv segadus struktuuridega, kus ollakse mitmel ametikohal korraga.

Ühtekuuluvustunnet loovate ürituste korraldamine malevkondades on jäänud viimastel aastatel tagaplaanile. Märgiti, et organisatsioonil ei ole pakkuda huvitavat ja mitmekülgset tegevust kauaaegsetele liikmetele.

MILLISEID PÕHIVÄÄRTUSI PEAKS ORGANISATSIOON ARENDAMA?

Kaitseliit kui vabatahtlik organisatsioon on Eestis peamiseks kodanike kaitsetahte rakendamise väljundiks. Kaitseliit pakub võimalusi ja vahendeid, mille kaudu vabatahtlik saab oma kaitsetahet realiseerida. Vabatahtlikud kaitseliitlased ongi Kaitseliidu üheks põhiväärtuseks, keda tuleb koolitada ja motiveerida.

Kui varem oli üheks motivaatoriks ühekandimeeste kooskäimine ja kodust väljasaamine õppusteks, siis nüüd on oluline mõista, mis on selle tegevuse peaesmärk. Mis on need Kaitseliidu olemuslikud eesmärgid ja tulevikuplaanid, mille nimel organisatsiooni liige olla? Organisatsioon võiks muutuda selgemaks ja sellest tulenevalt saada selgemaks ka arusaam, mida tahetakse ja kuidas edasi arendatakse.

Kaitseliidu nurgakiviks nimetati seda, et kodanike organisatsiooni kogunemise aluseks on treenida ja olla vajadusel valmis ühiselt koos sõprade, tuttavate ja naabritega oma isamaa, oma kodu eest välja astuma. Iga kaitseliitlane peab tundma, et see, mida ta teeb, aitab tõepoolest kaasa kodumaa julgeoleku suurendamisele, ja tunnetama,

et tema oskuste paranedes muutub turvalisemaks ka kodu.

Ei tohiks unustada noori – nemad on nii Kaitseliidu kui ka Eesti riigi tulevik ja nendega tuleb tegelda juba täna. Need noored, kes on olnud juba mõnda aega organisatsiooni liikmed, peavad paremini kinni kokkulepetest ja täidavad

kohusetundlikumalt lubadusi ka väljaspool Kaitseliitu. Seegi näitab, et Kaitseliidul on positiivne mõju organisatsiooniga seotud inimestele.

Täna kõiki reservohvitseride kursuse (kompaniiülem) II kursuslasi arvamuse avaldamise eest ja õnnitlemisen kursuse lõpetamise puhul. **KK!**

Valga jaoskonna naiskodukaitsjad moodustavad sõpruskonna

Tekst: TAIVE KUUSE

Naiskodukaitsse Valga ringkonna Valga jaoskond hakkab teiste seast silma tänu igakuistele kokkusaamistele. Jaoskonna esinaine Janne Salumäe ütleb, et iga kord ei ole kogunemine kirjas tööplaanis ja seda ka ei protokollita. "See on umbes nagu sõpruskonna kogunemine, et hoida omavahelist sidet. Eelarve ei kannataks ka välja igakuist ametlikku üritust," ütleb Salumäe. "Peame sünnipäevi või räägime, kes kus on käinud, vahetame muljeid," toob ta mõned näited. Alati käib kogunemisega kaasas midagi õpetlikku ja kasulikku, kuid seltsielu on tema meelest sealjuures ka hästi oluline. Ka plaanilised üritused lõpevad tavaliselt kohvilaua ja keskusteluga.

KAMBAVAIM TEEB IMESID

Tava regulaarselt kohtuda lõi Valga jaoskonna omaaegne esinaine Jaana Ukkur. "Tema ajal need igasugused kogunemised algasid. Tegime erinevaid asju. Meil olid käsitöötunnid – näiteks kord valmistasime kunstlilli. Alati tegime midagi kasulikku ja saime targemaks, kõige tähtsam oli pidev suhtlemisvõimalus," meenutab Salumäe.

Eelmise aasta jaanuaris asus Ukkur tööle Kaitseliidu Valga maleva instruktor-noortejuhiks ja astus jaoskonna esinaise kohalt tagasi. Jaoskond valis küll uue esinaise, aga tegevus soikus. "Naised hakkasid juba laiali vajuma, vaatasime, et nii ikka olla ei saa," meenutab Salumäe. Peagi tunnistas ka uus esinaine, et ta ei taha selles ametis jätkata. Hiljem läks ta üle Kaitseliidu ridadesse. Ja nii valitigi mullu septembris jaoskonna juhiks Janne Salumäe ning igakuised kogunemised jätkusid. Koos tähistavad naised mitmesuguseid tähtpäevi. Soojalt meenutavad nad vastlapäevi. Nad on õppinud valmistama toite uute retseptide järgi, tutvunud lauakommetega jne.

Selline kooskäimine annab Salumäe meelest ühtekuuluvustunde ja lisab tegutsemistahet. "Kui naised on pidevalt ja regulaarselt haaratud, ei kao nad ära ja ei teki nn surnud liikmeid," tõdeb ta. Kui on õlatunne ehk oma kamba vaim, on ka lihtsam saada naisi nende tegevuste juurde, mis on kohustuslikud. "Keegi pole kunagi toitlustamata jäänud. Naised on alati nõus välja minema." Salumäe nimetab veel ühe sagedase kooskäimise väärtuse: "Kui me nii tihti koos käime, liigub ka info kogu aeg – et mis on tulemas või mida on vaja teha. Sa võid ju aasta alguses tööplaanis laiali saata, aga aasta jooksul see ununeb ning tuleb ette muutusi. Oma kogunemistel arutame kogu aeg kõik koos läbi."

Jaana Ukkur on endiselt aktiivne jaoskonna liige. "Meil olid hästi toredad meditsiiniüritused pärast seda, kui Jaana sai

meditsiiniinstruktori väljaõppe. Praktilised harjutused olid nii tõetruud, et mõni jäi ikka päris kaameks, kui neid lavastatud kannatanuid vaatas," kiidab Janne.

LASKMINE ON POPULAARNE

Meeleolukaks kujunes tänavune naistepäev, mil peeti laskevõistlus naiskodukaitsjate, politseis töötavate naiste ja piirivalve õrnama soo esinejate vahel. Laskmine on üldse Valga naiste seas populaarne. Ka laskeharjutused on regulaarsed. Neil on hea koostöö Valga laskurklubiga. "Oleme klubi liikmed. Kasutame nende tiiru ja toetame laskurklubi, kui neil on vaja kedagi võistlustele saata või kohtunikuks," selgitab Salumäe, kelle enda suurim kirg on samuti laskmine. Tema on ka Valga naiste laskeinstruktor.

Naiskodukaitsse Valga ringkonna esinaine Heili Mets ütleb, et pidev kokkusaamisvajadus on nakatanud ka ringkonna teisi jaoskondi. "Pooled Valga üritusedki on teiste jaoskondadega koos. Näiteks laskepäevadele on alati kutsutud ka Tõrva ja Tõlliste jaoskonna naised. Sellele järgneb tavaliselt Valga jaoskonna koosolemine. Teised ei pea ka ära minema, vaid istuvad meiega koos. Selline elu rahuldab suhtlemisvaegust," tõdeb samuti Valga jaoskonna ridadesse kuuluv Mets.

AKTIIVNE RINGKOND, AKTIIVNE MALEV

Ühine tegutsemine on Kaitseliidu Valga malevas laiemalt kombeks. "Meil on peaaegu poolte naiskodukaitsjate mehed kaitseliitlased. Lapsed, kellel juba sobiv vanus käes, ka kõik kodutütred või noorkotkad. Osa on juba sirgumas Naiskodukaitsesse või Kaitseliitu," ütleb Ukkur. "Lisaks on jaoskonnal ka kaks ametlikku meessoost toetajaliiget," lisab ta. On neidki, keda elu on sundinud Valgast ära kolima, kuid kes on jäänud truuks oma jaoskonnale. "Üks meie liige läks Rootsi elama, ent kui ta külastab Eestit, võtab ta alati ka jaoskonna üritustest osa."

Valgas on kolm jaoskonda: Valga, Tõrva ja Tõlliste. Valga jaoskond on 23 liikmega kõige suurem. Teised on väiksemad, aga ka aktiivsed. Ringkonna esinaine Heili Mets ütleb, et selles mõttes on ehk teised jaoskonnad aktiivsemadki, et nendest on enamik alati üritustel kohal. "Valgas on 23 liikme seast parem teha valikut, kui üritusele on vaja vaid mõnda naist saata. Kõik ei pea olema kogu aeg tegevuses," selgitab ta.

Naiskodukaitsse esinaine Airi Neve kinnitab, et Valga ringkonnas toimub lisaks nendele igakuistele kohtumistele oht-rasti ka plaanilisi üritusi. Ta näitab Valga ringkonna poolaasta aruannet, mis on pikem ja sisukam kui paljudel teistel ringkondadel. "Ka Naiskodukaitsse sisevõrku ja foorumit kasutavad Valga naised usinalt," lisab ka. **KK!**

Eesti välispoliitika filosoofiast II¹

Tekst: TOOMAS VARRAK

EESTI VÄLISPOLIITIKA STRATEEGIAST

[...] Olukorras, kus Eestist oli saanud Euroopa Liidu ja NATO liige, väitis eelmise Riigikogu väliskomisjoni esimees Marko Mihkelson, et “Eesti julgeolekupoliitika lahutamatuks lüliks olid, on ja jäävad suhted Venemaaga. Läbi nende suhete kehtestuvad paljud teised Eesti välispoliitilised suhtestused ja tegevused. [...]

Eriliselt liialdamata võib väita, et Eesti riigi ja rahva püsimise seisukohalt on meie välispoliitikal tegelikult üksainus probleem – Venemaa.

Kujunenud välispoliitilises olukorras vajab Eesti suhtes Venemaaga selget strateegiat. Aastaid tagasi kuulutatud positiivsele hõlvamisele tuleb anda uus sisu” (Mihkelson 2004).

Mihkelsoni seisukoht Eesti-Vene suhete tähtsusest on esitatud pigem tagasihoidlikult kui nende tõelist kaalu näidates. Eriliselt liialdamata võib väita, et Eesti riigi ja rahva püsimise seisukohalt on meie välispoliitikal tegelikult üksainus probleem – Venemaa. Kõigil muudel suhetel on selle kõrval vaid tehniline, peamiselt majanduslik tähendus.² Poliitilise mõõtmega saavad need enamasti ainult vajaduse tõttu Eesti jaoks see probleem lahendada. Seetõttu omavad Eesti-Vene suhted tõepoolest määravat strateegilist tähtsust kogu Eesti välispoliitikale.

Venemaa oli meile eksistentsiaalne probleem aastail 1918–1940 ja on seda ka tänapäeval. Aeg ei ole toonud Eesti-Vene suhetesse selliseid muutusi, nagu need on aset leidnud pärast Teist maailmasõda nt Prantsusmaa-Saksamaa, USA-Jaapani või Suurbritannia-Saksamaa suhetes, ehkki demokraatliku liikumise tõus Venemaal 1980. aastate lõpul ja 1990. aastate esimesel poolel tekitas niisuguseid lootusi.

Mis puutub ebaõnnestunud mõistesse *positiivse hõlvamise poliitika*, siis sellele ei tuleks otsida mitte niivõrd uut sisu, kuivõrd radikaalselt uuendada viisi, kuidas sisulisi eesmärke saavutada. Kindlasti tuleks aga loobuda ebaõnnestunud nimetusest. Selline mõiste oli ehk omal kohal 19. sajandil, kirjeldamaks näiteks Belgia poliitikat Kongos, kuid on täiesti sobimatu Eesti-Vene suhetes. Võimalik, et nimetuse autor, omaaegne välisminister Jüri Luik ei teadnud päris täpselt, mida hõlvamine eesti keeles tähendab. Või siis nägi ta mõistes mingit endale sobivat tähendusvarjundit. ŌSi (2006) järgi tähendab hõlvama midagi uut ja suurt enda kasuks rakendama, endale kasulikuks tegema. Positiivse hõlvamise mõiste väljamõttelejal pidi olema raskusi reaalsuse tajumisel, kui ta tõsiselt mõtles, et Eesti poliitika võiks seisneda selles, et rakendada Venemaad Eesti huvides, muuta ta endale kasulikuks partneriks. Eriti kõnekalt näitavad

mõiste hõlvama ebasobivust selle venekeelsed vasted *освоивать* ja *покорять*. See ei ole mitte ainult suurusehullustus, vaid Venemaa suhtes ka solvav formuleering.

Positiivse hõlvamise sisuks, nii nagu omaaegne välisminister Siim Kallas seda Riigikogule 1996. aastal esitas, olid ühishuvid, mis ministri sõnul lausa nõuavad koostööd. Selline ühishuvi hõlmavat kaubandust, transiiti, keskkonnakaitset, võitlust kuritegevusega, koostööd piirivalve ja tolli valdkonnas, energeetikat, sidet, transporti (Kallas 1996). Loetelus pole põhjust olulisi korrektiivse teha. Iseasi on, kas pidada strateegia sisuks ühishuvisid või on ühishuvid hoopis asjaolud, millega peab strateegia valikul arvestama.

VÕRDÕIGUSLIKKUSE PÕHIMÕTTE NÕUE

Väikeriigi välispoliitikal saab suhetes suurega olla tegelikult üks strateegia – suhete rajamine (võrd)õiguslikkuse põhimõttele. Nii problemaatiline kui selline strateegia ka ei näi, on see siiski ainus, mis annab väikeriigile võimaluse olla iseseisev selle mõiste tõelises tähenduses. Kõigi muude strateegiate puhul jääb väikeriigi iseseisvus enam või vähem tinglikuks, seepärast on välispoliitika õiguslike aluste vahetamine ebakindlate pragmaatiliste eeliste vastu lühinägelik. Seda enam, et külma sõja järel sõltuvad riikide julgeolek ja rahvusvaheline stabiilsus Euroopas rohkem õiguskorra püsivusest ja läbirääkimistest kui jõufaktorist.

Sellise eesmärgi sõnastas ka Riigikogu juulilepete ratiifitseerimisel 20. detsembril 1995. Ehkki lepped ja nende sõlmimine ise ei olnud kõige paremas kooskõlas selles deklaratsioonis väljendatud mõttega, märkis Riigikogu, et “Eesti Vabariik soovib rajada kahepoolseid suhted

Mis puutub ebaõnnestunud mõistesse *positiivse hõlvamise poliitika*, siis sellele ei tuleks otsida mitte niivõrd uut sisu, kuivõrd radikaalselt uuendada viisi, kuidas sisulisi eesmärke saavutada.

Vene Föderatsiooniga võrdõiguslikkuse, heanaaberlikkuse, teineteise siseasjadesse

mittesekumise ja muude rahvusvahelise elu üldtunnustatud printsiipide alusel”. Võrdõiguslikkuse sisuline tunnistamine selle kõigis aspektides, selle austamine ja järgimine Venemaa poolt kahe riigi vahelistes suhetes oleks lahendus Eesti välispoliitika põhiprobleemile. Edasine sõltuks juba maailmapoliitika arengust. Ja ehki selles on murettekitavaid tendentsi, tundub, et külma sõda meenutatavat suurt vastasseisu või üleeuroopalist konflikti veel silmapiiril ei ole.

Võrdõiguslikkuse strateegia eelduseks on aga, et suhtes Venemaaga kaitseks Eesti omi (lepingutes tunnustust leidnud) õigusi ning püsiks järjekindlalt nendele õigustele rajatud otsuste ja poliitika juures. See tähendab

dab, et Eesti nõuaks ka oma lepingupartnerilt kehtivate rahvusvaheliste lepingute ja neist tulenevate kohustuste täitmist. Ja ei pigistaks silma kinni ega nõustuks vaikides tegevusega (rääkimata selle toetamisest oma poolsete aktidega), millega partner rikub neid õigusi ning ei soovi seejärel lepingutest enam midagi teada. Eesti välispoliitilistes huvides ei saa olla midagi olulisemat. Ainult selline strateegia võib anda väikeriigi välispoliitikale usaldatavuse ja sundida temaga arvestama kui iseseisva riigiga.

Sellised riikidevahelised suhted, milles üks osaline teeb suuri sõnu oma p õ h i m õ t t eist, aga te-

gelikkuses taganeb neist pragmaatilistel kaalutlustel, st vahetab põhimõtted materiaalse kasu vastu, ei saa olla stabiilsel alusel, vaid lausa kutsuvad avaldama pidevat survet ja otsima järeleandmistepiire.

Oma sisult ja iseloomult on võrdõiguslikkuse strateegia võitlus rahvusvahelise õiguskorra stabiilsuse eest. Nagu näitas nn Helsingi protsessi käivitamine, on sellisest stabiilsusest põhimõtteliselt huvitatud kõik, sh suurriigid. See on intellektuaalne võitlus, milles suurtel ei ole olulisi eeliseid väikeste ees, erinevalt võitlusest, milles kaalukausile heidetakse materiaalsed jõud. Vähegi pikemas perspektiivis ei saa Eestil olla olulisemaid välispoliitilisi huvisid. Ainus, milles Eesti ressursid on vähegi võrreldavad suurte riikide ressursidega, on intellektuaalne, poliitiline ja õiguslik võimekus. See võimekus on väikese rahva ja riigi iseseisvuse allikas ja tugi, sest tal napib jõudu oma välispoliitiliste huvide kaitseks maailmas, milles domineerivad suured. Selle teguri ignoreerimine või alahindamine pragmaatilises poliitikas muudab väikese automaatselt sõltuvaks, halvemal juhul vasalliks. Seda nii vaimselt kui ka füüsiliselt.

RAHVALIIKUMISE DUALISM

Selles osas kaldus Eesti välispoliitika kohe algusest kiiva. Juba Eesti Vabariigi ja Vene Föderatsiooni suhete aluste leping (edaspidi suhete aluste leping), mis sõlmiti 1991. aasta jaanuaris, st veel enne Eesti riikliku iseseisvuse taastamist, sisaldas elemente, mis õnnestasid laulva revolutsiooni rahvusliku taassünni idees väljenduse leidnud pürgimusi.

Põhjult tuleb otsida toonase rahvaliidumise dualismis: ühelt poolt Eesti Kodanike Komiteede ja Eesti Kongressi pürgimused riikliku iseseisvuse täielikuks õiguslikuks taastamiseks ja teisalt reformikommunismi, st N Liidu ametliku perestroikapoliitika pooldajad. Kui esimesed pärinesid valdavalt väljastpoolt valitsevat süsteemi või sellega opositsioonis olevate elanike seast, siis teised esindasid enamasti valitsevat poliitilist süsteemi ja sellega mugandunud elanikke. Kodanike Komiteede ja Eesti Kongressi poliitiliste eesmärkide diskreditee-

rimiseks püüti neile külge kleepida rahvusäärmusluse või rahvusromantika silti.³ Tartu rahu ja selle piiride õigusliku tunnustamise kaitsjaid süüdistati korruga kahes teineteist välistavas patus: nii rahvusäärmusluses ja natsionalismis kui ka soovis suurendada niigi suure venekeelse elanikkonna osa rahvastikus. Sellisele kriitikale ei läinud korda, et vähemalt osa kõnealusest venekeelsest elanikkonnast, kes oli jäänud Vene Föderatsiooni territooriumile piiride ühepoolse nihutamise tõttu, omas Eesti kodakondsust.

Eesti riikliku iseseisvuse järjekindla õigusliku taastamise poliitika nimetamine rahvusäärmusluseks oli välispoliitilise pragmatismi esimene avaldumisvorm. Mõte leidis toetust nende hulgas, kes olid kohanenud või mugandunud nõukogude süsteemiga ning kartsid võimalikke repressioone ja kättevõidetud positsioonide kaotamist nõukogude reformiliikumise ebaõnnestumisel.⁴ Mõistagi oli ka teisi jõude, kes olid huvitatud Tartu rahulepingu ja piiriküsimuse kõrvaldamist Eesti-Vene suhete päevakorrast.

Kuna suhete aluste lepingut ette valmistanud Eesti delegatsioon koosnes nõukogudeaegsest nomenklatuurist, on mõistetav, et see ei pööranud erilist tähelepanu juriidilistele nüanssidele, mis tulenesid Ülemnõukogu enda varasemast, 1990. aasta 7. augusti otsusest. Ka polnud lepingu sõlmimise ajal 1991. aasta alguses veel sugugi selge, mis saab Eesti iseseisvusliikumisest ja Nõukogude Liidust. Seetõttu ei soovinud delegatsioon nähtavasti põletada sildu, vaid püüdis säilitada võimalused

Suurriikide konkurentsi, vastasseisu või konflikti osalisena on Venemaa surveavaldus Eestile otseks surveks ka lääne suurriikidele.

osaleda poliitikas ka reformitud N Liidus.⁵ See oli ilmne pragmatiline poliitika, mille õiguslikult ebaselgeid tagajärgi Venemaa kasutab tänini surve avaldamiseks kodakondsuse ja inimõiguste, õigeusu kiriku, riigipiiri ja majandusküsimustes.

7. AUGUSTI 1990 OTSUS

Ülemnõukogu 7. augusti 1990 otsus sätestas ühemõtteliselt, et N Liiduga läbirääkimiste aluseks on 1920. aastal Venemaaga sõlmitud Tartu rahuleping. Ka Henn-Jüri Uibopuu on märkinud, et Eesti ja Vene suhete juriidiline alus ei saa olla mingisugune leping "uue" Eesti Vabariigi ja "uue" Vene Föderatsiooni vahel, sest augustis 1991 eksisteeris veel Nõukogude Liit oma sõjaväega Eestis. 1995. aasta kevadel hoiatas Paul Goble, et Eesti valitsusele oleks traagiline viga muuta oma põhimõtet, et Tartu rahu on riikidevaheliste suhete alus (Goble 1995), kuid selleks ajaks oli rong sisuliselt juba läinud ning läbirääkimised uue piirilepingu üle alanud.⁶

Suhete aluste lepingu preambulas tunnustas Venemaa Eesti Ülemnõukogu 7. augusti 1990 otsust kui riikidevaheliste suhete lepingu alust. Sellele vaatamata nõustus Eesti lepingus artiklitega, mis olid selle otsusega, st

Tartu rahulepingu sätetega vastuolus ning seadustasid Nõukogude anneksiooni tulemusi. Suhete lepingu III artikkel andis kõigile N Liidu kodanikele õiguse säilitada või saada Eesti kodakondsus vastavalt nende vabale tahteavaldusele. Et sellel õigusel ei olnud mingeid piiranguid, anti sellega põhimõtteliselt kõigile N Liidu kodanikele võimalus saada Eesti kodanikuks. Ühtlasi andis see Venemaale võimaluse avaldada Eestile survet kodakondsusküsimustes.

Teine vastuolu 7. augusti 1990 otsusega puudutab piiri. Tartu rahule-

pingu III artikkel sätestas kahe riigi piiri geograafiliselt, loetledes kohanimed, mis märkisid piiri üldist kulgu. Suhete aluste leping tugineb aga ka Vene rahvasaadikute kongressi 12. juuni 1990 otsusele Vene Föderatsiooni suveräänsusest, mille 8. punkt sätestab, et nimetatud päeva seisuga kehtinud Venemaa riigipiir on puutumatu. Vene-Eesti uue piirjoone oli aga N Liit pärast Eesti okupeerimist ja annekteerimist fikseerinud ühepoolse otsusega 1944. aastal. Siis liideti Tartu rahulepinguga Eestile jäänud territooriumid Narva jõe idakaldal ja valdav osa Petserimaast Vene Föderatsiooniga. Samas tunnistas suhete aluste lepingu VI artikkel lepingupoolte õigust territoriaalsele tervikkikkusele ja sätestas riigipiiri küsimuses vaid piirirežiimi tulevase täpsustamise erilepinguga.

TARTU RAHU PIIRIDEST LOOBUMINE

1992. aasta kevadel alanud Eesti-Vene läbirääkimistel sai arutlusaineks aga piir, mitte piirirežiim. Läbirääkimised takerdusid kohe suhete aluste lepingusse programmeeritud vastuolude tõttu. Andres Tarandi nn jõulurahu valitsus otsustas 1994. aasta lõpus loobuda läbirääkimistel Tartu rahulepingus fikseeritud piiride tagasinõudmisest. Sellega eiras valitsus nii Ülemnõukogu 7. augusti 1990 otsust läbirääkimiste aluste kohta kui ka Eesti Vabariigi põhiseaduse § 122. Viimane ütleb sõnaselgelt, et Eesti maismaapiir on määratud 1920. aasta 2. veebruari rahulepinguga ja teiste riikidevaheliste piirilepingutega. Teiste lepingute all tuleb mõista neid lepinguid, mis reguleerivad maismaapiiri kulgemist aladel, mida Tartu rahuleping ei kata.⁷

Valitsus ei arvestanud ka Eesti Ülemnõukogu 12. septembri 1991 otsust piiriküsimusi käsitlevate ENSV Ülemnõukogu Presiidiumi aktide õigustühiseks tunnustamise kohta. ENSV Ülemnõukogu oli seadustanud N Liidu ühepoolsed piirimuutused, mille tulemusena Eesti kaotas 1944. aasta hilissuvel ja sügisel oma territooriumi Narva jõe idakaldal ja valdava osa Petseri maakonnast.⁸

Kõige tagatipuks räägib suhete aluste lepingu IV artikkel pigem mingist uuest liitriigist kui iseseisvast Eestist. Selles tunnustavad lepingupooled, et nende territooriumil elavil teise lepingupoolte kodanikel, sõltumatult nende rahvuslikust kuuluvusest, on kodaniku- ja (NB!)

poliitilised õigused ning vabadused vastavalt rahvusvahelise õiguse üldtunnustatud normidele inimõiguste kohta.

Ülemnõukogu otsuste ja Tartu rahulepingu sisuliseks kehtimiseks Eesti-Vene suhete järgneva arengu seisukohast näib eriti saatuslikke tagajärgi omavat asjaolu, et Eesti delegatsioon loobus läbirääkimiste käigus ise Tartu rahulepingu V artiklist. Nii vähemalt väitis Riigikogu moodustatud suhete aluste lepingu täitmise kontrolli komisjoni aruanne. See artikkel pidas silmas Eesti Maapäeva vanematekogu 1918. aasta 24. veebruaril iseseisvusmanifestiga välja kuulutatud neutraalteedipõhimõtet toona käimasolnud Esimeses maailmasõjas. Tegelikult oli Nõukogude Venemaa oma kallaletungiga ise muutnud selle põhimõtte mõtetuks. Siiski oli see mingitel kaalutlustel lülitatud Tartu rahulepingusse. Eeldusel, et Eesti taotleb oma neutraalteedile rahvusvahelist tunnustamist (ja ka saab selle), kohustus Venemaa rahulepingu V artiklis neutraliteeti ka austama.

Uutes tingimustes aga andis Eesti taganemine sellest artiklist Venemaale hea võimaluse omakorda taganeda Tartu rahulepingu järgse piiri tunnustamisest. Neutraalteediklauslist taganemine suhete aluste lepingu ettevalmistamisel on seda kummalisem, et sel ajal oli Eesti ametlik välispoliitiline põhimõte just neutraliteet. Sellekohaseid avaldusi olid teinud mitmed toonased poliitilised liidrid: Tunne Kelam, Vello Saatpalu, aga ka Rahvarinne.⁹ Mõte NATOga liitumisest kerkis vastutavate poliitikute huulile esmakordselt alles 1991. aasta lõpul (Haab 1993: 75).

Suhete aluste lepingule järgnenud dokumentides (juulilepped, st Vene Föderatsiooni relvajõudude väljavõtmise ja nende pensionäre puudutav kokkulepe ning uus piirileping 1999. aasta märtsis) on taganemine Ülemnõukogus 30. märtsil 1990 välja kuulutatud

õigusliku järjepidevuse põhimõttest ja Eesti Vabariigi põhiseadusest juba täiesti ilmne. Neis dokumentides ei nähtu enam millestki, et Eesti lähtub lepingu sõlmimisel Ülemnõukogu otsustest, rääkimata Tartu rahust. Juba lepingu 2. artikkel, mis räägib Vene Föderatsiooni relvajõudude ajutisest viibimisest Eestis (selle all mõisteti ajavahemikku, mis oli vajalik relvajõudude täielikuks väljavõtmiseks), vaatab täielikult mööda küsimusest, kuidas üldse said võõrriigi relvajõud teise riigi territooriumile ja mis alustel nad siin viibivad.

Juulilepingute ratifitseerimisele järgnenud välispoliitika arutelul Riigikogus 1995. aasta detsembris tõdes välisminister Siim Kallas, et võimalik pole osutada ühelegi niisugusele punktile, kus oleksime viimase aasta jooksul saavutanud Venemaalt mingitki olulist järelandmist. Sellised olid siis positiivse hõlvamise pragmaatilise poliitika esimesed tulemused välisministri enda hinnangul aasta pärast selle kontseptsiooni väljakuulutamist.

SUHTED VENEMAAGA LAIEMA POLIITIKA OSAKS

Olles ühelt poolt Venemaa, teiselt poolt ja Lääne sõprade surve all, loobus Eesti välispoliitika varsti pärast iseseisvuse taastamist Eesti-Vene suhete käsitlemisest kahe riigi vaheliste suhetena. Seadnud oma välispoliitiliseks eesmärgiks liitumise Euroopa ja transatlantiliste struktuuridega, muutis Eesti need suhted Venemaa silmis üheks osaks laiemast rahvusvahelisest probleemistikust. Eesti ootas liitumiselt nende struktuuridega tuge Venemaa kasvava surve vastu, Lääne suurriike huvitas aga eelkõige geopoliitiline areng, st N Liidu nõrgenemine või lagunemine, mitte aga Eesti või teiste taasiseseisvunud riikide rahvuslike ja rahvusvaheliste õiguste taastamine ja rahvusvahelise õiguskorra autoriteedi kindlustamine jõupoliitika arvel. Mida sellised pragmaatilised kaalutlused väärt on, näitas Euroopa Liidu käitumine pärast seda, kui Venemaa oli tühistanud oma allkirja piirilepingul. Ehkki sisuliselt oli tegemist Euroopa Liidu välispiiriga, teatas euroliid, et allkirja tühistamine teda ei puuduta, vaid on kahe riigi omavahe-line probleem.

Olles osaliseks suurriikide geopoliitilises mängus, on Eesti võimalused kaitsta oma rahvuslikke huvisid tegelikult ahtamad kui otseses vastasseisus Venemaaga. Kahepoolsetes suhetes on Eesti Venemaale rahvusvaheliste suhete üldises kontekstis perifeerne probleem.¹⁰ Vähemalt seni, kuni geopoliitilisi probleeme ei lahendata suurriikide otseses sõjalises konfliktis ja Venemaal toimuvad sisepoliitilised arengud mahuvad demokraatia mõiste alla. Surve, mida Venemaa võiks Eestile avaldada, ei puuduta otseselt Lääne suurriike ning neil on võimalik ja tõenäoliselt ka huvi vähemalt kaudselt toetada Eesti poliitilisi püüdlusi Nõukogude agressioonis rikutud õiguste taastamiseks. Nende sisuks oleks lõpuks ju rahvusvahelise õiguskorra usaldusvärsuse ja stabiilsuse kindlustamine. Kui need eesmärgid poleks demokraatliku üldsuse ja rahvusvaheliste suhete seisukohast olulised, poleks olnud ka põhjust luua ÜROd oma sanktsioonimehhanismiga, jälitada holokausti süüdlasi, käivitada Helsingi protsess jne. Pealegi on Venemaa pärast külma sõja lõppu end vähemalt ametlikult positsioneerinud demokraatlike riikide hulka ja peaks seega ka ise aitama kindlustada rahvusvahelist õiguskorda ning seisma hea selle püsimise ja prestiiži eest.

Suurriikide konkurentsi, vastasseisu või konflikti osalisena¹¹ on Venemaa surveavaldus Eestile otseseks surveks ka lääne suurriikidele. Ning seni, kuni need otsivad võimalusi vältida konflikti ja arendada koostööd Venemaaga, on nad tõenäoliselt valmis neid nõudmisi vähemalt osaliselt toetama, et mitte tekitada endale lisaprobleeme suhetes tuumarelva omava suurriigiga. Mõistagi tuleb suurriikide koostöö sellisel juhul kinni

maksta sellega, et meie rahvuslikud huvid nihutatakse tagaplaanile.

Kuidas sellised asjad toimuvad, võib lugeda USA endise asevälisministri Strobe Talbott'i mälestustest:

Juba lepingu 2. artikkel, mis räägib Vene Föderatsiooni relvajõudude ajutisest viibimisest Eestis, vaatab täielikult mööda küsimusest, kuidas üldse said võõrriigi relvajõud teise riigi territooriumile ja mis alustel nad siin viibivad.

“1994. aasta suvel, G 7/8 Napoli kohtumise [8.–10. juulil] eel, kus Venemaa ja USA presi-

dendid pidid kohtuma, helistas president Jeltsin Clintonile ja palus avaldada survet Eesti president Lennart Merile, et too Moskva nõudmistele [sõjaväepensionäride küsimuses] järele annaks. Teel konverentsile peatus president Clinton Riias kohtumiseks Balti riikide presidentidega ja sai sealt kaasa L. Meri kirja B. Jeltsinile. Napoli kohtumisel andis Jeltsin Clintonile mõista, et on valmis kokku leppima [vägede Eestist väljaviimise küsimuses], kui Meri tuleb Moskvasse ja temaga silmast silma kohtub. Clinton lubas mõjutada Meri seda tegema” (Talbott 2004: 121–122).

Mõni nädal hiljem sõlmis president Lennart Meri Moskvast lepingud, mille sisuks oli Vene sõjaväe relvajõudude väljaviimine ja sõjaväepensionäride (sh reservi kuuluvate) õigus jääda pärast Vene relvajõudude lahkumist Eestisse.

(Järgneb)

KOMMENTAARID

¹ Algus Kaitse Kodu! 2007, nr 4, lk 15–19.

² Elanikkonna arvult ja territooriumilt Eestiga ligilähedaselt võrreldavas, kuid majanduslikus mõttes suurriigis Šveitsis (territoriaalselt väiksem, elanikkonnalt viis korda suurem, rahvusvaheliste investeringutelt aga maailma 13. riik) on poliitikas käibel aforism: “Väikesel riigil ei ole välispoliitikat, parimal juhul on tal majanduspoliitika” (vt Schenk 2003: 51).

³ Üks aktiivne autor, kes arendas ajakirjanduses välis- ja kaitsepoliitilistel teemadel sellist poleemikat, oli Aare Raid, vt näiteks tema kirjutist “Rahvusromantism Eesti välispoliitikas” (Raid 1995). Selles väidetakse, et Tartu rahulepingu kõige olulisem tähtsus on edasi antud Eesti Vabariigi ja Vene Föderatsiooni suhete aluste lepingus. Loo autorit on ajakirjanduslikus poleemikas nimetatud KGB ohvitseriks. See väide leidis kinnitust Kaitsepolitsei avaldatud KGB teenistuses olnud isikute nimekirja avaldamisega (vt “Endise NSV Liidu luure- või vastuluureorganite teenistuse olnud isikute kohta koostatud kaitsepolitseiameti teadaanne”).

⁴ Nende ringkondade arusaami iseseisva Eesti välispoliitikast väljendas Rahvusvaheliste ja Sotsiaaluuringute Instituudi teadurite Peeter Varese ja Mare Haabi artikkel Eesti Päevalehes, kus nad kirjutavad: “Eesti välispoliitikat on hoidnud vee peal suurel määral need, kelle realistlik mõtlemis- ja käitumisviis kujunes kohapeal välja veel enne iseseisvumist, aga mõnel juhul ka need, kes trotsides üleüldist ebakompetentsust rahvusvaheliste suhete alal, tahtsid ennast ise harida, suutsid välja kujundada iseseisvat teoreetilist mõttelaadi, vajaliku pragmatismi ja võimet näha tulevikku” (Vares & Haab 1995).

⁵ Võimalik, et ligilähedaselt samasugused tegurid või kaalutlused olid mängus ka siis, kui valitsus sõlmis kokkuleppe KGB tegevuse

lõpetamiseks Eestis. See nn Vare-Šironini 18. detsembri 1991 lepe andis KGB töötajale andeks nende mineviku ja lubas neil Eestisse jääda. Vastutasuks saadi julgeoleku arhiivitoimikuid ja eritehnikat. Kui valitsus hiljem, tuginedes välismaalaste seadusele, soovis lõpetada endiste KGB töötajatest mittekodanike elamisloa ja saata nad maalt välja, selgus, et Tallinna jäänud dokumendi eesti- ja venekeelsed eksemplarid olid riigikantseleist kadunud. See oli toimunud valitsuse vahetudes 1992. aasta alguses (vt Sildam 2000).

⁶ Läbirääkimiste Eesti-poolseks aluseks oli kontseptsioon *territoriumi rahulepingu vastu*. See Lähis-Ida probleemide lahendusest laenatud põhimõte oli täiesti kohatu Eesti-Vene suhete reguleerimisel piiri küsimuses. Esiteks oli piiriküsimus reguleeritud Tartu rahulepinguga (mida kumbki pool ei ole denonsserinud, küll aga üks lepingupooltest rikkunud); teiseks, Eesti riik ja Venemaa, *resp.* N Liit pole pärast Vabadussõda olnud sõjalises konfliktis ega sõjaseisukorras ning neil pole põhjust sõlmida mingit uut rahulepingut; kolmandaks, piirileping, mida läbirääkimistega sooviti sõlmida, ei ole rahuleping. Kokkuvõttes võib öelda, et selles kontseptsioonis peegeldub pragmaatilise välispoliitika teoreetiline ja loogiline armetus ning poliitiline ebaausus (Dreving 1995).

⁷ Hiljem on selgitatud, et Põhiseaduslik Assamblee oli seisukohal, et põhiseaduse sõnastus ei välista Eesti-Vene piiri fikseerimist ka muude lepingutega kui Tartu rahuleping (mis ilmnevat põhiseaduse tekstist: ja teiste riikidevaheliste lepingutega). See on selgelt suvaline ja kunstlik seletus, sest täismineviku kasutamine põhiseaduse tekstis ei jäta mingit kahtlust, et põhiseaduse seisukohalt oli piiriküsimus lahendatud. Ka nähtub sama paragrahvi järgnevast sõnastusest, et teksti tuleb mõista just nii. Lisaks ütleb põhiseaduse sissejuhatus, et Eesti riik kuulutati välja 24. veebruaril 1918. Sel päeval väljakuulutatud riigi piir Venemaaga lepiti kokku Tartu rahuläbirääkimistel. Kuna pärast Tartu rahulepingu sõlmimist pole Eestil olnud sõjalist konflikti Venemaa *resp.* N Liiduga (mis oleks võinud anda põhjuse uue piirilepingu sõlmimiseks) ja Venemaa pole pöördunud ettepanekuga piiri muutmiseks, siis järelikult on Tartus kokkulepitud piir õiguslikult kehtiv. Pealegi nähtub põhiseaduse üldsättest, et Eesti riigi maa-ala, territoriaalveed ja õhuruum on jagamatu tervik, st põhiseadus välistab riigi territooriumi võõrandamise võimaluse. Järelikult oli uue piirilepingu sõlmimine ning Eesti territooriumi vabatahtlik loovutamine (mitte jõuähvarduse, vaid valedega opereeriva sisemise ja välise propaganda surve) suvaline poliitika ja selges vastuolus põhiseaduse nõuetega. Kui Põhiseaduslik Assamblee hääletamisel ka mõõnis, et Eesti-Vene piiri võib määrata ka muude lepingutega, räägib see mitte põhiseaduse teksti tõlgendamise võimalusest, vaid assamblee liikmete nõrgast eesti keele oskusest. See aga ei saa olla põhiseaduse rikkumise õiguslik põhjendus. Parimal juhul võiks assamblee seisukohta mõista kui väiksemate muudatuste lubatavust piiri määramisel looduses, halvimal juhul aga kui paratamatust, mille tekitab Eesti allajäämine võimalikus tulevases sõjalises konfliktis Venemaaga. Ka rahvusvaheline õigus ei tunnista agressori õigust sundida vallutatud riiki loobuma oma territooriumist või sõlmima sellekohast lepingu (Akehurst 1988: 148–149; vrd *A request for annexation [...] made by puppet government [...] is without international validity, as with the Baltic States annexed in 1940 by the Soviet Union. Neither can a cessation of territory by such government bind the State* [Anneksioonitaotlus, mille esitab nukuvallitsus (nagu see toimus Balti riikides, mis liideti Nõukogude Liiduga 1940. aastal), ei oma rahvusvahelist õiguslikku tähendust. Riiki ei seo sellise valitsuse otsus loobuda territooriumist] (Crawford 2006: 80)).

⁸ Veel 1995. aasta detsembri lõpul tegi Riigikogu seoses juulilepingute ratifitseerimisega avalduse, milles avaldati lootust, et kokkuleppe Eesti Vabariigi ja Vene Föderatsiooni piiri kulgemise kohta sõlmitakse lähtudes Tartu rahulepingu kehtivusest Eesti Vabariigi ühe alusdokumendina. Avalduse sõnastusest paistab, et Riigikogu, varasemat otsust muutmata, juba kahtleb oma võimes selle otsuse juures püsida.

⁹ Eesti, Läti, Leedu rahvarinnete kohtumisel Tallinnas 1989. aasta mais deklareeriti, et Balti rahvad taotleavad suveräänsust neutraalses

ja demilitariseeritud Baltoskandias (avaldatud nt Vaba Maa: Eesti-maa Rahvarinde väljaanne, oktoober 1989 jm).

¹⁰ USA pikaajalise kogemusega välis- ja julgeolekupoliitika eksperdi Richard Clarke'i sõnul "riskisid külma sõja ajal riigid, mis tugevdasid märgatavalt oma sidemeid ühe üliiriigiga, sattuda teise üliiriigi õõnestustöö ohvriks" (vt Clarke 2004: 88).

¹¹ Nädalalehe The Economist analüüs Venemaa olukorrast võetakse kokku järgmise pessimistliku otsusega: *Far from being a political and economic reformer who runs an admittedly flawed but still recognisable democracy, Mr Putin has become an obstacle to change who is in charge of an ill-managed autocracy. It is time to see Mr Putin as a challenger, and not as a friend* [Kaugel sellest, et olla poliitika või majanduse reformija (kes juhib puudulikku, kuid siiski selgepiirilist demokraatiat), on hr Putin muutunud takistuseks reformidele ning teenib halvastikorraldatud autokraatiat. On aeg näha hr Putinis mitte sõpra, vaid väljakutset] (vt The Challenger 2004).

KIRJANDUS

Akehurst, Michael Barton 1988. A Modern Introduction to International Law. 6. tr. London: Allen and Unwin.

The Challenger. 2004. – The Economist, 11.–17. detsember.

Clarke, Richard A. 2004. Kõigi vaenlaste vastu: Ameerika terrorismivastane sõda seestpoolt vaadatuna. Tallinn: Tänapäev.

Crawford, James 2006. The Creation of States in International Law. 2. tr. Oxford: Clarendon Press.

Dreving, Marek 1995. Territooriumid rahulepingu vastu. – Eesti Päevaleht, 6. september.

Endise NSVLiidu luure- või vastuluureorganite teenistuse olnud isikute kohta koostatud kaitsepolitsei ameti teadaanne. – Riigi Teataja Lisa, 43, 2. aprill 2002 (<https://www.riigiteataja.ee/ert/act.jsp?id=248987>).

Goble, Paul A. 1995. Venemaa hoiab Eestit ebastabiilsena. – Hommikuleht, 5. aprill.

Haab, Mare 1993. Is Neutrality a Foreign Policy Option for Small Nation-states? The Case of Estonia. – Joenieni, Peter & Vares, Peeter (toim). New Actors on the International Arena: The Foreign Policy of the Baltic Countries. TAPRI Research Report 50. Tampere: TAPRI, lk 73–80.

Kallas, Siim 1996. Välisminister Siim Kallase ettekanne Riigikogus 30. mail (vt http://www.vm.ee/est/kat_46/1617.html).

Mihkelson, Marko 2004. Eesti vajab Venemaa-strateegiat. – Postimees, 27. juuli (vt ka http://www.postimees.ee/270704/esileht/arvamus/140276_1.php).

Raid, Aare 1995. Rahvusromantism Eesti välispoliitikas. – Eesti Päevaleht, 14.–15. märts.

Schenk, W. 2003. Väikeriikide püsijäämine. – Varrak, Toomas (toim). Poliitika, riigiteadus ja rahvusvahelised suhted. Audentese Ülikooli Toimetised 3. Tallinn: Audentese Ülikool.

Sildam, Toomas 2000. KGB eksohviterid nõuavad Eestilt puutumatusleppete täitmist. – Postimees, 27. oktoober (vt ka <http://vana.postimees.ee/index.html?op=lugu&rubiik=49&id=2289&number=33>).

Talbott, Strobe 2004. Vene sild. Tallinn: Tänapäev.

Vaba Maa: Eestimaa Rahvarinde väljaanne. 1989. Oktoober.

Vares, Peeter & Haab, Mare 1995. Lähimineviku Eesti välispoliitikast. – Eesti Päevaleht, 10. mai.

ÕS 2006 = Erelt, Tiit & Leemets, Tiina & Mäearu, Sirje & Raadik, Maire (koost). Eesti õigekeelsussõnaraamat: ÕS 2006. Tallinn: Eesti Keele Sihtasutus.

Kaariniga Kaarinist ja vabatahtlikust riigikaitsest

Foto: erakogu

Kaarin Peet ei peljanud kolida mandri saarele. Ühe esimese käiguna astus ta sisse Kaitseliidu Saaremaa malevasse, et kehtestada end ka saarel naiskodukaitsjana.

Tekst: RITA LOEL, Naiskodukaitse Saaremaa ringkonna esinaine, Oma Saare ajakirjanik

Kaarin Peet on noor kooliõpetaja, kes pärast Tartu Ülikooli lõpetamist läinud aastal tuli tööle Kuressaare Gümnaasiumisse ja kohe, veel enne, kui ta ennast kodulinnas taas sisse seadis, astus läbi Kaitseliidu Saaremaa malevast, et ületulek Naiskodukaitse Tartu ringkonnast korda ajada. Ülikoolis õppis Kaarin eripedagoogikat, Naiskodukaitse Saaremaa ringkonnas on tema juhtida Kuressaare jaoskond. Erialaks on ta valinud esmaabi ja saanud ka esmaabiõpetaja koolituse.

MIKS MUUTUDA LAIGULISEKS?

“Sain Tartus tuttavaks heade inimestega, kes minu imestuseks panid aeg-ajalt selga laigulise mundri ja mõnikord olid neil ka pärast metsast ehk sõduri baaskursuselt tulekut kõrvtagused rohelistes,” räägib ta ise Naiskodukaitsega tutvumise alguslugu. “Ma ei teadnud toona Kaitseliidust ega Naiskodukaitsest midagi,” märgib ta täpsustuseks, lisades, et temagi arvamust oli mõjutanud vabatahtlikust riigikaitseorganisatsioonist ajakirjanduses loodud negatiivne kuvand. “Tunded olid üpris segased,” tunnistab ta täna.

Ometigi tekitasid needsamad head sõbrad temas Naiskodukaitse vastu huvi, sest miks võtavad täiesti normaalsed inimesed kätte, moonduvad laigulisteks ning lähevad suure õhinaga kuhugi ja tulevad sealt kuskilt tagasi äärmiselt rahulolevana. Miksid jäid Kaarin Peedi jaoks õhku üsna pikaks ajaks.

“Kuni ühel ilusal päeval tulid nad minu juurde ja kutsusid appi isadepäeval teed jagama,” meenutab ta täna esimest kokkupuudet Naiskodukaitsega. Et see teejagamine

Foto: erakogu

Kaarin Peet peab väga oluliseks oma juurte otsimist. Seetõttu on ta väga huvitatud ka etnograafilistest esemetest.

Foto: Taive Kuuse

andis positiivse elamuse, oli asjade loomulik käik ka Erna retkele appimine. Kautlas Erna baaslaagri ootas Kaarin Peeti aga Naiskodukaitsesse astumise sooviavaldus. See sõrmeandmine vabatahtlikule riigikaitsetööle sai teoks kaks aastat tagasi.

“Loomulikult on igal inimesel oma eesmärgid ja soovid, miks ta mingi organisatsiooniga ühineb,” arutleb Peet täna ja ütleb, et temale on väga oluline Naiskodukaitsesse astumine. “Mingil hetkel hakkasin arutlema ja endale lahti mõtestama mõisteid “mina” ja “riik” ning mõistsin, kui oluline on anda oma panus oma riigi heaks,” räägib ta. Kui annad ise, on sul õigus ka saada – teisiti ei ole see lihtsalt võimalik.

OMA TEEOTS: ESMAABI

Kuidas aga sattus Kaarin esmaabi juurde? Ühel hetkel ülikooli esmaabikoolitusel sai ta aru, et ei karda verd ning teda huvitab, kuidas inimene füsioloogiliselt toimib. Lisaks taas kord lihtne tõsiasi, et tegemist on igapäevaselt vajalike teadmistega. “Igal inimesel peaksid olema esmaabi baasteadmised,” on Peet kindel, sest need on teadmised-oskused, mida võib igaühel meist vaja minna ja mille puudumine võib väga kurvalt lõppeda.

Kaarin Peet ütleb, et esmaabis on ta leidnud oma teotsa, mida mööda Naiskodukaitses minna. Aga minek seda teed mööda on põnev, sest väljakutseid on ees ootamas palju. Ta räägib õhinaga, kuidas nad teise vastse esmaabiõpetaja Ene Vokiga (Vokk on ka kooliõpetaja, ta töötab Muhu koolis) valmistasid ette oma esimest esmaabi baaskoolitust. Kõik oli nii põnev, sest kumbki ei teadnud, kui palju tuleb kursuslasi ja kuidas nad suudavad edasi anda oma teadmisi. Aga ka kõige pisemad kartused olid asjatud. Ehkki osalejaid võinuks olla enam, jäid kõik kursusega rahule. Ja see on peamine. Juba küsitakse sellele järele.

Aga õpetajad ootavad ka ise koolitusi – samasuguse põnevusega. Peet ütleb, et see on omaette *feeling*

Kaarin Peet Naiskodukaitsesse keskkogul kõnet pidamas.

minna Alusse Kaitseliidu Kooli, sest sealised kursused on kõik viimase peal – olgu siis tegemist esmaabi, juhtimise, avaliku esinemise või millegi muuga. Ehkki sõit saarelt Rapla külje alla on pikk ja tülikas, tasub vaev ennast igati ära.

KES ME OLEME, NAISKODUKAITSJAD?

Pikemalt jääme Kaarin Peediga vestlema organisatsioonist, kuhu mõlemad kuulume. Peet ütleb, et tegelikult on Naiskodukaitses mõnikord raske reklaamida, sest konkreetseid tegevuseesmärke, mis igal pool ühesugused, nagu polegi. Ikka on nii, et naiste tegevus Kaitseliidu juures sõltub suuresti kohepealsest vajadusest ja neist vajadustest lähtuvalt saadakse ka ülesandeid. “Meil oleks nagu 15 erinevat Naiskodukaitses,” leiab ta, “aga tegelikult on ju tegemist ühe organisatsiooniga.”

Selle aasta keskkogul oli rõõm kuulda, et Naiskodukaitsesse baasõpe saab uue ilme ja hingamise ning peaks muutuma kõigile üheselt mõistetavaks. See on suur samm edasi, sest praegu on uute liikmete algkoolitus

erineva tasemega. Küsimustele, kes ja miks me üldse olemas oleme, on vastused ikka natuke ebamäärased. “Kui eesmärk ei ole konkreetne, ei saa me kedagi ligi tõmmata,” ütleb Peet, märkides, et ka taevakehade puhul toimib gravitatsioon siis, kui need on kas väga suured või väga tihedad.

Võime ju rääkida, et oleme ilusad, targad, vahvad, aatelised, et meil on kohutavalt palju võimalusi enesetäiendamiseks, kuid kui meil puudub iga sõna taga konkreetne tegevus, siis sellise umbes-täpselt asja peale tänapäeval keegi enam ennast ei liiguta.

KUVAND ON OLULINE

Kaarin Peet peab lisaks sisule oluliseks ka organisatsiooni välist kuvandit, sest see on see, mille järgi meid tuntakse ja mille järgi otsustatakse. “Kui meil on õigus kanda vormi, peame seda tegema täpselt, lähtuvalt vormikandmise eeskirjadest,” on ta kindel. “Kui kunagi mõtlesin, et sisu on vormist tähtsam, siis nüüd ma enam nii ei arva,” sõnab ta. Sest kõik peab käima käsi-käes, olema tasakaalus.

Sama lugu on organisatsiooni täiendamise kohta. Kes uuriks välja, miks kuulusid enne sõda Naiskodukaitsesse suuresti taluperenaised ja kooliõpetajad, kuid nüüd on ühiskondlikult aktsepteeritud positsioonidel olevaid prouasid organisatsioonis suhteliselt vähe. Kui tuleb linnapea ja uurib, millega te tegelete, on meil ilmselt olnud niru teavitustöö, mis muud. Kaarin Peeti hämmastab ka asjaolu, et Naiskodukaitses ühineb

Miks kuulusid enne sõda Naiskodukaitsesse suuresti taluperenaised ja kooliõpetajad, kuid nüüd on ühiskondlikult aktsepteeritud positsioonidel prouasid suhteliselt vähe?

nii vähe kodutüt-reid. “Ehk peaksime kehtestama noorliikme staatuse, näiteks 15. eluaastast, nagu seda lubab

Kaitseliidu põhikiri. Et tüdrukud, kes enam kollase tutiga baretti kanda ei taha, siiski vabatahtlikust riigikaitseorganisatsioonist kaduma ei läheks,” mõtiskleb ta. Nii enese noorusest kui ka aastast õpetajakogemusest teab ta, et see on iga mil tahetakse juba täiskasvanu olla ja “suurte maailma” kuuluda. **KK!**

Mõnedest riigikaitseenormidest Eesti Vabariigi põhiseaduses ja nende rakendamisest

**Tekst: AIVAR ENGEL,
kapten, Kaitseliidu Tallinna malev**

Eesti Vabariigi põhiseaduses¹ on lisaks riigikaitset käsitlevale X peatükile riigikaitsealaseid sätteid ka teistes peatükkides. Käesolev artikkel ei pretendeeri absoluutsusele. Peaaegu alati, kui tahetakse muuta Eesti Vabariigi põhiseaduse riigikaitseosa, puudutavad muudatused eelkõige riigikaitse juhtimist.

Näiteks on Riigikogu menetluses vabariigi presidendi algatatud Eesti Vabariigi põhiseaduse muutmise seaduse (47 SE) eelnõu.² Riigikaitse juhtimise kohta on avaldatud mitmeid artikleid, sh ajakirja Kaitse Kodu! veergudel. Eeltoodust lähtuvalt ei hakka käesoleva artikli autor seda teemat käsitlema. Lisan vaid, et ilmselt nõustutakse asjaoluga, et riigikaitse kõrgeim juht peab olema tsiviilne, mis võimaldab seaduse alusel efektiivselt rakendada tsiviiljuhtimist (tsiviilkontrolli). Riigikaitsest ei võta osa mitte ainult kaitseväge, vaid kõik riiklikud institutsioonid ja laiemalt võttes kogu rahvas.

SÕJAVÄELISTEST AUASTMETEST

Üks probleem kerkib näiteks sellest, et põhiseaduse § 78 punkti 15 kohaselt annab sõjaväelisi auastmeid vabariigi president. *Expressis verbis* võttes on lisaks ohvitseri auastmele sõjaväelisteks auastmeteks ka sõdurite ja allohvitseride auastmed. Põhiseaduse rakendamisel riigikaitsealastes seadustes on lähtutud aga üksnes sellest, et vabariigi president annab vaid ohvitseri auastmeid, allohvitseri auastmeid annab vastavalt rahuaja riigikaitse seaduse³ § 14 lõike 3 punktile 15 kaitseväge juhataja. Kaitseväeteenistuse seaduse⁴ § 32 punkti 2 kohaselt annab allohvit-

seri auastmeid kaitseväge juhataja, sõja ajal väeosa ülem. Ühtlasi annab sama paragrahvi 1. punkti kohaselt kaitseväge juhataja sõduri auastmeid. Samas on eelnimetatud sõduri ja allohvitseri auastmed sõjalised auastmed. Eeltoodust lähtuvalt tuleks kaaluda põhiseaduse § 78 punkti 15 muutmist ja sätestada: vabariigi president annab sõjaväelisi ohvitseri auastmeid. Samas annab riigipea paljudes teistes riikides väidetavalt vaid vanem- ja kõrgemate ohvitseride auastmeid.

Eeltoodud teemaga haakuvalt juhin tähelepanu sellistele auastmenimetustele nagu reservleitnant või erumajor. Vabariigi president annab sõjaväelisi auastmeid ilma epiteedita, seega leian, et antud näite puhul oleks täpsem nimetus leitnant reservis või major erus. Mõnele tundub see kindlasti vaid sõnademänguna, kuid õigusliku korrektsuse järgides peaks vastav märge reservis või erus olema sõjaväelise auastme nime järel.

VABARIIGI PRESIDENDI KUI RIIGIKAITSE KÕRGEIMA JUHI ASENDAMISEST

Eesti Vabariigi põhiseaduse⁵ § 83 kohaselt on vabariigi presidendi ajutiseks asendajaks Riigikogu esimees (vabariigi presidendi volitused lähevad ajutiselt üle Riigikogu esimehele), kui vabariigi president on Riigikohtu otsusel kestvalt võimetu oma ülesandeid täitma või ei saa ta neid seaduses nimetatud juhtudel ajutiselt täita või on tema volitused enne tähtaega lõppenud. Põhiseaduse § 127 lõike 1 kohaselt on vabariigi president riigikaitse kõrgeimaks juhiks, seetõttu võiks kaaluda põhiseaduse § 127 lg 1 täiendamist järgneva lausega: vabariigi presidendi kui riigikaitse kõrgeima juhi asendamise korra sätestab seadus.⁶

RAHUAJA RIIGIKAITSE SEADUSEST SÕJAJA RIIGIKAITSE SEADUSENI NING ISIKUTE ÕIGUSTE JA VABADUSTE PIIRAMISEST

Eesti Vabariigi põhiseaduse⁷ § 126 kohaselt sätestavad riigikaitse korralduse rahuaja riigikaitse seadus ja sõjaaja riigikaitse seadus. Nendele seadustele on viidatud ka põhiseaduse § 104 lõike 2 punktis 17. Seaduste ühendamise teemal on diskuteeritud, kuid ühisele seisukohale konkreetse eelnõu kujul ei ole jõutud. Eelnimetatud sätted tulenesid 1937. aasta põhiseadusest.⁸ Põhiseaduse kommenteeritud väljaande autorid leiavad, et ei ole kujunenud ühest tõlgendust, kas põhiseaduse § 126 lg 1 ja § 104 lg 2 p 17 nõuavad kahe eraldi seaduse kehtestamist. Sätte eesmärgist lähtudes ei ole see vajalik, ka seaduste reguleerimisalad on lähedased ning kohati raskesti piiritletavad (nt mobilisatsioon ja sõjaseisukorra väljakuulutamise), kuid ühte riigikaitse korralduse seaduse mõtet ei ole tegelikkuses seni arendatud.⁹

Kalle Meruski ja Raul Naritsa järgi on juristide hulgas diskuteeritud selle üle, kas põhiseaduse § 104 peab silmas eelkõige vastavat valdkonda või vastava seaduse täpset nimetust, mida peab kõrvalekalduvatult järgima. Praktika on läinud seda teed, et peetakse kinni mõlemast nõudest – seaduseandja on järginud nii põhiseaduse 104. paragrahvis sätestatud nimetusi kui ka valdkondi.¹⁰

Nõustuda saab, et seaduse reguleerimisalad on raskesti piiritletavad, samas toimub üleminek sõjaseisukorrale reeglina pärast eelnevate astmete ja seisukordade nn etappide läbimist. Rahuaja riigikaitse seaduse¹¹ § 21 sätestab sõjalise valmisoleku astmed, mille

kirjeldused on kehtestanud vabariigi valitsus.¹² Olemas on ka hädaolukorraks valmisoleku seadus,¹³ eriolukorra seadus,¹⁴ erakorralise seisukorra seadus¹⁵ ja sõjaaja riigikaitse seadus.¹⁶ Muidugi ei saa välistada sõjalist agressiooni, mil rakendatakse otse sõjaaja riigikaitse seadust, kuid agressioon ei toimu reeglina ootamatult, selle ettevalmistamine võtab aega ja seetõttu on julgeolekualaste riskidega tegelevatel struktuuridel võimalik seda agressioonile eelnevate tunnuste abil prognoosida.¹⁷

VÕRDLEV ÕIGUS

Näiteks Soomes on riigikaitsevalmisolek lahendatud 1991. aasta 1. septembri valmisolekuseadusega,¹⁸ mis oleks operatiiv-strateegiliselt hea variant. Valmisolekuseaduse 1. ja 2. paragrahvi kohaselt on seaduse eesmärgiks tegutsemise reguleerimine kaitse- ja igasuguse erakorralise seisukorra ajal (suurõnnetused, riigivastane rünnak jne), riigi iseseisvuse ja territoriaalset puutumatuse tagamine.

Eestis on need valdkonnad hõlmatud aga eelnimetatud erinevate seadustega, kuigi hädaolukorraks valmisoleku seadus¹⁹ püüab hõlmata kõiki. Nimetatud õigusakti § 1 järgi on selle seaduse alusel koostatud kriisireguleerimisplaanid rakendatavad ka sõjaajal. Erakorralise seisukorra seadus on sätestatud põhiseaduse § 104 lõik 2 punktis 16, kuid eriolukorra seadust ei ole nimetatud. Põhiseaduse § 87 punktis 8 on märgitud vabariigi valitsuse pädevusena loodusõnnetuse ja katastroofi korral või nakkushaiguse leviku tõkestamiseks eriolukorra väljakuulutamise riigis või selle osas, kuid seaduse nimetust eraldi välja toodud ei ole, mistõttu oleks näiteks eriolukorra seaduse ühendamise hädaolukorraks valmisoleku seadusesse võimalik.

Ühtlasi oli Eesti Vabariigi 1937/1938. aasta põhiseadus²⁰ pikaajaliselt välja töötatud²¹ ning kahe eraldi riigikaitse seaduse – rahuaaja ja sõjaaja riigikaitse seaduse – sätestamine käesoleva artikli autori arvates põhjendatud. Põhiseaduse²² § 11 kohaselt võib õigusi

ja vabadusi piirata ainult kooskõlas põhiseadusega. Need piirangud peavad olema demokraatlikus ühiskonnas vajalikud ega tohi moonutada piiratavate õiguste ja vabaduste olemust. Nimelt võib põhiseaduse kohaselt piirata riigikaitse huvides isikute õigust vabalt liikuda ja elukohta valida (§ 31), piirata riigi julgeoleku huvides isikut õigust rahumeelselt koguneda ja koosolekuid pidada (§ 47) ja sundida inimest tema vaba tahte vastaselt tööle ja teenistusse kaitseväeteenistuse raames (§ 29). Seejuures põhiseaduse²³ § 130 kohaselt erakorralise või sõjaseisukorra (sõjaajal) puhul võib riigi julgeoleku ja avaliku korra huvides seadusega ettenähtud juhtudel ja korras piirata isikute õigusi ja vabadusi ning panna neile kohustusi. Vastav regulatsioon on täpsemalt antud sõjaaja riigikaitse seaduses,²⁴ mille § 5 sätestab isikute õiguste ja vabaduste piiramine sõjaajal:

(1) Riigi julgeoleku ja avaliku korra huvides võidakse seadusega ettenähtud juhtudel ja korras piirata isikute õigusi ja vabadusi ning panna neile kohustusi. Seejuures on ka sõjaajal:

- 1) õiguste ja vabaduste tagamine seadusandliku, täidesaatva ja kohtuvõimu ning kohalike omavalitsuste kohustus;
- 2) õigus pöörduda oma õiguste ja vabaduste rikkumise korral kohtusse. Kuriteos süüdi olevana ei tohi kedagi käsitada enne, kui tema kohta on jõustunud süüdimõistev kohtuotsus.

(2) Riigi julgeoleku ja avaliku korra huvides võidakse piirata isikute järgmisi õigusi ja vabadusi:

- 1) õigust vabale eneseteostusele;
- 2) õigust vabadusele ja isikupuutumatusele;
- 3) õigust vabalt valida tegevusala, elukutset või töökohta;
- 4) õigust koonduda erakondadesse ja mõnda liiki mittetulundusühingutesse;
- 5) õigust omandit vabalt vallata, kasutada ja käsutada;
- 6) õigust kodu puutumatusele;
- 7) õigust vabalt liikuda ja elukohta valida;

8) õigust lahkuda Eestist ja asuda Eestisse;

9) õigust posti, telegraafi, telefoni või muul üldkasutataval teel edastatavate sõnumite saladusele;

10) õigust vabalt saada üldiseks kasutamiseks levitatavat informatsiooni;

11) õigust tutvuda seadusega sätestatud korras riigiasutustes ja kohaliku omavalitsuse organites ning riigi ja kohaliku omavalitsuse arhiivides hoitavate andmetega;

12) õigust vabalt levitada ideid, arvamusi, veendumusi ja muud informatsiooni sõnas, trükis, pildis või muul viisil;

13) õigust koguneda ja koosolekuid pidada.

(3) Riigi julgeoleku ja avaliku korra huvides on õigus:

- 1) riigiasutustel, kohaliku omavalitsuse organitel ja nende ametisikutel koguda ja talletada andmeid isiku veendumuste kohta tema vaba tahte vastaselt;
- 2) kehtestada tsensuur;
- 3) keelata streigid;
- 4) panna isikutele kohustusi.

(4) Käesoleva paragrahvi 2. ja 3. lõikes loetletud õigusi ja vabadusi võib piirata ning panna isikutele kohustusi:

- 1) Vabariigi Valitsus;
- 2) kaitseväge ülemjuhataja 2. lõike punktides 1, 2, 3, 5, 6 ja 7 ning 3. lõike punktis 4 sätestatud piirangute ja kohustuste osas.

Samas ei saa olla piirangud absoluutsed, seda on ka sõjaaja riigikaitse seaduse 5. paragrahvis järgitud: põhiseaduse § 130 sätestab, et piirata ei tohi õigusi ja vabadusi, mida sätestavad põhiseaduse § 8, 11–18, 20 (lõige 3), 22, 23, 24 (lõiked 2 ja 4), 25, 27, 28, 36 (lõige 2), 40, 41, 49 ja 51 (lõige 1).²⁵

Möönan, et rahuaaja riigikaitse seadust ja sõjaaja riigikaitse seadust on võimalik ühendada, kuid selleks tuleks muuta põhiseadust. Eeltoodud analüüsi arvestades leian, et ka senine eraldi seadustena toimiv

süsteem on otstarbekas, sest sõjaajal saab seaduse alusel detailsetelt sätestades isikute õigusi vabadusi piirata ja panna neile kohustusi. Kaaluda võiks, et näiteks hädaolukorraks valmisoleku seadusega oleks hõlmatud eriolukord (eriolukorra seadus oleks hädaolukorra seadusega ühendatud). Selleks pole vaja muuta põhiseadust. **KK!**

Tallinna maleva kaitseliitlane kapten reservis Aivar Engel on õigusteaduse magister.

- ¹ Eesti Vabariigi põhiseadus. 28. juuni 1992. – Riigi Teataja 1992, 26, 349; 2007, 33, 210.
- ² Vt Riigikogu kodulehelt (http://www.riigikogu.ee/?page=pub_ooc_file&op=emsplain&content_type=text/html&file_id=93072).
- ³ Rahuaja riigikaitse seadus. 12. juuni 2002. – Riigi Teataja I 2002, 57, 354; 2006, 50, 374.
- ⁴ Kaitseväeteenistuse seadus. 14. märts 2000. – Riigi Teataja I 2000, 28, 167; 2007, 44, 316.
- ⁵ Eesti Vabariigi põhiseadus. 28. juuni 1992. – Riigi Teataja 1992, 26, 349; 2007, 33, 210.

- ⁶ Vt lähemalt Engel, Aivar 2006. Vabariigi Presidendi kui riigikaitse kõrgeima juhi asendamine. – Kaitse Kodu! nr 5 [65/511], lk 29–30.
- ⁷ Eesti Vabariigi põhiseadus. 28. juuni 1992. – Riigi Teataja 1992, 26, 349; 2007, 33, 210.
- ⁸ Truuväli, Eerik-Juhan & Kask, Oliver & Lehis, Lasse & Lindpere, Heiki & Lõhmus, Uno & Madise, Ülle & Merusk, Kalle & Narits, Raul & Olle, Vallo & Pöld, Jüri & Schneider, Heinrich 2002. Eesti Vabariigi põhiseaduse kommenteeritud väljaanne. Tallinn: Juura Õigusteabe AS, lk 562.
- ⁹ *Ibid.*
- ¹⁰ Merusk Kalle & Narits, Raul 1998. Eesti konstitutsiooniõigusest. Tallinn: Juura, lk 39.
- ¹¹ Rahuaja riigikaitse seadus. 12. juuni 2002. – Riigi Teataja I 2002, 57, 354; 2006, 50, 374.
- ¹² Kaitseväge mobilisatsiooni ettevalmistamise ja läbiviimise kord ning sõjalise valmisoleku astmed. Vabariigi valitsuse 3. aprilli 2003 määrus nr 113. – Riigi Teataja I 2003, 35, 231.
- ¹³ Hädaolukorraks valmisoleku seadus. 22. november 2000. – Riigi Teataja I 2000, 95, 613; 2005, 64, 482.
- ¹⁴ Eriolukorra seadus. 10. jaanuar 1996. – Riigi Teataja I 1996, 8, 164; 2002, 63, 387.
- ¹⁵ Erakorralise seisukorra seadus. 10. jaanuar 1996. – Riigi Teataja I 1996, 8, 165; 2002, 63, 387.

- ¹⁶ Sõjaaja riigikaitse seadus. 28. september 1994. – Riigi Teataja I 1994, 69; 2003, 13, 69.
- ¹⁷ Vt lähemalt Engel, Aivar 2006. Vabariigi Presidendi kui riigikaitse kõrgeima juhi asendamine. – Kaitse Kodu! nr 5 [65/511], lk 29–30.
- ¹⁸ Valmiuslaki [Valmisolekuseadus]. 22. juuli 1991. – Suomen Lain Säädoskokoelma n:o 198, 2000 vp.
- ¹⁹ Hädaolukorraks valmisoleku seadus. 22. november 2000. RT I 2000, 95, 613; 2005, 64, 482
- ²⁰ Eesti Vabariigi põhiseadus. 28. juuli 1937. – Riigi Teataja 1937, 71, 590.
- ²¹ Eelmine põhiseadus oli 1920. aastast: Eesti Vabariigi põhiseadus. 15. juuni 1920. – Riigi Teataja 1920, 113/114, 243, eelnevalt muudeti põhiseadust rahvahääletusel 1933. aasta oktoobris (vt <https://www.riigiteataja.ee/ert/vaheleht/vaheleht4.htm>).
- ²² Eesti Vabariigi põhiseadus. 28. juuni 1992. – Riigi Teataja 1992, 26, 349; 2007, 33, 210.
- ²³ *Ibid.*
- ²⁴ Sõjaaja riigikaitse seadus. 28. september 1994. – Riigi Teataja I 1994, 69; 2003, 13, 69.
- ²⁵ Vt lähemalt: Eesti Vabariigi põhiseadus. 28. juuni 1992. – Riigi Teataja 1992, 26, 349; 2007, 33, 210 osundatud paragrahve.

Laskevõistlus teenistusrelvadest

Tekst: HANNES REINOMÄGI, Kaitseliidu Viru maleva propagandapealik

Kaitseliidu Viru maleva Rutja laske tiirus peeti 12. augustil 2007 huvitav võistlus erinevatest kaitseväge relvastusse kuuluvatest püssidest ja püstolitest laskmises. Sellise võistluse korraldamise ajendiks oli Eesti Reservohvitseride Kogu liikmete, sh Viru maleva reservohvitseride osalemine analoogsetel laskevõistlustel teistes riikides. Võistlus koosnes kaheksast eri tüüpi lahingurelvast laskmisest erinevatelt distantsidelt. Võistkonnaks on kaheliikmeline lahingupaar ja võistkonnavõistluse rändauhinnaks vanemseersant Eino Porvali disainitud kahurihülss kuldse kuuliga.

Osalema kutsutud maakonna jõustruktuuridest osalesid Rakvere politseiosakonna laskurid, kusjuures nende võistkonna liige Aleksei Osokin võitis individuaalse esikoha. Teise koha saavutas nooremleitnant Rain Sepping

Tapa rühma võistkonnast ja kolmanda koha seersant Hannes Reinomägi maleva staabi võistkonnast. Võistkondlikult võitis Viru maleva staabi võistkond, kuhu lisaks Reinomäele kuulus reamees Peeter Pops (individuaalarvestuses viies tulemus). Teine koht läks polit-

seiametnikele (lisaks individuaalvõitja Osokinile Margus Kotteri seitsmes individuaaltulemus) ja kolmandaks jäi Vohnja rühma lahingupaar kapral Sander Gutmann (individuaalvõistluse neljas) ja Raido Pajusaar (individuaalselt kümnes). **KK!**

Kaitseliidu Viru maleva laskevõistlus lahingurelvadest Rutja tiirus on kujunemas traditsiooniks.

Tagavaravägi

Meie siht on Eesti tulevik!

Nr 24

Eesti Reservohvitseride Kogu väljaanne

september 2007

Tagasivaade toimunule ja mõtteid sügiseks

Tähistasime 20. juunil sümposiooniga Eesti Reservohvitseride Kogu 10. aastapäeva. Kuigi meie liikmete osavõtt sümposioonist ei olnud arvukas, oli selle meediakajastus suurepärase ja kõik kohalolijad võivad foorumi kõrgetasemelisust kinnitada. Sümposiooni taset näitab seegi, et esinejate seas olid nii kaitseminister Jaak Aaviksoo kui ka kaitseväge juhataja kindralmajor Ants Laaneots. Tagasivaade Eesti Politsei aprillikogemusele tegi Põhja Politseiprefektuuri Kesklinna politseiosakonna vanemkomissar Andres Truss. Veel esinesid professor Erik Männik Kaitseväge Ühendatud Õppeasutustest ja kaitsejõudude peastaabi ülema asetäitja kolonelleitnant Meelis Kiili. Sümposiooni lõpetas vanemleitnant Toomas Peek aruteluga vabatahtlikkusest kui kõrge motivatsiooni ja valmisolekuga organiseeritud jõust.

Sümposiooni õhustik ja sellele järgnenud tagasiside on kinnitanud soovi ja kohustust korraldada järgmisel aastal samalaadne üritus. Võib-olla mõnel muul aastaajal, sest varasuvi ei ole sellisteks foorumiteks kõige õigem aeg. Seekord oli tegemist juubeliaasta ühe tähtsusega ja seetõttu tuli see korraldada vahetult enne võidupüha, mis on ühtlasi EROKi sünnipäev.

Tähtsam kui suurepärase meediakajastus oli reservohvitserkonnale sümposiooni teema "Vabatahtlikkus ja riigikaitse", mida paraku küll meedias eriti ei toonitud. Järgmise sümposiooni võimalikuks peateemaks võib saada selle edasiarendus, kui igapäevaelu midagi uut ja ootamatut päevakajaliseks ei tõsta. Seega tahan järgmise võimaliku teema sissejuhatusena korrata vanemleitnant Toomas Peegi öeldut: vabatahtliku töö kasutajad peaksid mõistma vabatahtlike filosoofiat – näiteks reservohvitserid soovivad vabatahtlikuna kaitsta riiki, et teha midagi õilsat.

EROK sünnipäeva puhul anti välja ka raamat "Olla väärikas juht, kui isamaa vajab", mis käsitleb reservohvitserkonna ajalugu aastatel 1900–2007. Merike Jürjo ja Mati Õuna koostatud mahukat ülevaadet Eesti reservohvitserkonna tekkimisest ja arengutest kuni tänase päevani esitleti eelmainitud sümposioonil, kus osalejatel oli suurepärase võimalus saada selle raamatu esimesteks omanikeks. Müügil on raamat alates juulikuust OÜ Armament kaupluses.

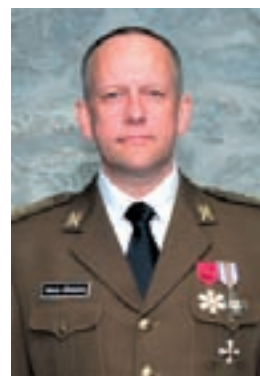
Pärnus peeti 19.–20. augustil EROK igaaastane suvelaager. Tegemist ei polnud järjekordse suveüritusega, vaid ka sellel oli oma sisu ja kande roll juubeliaasta ürituste kalendris. Selle raames peeti vanematekogu koosolek, kus peateemaks oli EROK 2012 ehk visioon järgmiseks viieks aastaks. Kuid sellest lähemalt järgmises Tagavaraväe numbris.

Eelseisvatest üritustest tuleb ära märkida EROK 10. karikavõistlused laskmises 14.–15. septembril. Laskevõistlus on seega sama vana kui meie organisatsioon ehk teistpidi – meie organisatsioon on sama vana kui EROK laskevõistlus. Võistlus on saanud sedavõrd suureks ja mainekaks, et selle läbiviimine pole ammu enam üksnes kohustus, vaid ka au, mida tuleb väärilt hoida. Tänavusele jõukatsumisele on oodata kuni 200 osalejat EROKst, välisriikidest, kaitsevæest ja Kaitseliidust. Täpsemat teavet leiab meie kodulehelt (<http://www.erok.ee>).

Lõpetuseks peatun traditsioonilisel rahvusvahelisel kokkusaamisel, mille nimeks on Baltic Talks. Ka see ürituste sari sai alguse kümme aastat tagasi ja esimene kokkusaamine leidis aset Norras. Aastal 1997 oli kokkusaamise kandvaks ideeks Lääne-

mere-äärsete riikide reservohvitserkondade koostöö arendamine ja ennekõike Balti riikide toetamine nende NATO-suunalisel liikumisel. Täna on eesmärgid oluliselt muutunud ja eriti meie läänepoolsete naabrite missioon justkui täidetud ning juba paar aastat on käimas jutud sellises formaadis kokkusaamiste lõpetamisest. Justkui kokkuvõtete tegemiseks korraldatakse nn juubeliüritus ehk 10. Baltic Talks taas Norras.

Kolmele Balti riigile on selline kokkusaamine endiselt tähtis, sest vaatamata ühisele NATO vihmavarjule on meie kolme riigi kaitsepoliitika üles ehitatud vägagi erinevalt. Sellistes tingimustes on võimalus üksteiselt õppida ja küsida nõu eriti oma ülemeresõpradelt eriti tähtis. Võimalik, et Baltic Talks on jäänud uute eesmärkide püstitamist pärast NATOga ühinemist liiga kauaks ootama, kuid eks iga uus olukord vaja harjumist. On selge, et vähemalt konsultatiivne suhtlemine teiste Läänemere-äärsete riikide reservohvitserkondadega on vajalik. Seda enam, et see piirkond pole ajalooliselt ega ka tänapäeval just kõige ohutud vaesem ja kõik siinsed riigid ei kuulu ka NATOsse. Loodetavasti saame sellest kõigest rääkida juba õige pea.

VELLO VÄINSALU,
leitnant, EROK
juhatusesimees

KOOSTÖÖ

CIORi suvekongress
2007 Riias

Lk 2

KOGEMUS

Scoutidega Kevadtormil ajateenijate
pataljoni vastu

Lk 3-4

TASUB TEADA

EROK 10. laskmise karikavõistlus tuleb
15. septembril

Lk 4

CIORi suvekongress 2007 Riias

KUNO PEEK, nooremleitnant, EROK juhatuse liige / välissuhete toimkond

Järjekordne CIORi suvekongress peeti 31. juulist 4. augustini 2007 Riias. Kohtusid reservohvitserid enam kui 30 riigist, koos saatjatega oli kokku tulnud üle 700 inimese. Eesti Reservohvitseride Kogu (EROK) oli seekord esindatud kolmel töötasandil – *Council*, *CIOMR* ja *MilComp*.

Kolm töötasandit

Council (nõukogu) on Liitlaste Reservohvitseride Ühingu (*Confédération Interalliée des Officiers de Réserve = CIOR*) juhtimisorgan, kuhu kuuluvad enamasti rahvuslike reservohvitseride kogude presidendid või esimehed ning peasekretärid, delegatsiooni juhid või assistendid – 1+1 inimest iga riigi kohta. EROKst osalesid *Councili* töös leitnant Vello Väinsalu (EROK esimees), nooremleitnant Kuno Peek (delegatsiooni juht, välissuhete toimkond) ja kapten Heino Piirsalu (kogu eelmine esimees). *Councilis* võetakse vastu kõik CIORi tähtsamad otsused (eraldised, ürituste toimumiskohtade määramised, liikmete probleemid jne).

CIOMR (*Confédération Interalliée des Officiers Médicaux de Réserve*) on liitlaste reservmeditsiiniohvitseride ühing, kus käsitletakse meditsiinalaseid teemasid. EROKst osales seal kapten Tiit Meren.

MilComp, täisnimega *Military Competition* korraldab võistlusi sportlikele ohvitseritele. Võistlusel osaletakse kolmeliikmeliste meeskondadena. Seekord võisteldi järgmistel aladel: laskmine (automaat, püstol), maataktusriba, veetakistusriba, orienteerumine. Lisaks võisteldi eraldi esmaabis ja sõjaõiguses. EROKst osalesid kapten Raul Hindov, leitnant Kaido Ruul ja nooremleitnant Ralf Neemlaid. Kokkuvõttes tuli EROK võistkond 16. kohale (ekspertide arvestuses 4. koht). Kapten Hindov saavutas laskmises individuaalarvestuses alavõidu.

15 sektsiooni, hulk esindusüritusi

Kongressil tehti tööd, vahetati mõtteid ja langetati otsuseid 15 sektsioonis. Lisaks CIORi ohvitseritele olid kokku tulnud ka NRFC (*NATO Reserve Forces Committee*) ohvitserid, nende seas Eesti Kaitseministeeriumi esindaja. Eraldi peeti seminar pressiohvitseritele, mille osalesid kolm Kaitseliidu peastaabi ohvitseri. EROK oli kavandanud veel kolme noore ohvitseri osalemise noorte reservohvitseride õpikojas (*The Young Reserve Officers Workshop = YROW*), kuid paraku ei leidunud huvilisi. Seal osales aga üle poolesaja ohvitseri enam kui kümnest riigist.

Kongress avati paraadiga, kus osalevate riikide ohvitserid marssisid oma riigilippude järel Riia Kongressikeskuse esisele väljakule. Seejärel peeti kõnesid ning paraad lõppes ühisfotoga, kus oli mitusada ohvitseri (pildistati

Eesti Reservohvitseride Kogu esindus vahetulet enne CIORi suvekongressi avaparaadi.

maja katuselt). Järgmised päevad olid kella 8st hommikul kuni kella 18ni õhtul sisustatud nõupidamiste ja ettekannete kuulamisega. Õhtuti ootasid vastuvõtud ja muud esindusüritused: kaitseministri vastuvõtt, Riia linnapea vastuvõtt (kogude esimeestele), Läti tutvustav õhtu Lido vaba aja keskuses, noorte ohvitseride õhtu, mille programmi kuulus kelgutamine Sigulda bobirajal, *gala dinner* pidulikes õhtuvormides... Kongressipäevil ilmus CIORi suvekongressi eri-

leht (vähemalt kolm numbrit), kust sai lugeda kongressi üritustest ja ettevõtmistest.

Juubeliüritused on alanud

Sellest kongressist kuni järgmise suvekongressini tähistab CIOR oma 60. aastapäeva. Auväärse juubeli puhul soovitakse NATO peakorterisse Brüsselisse püstitada pronkskuju ning avaldada raamat, millesse lisaks muule tulevad artiklid kõikidest liikmesriikide kogudest, sh EROKst. Muuseas, CIOR on asutatud pisut varem kui NATO – 1948. aastal – Prantsusmaa, Belgia ja Hollandi poolt. (NATO asutati 1949. aastal.) CIORi kohta leiab lisateavet organisatsiooni kodulehelt (www.cior.net).

Alates tänavusest suvekongressist pööratakse CIORis varasemast rohkem tähelepanu allohvitseridele (*non-commissioned officer = NCO*). Näiteks esimest korda said osaleda Riias *MilCompi* võistlusel allohvitseride võistkonnad. Järgmisest aastast oodatakse neid ka CIORi Keeleakadeemias. EROK rivistusel osaleb juba tänavuses keeleakadeemias üks allohvitser, mida märkis ära ka CIORi president. Järgmisest aastast viiakse kokku suvekongresside ja keeleakadeemiate kohad. Suvekongress (7.–13. juuli 2008) korraldatakse Türgis Istanbulis ja samas kohas töötab ka keeleakadeemia. Ülejärgmisel aastal võõrustab mõlemat üritust Bulgaaria.

Suvekongressist rääkides tuleb lisada, et Läti Reservohvitseride Kogu (LRVA) ja selle tublid ohvitserid said korraldustööga suurepäraselt hakkama.

EROK *MilCompi* võistkond maataktusribal.

Posttraumaatilise stressi võimalikkusest Afganistanist naasnud Eesti sõduritel

TIIT MEREN, reservkapten, missioonikirurg, Kandahār Role 3, CIOMRi Eesti esindaja

Liitlaste Meditsiinireservohvitseride Ühing (CIOMR = *Confédération Interalliée des Officiers Médicaux de Réserve*) pidas 2007. aasta suvekongressi Riias traditsiooniliselt koos Liitlaste Reservohvitseride Ühingu (CIOR = *Confédération Interalliée des Officiers de Réserve*) suvekongressi ja sümpoosioniga.

CIOMRi tegevus NATO sõjalistele missioonidele suunduvate arstide ettevalmistamisel on viimase aastal olnud varasemast eesmärgipärasem. Lisaks kongressi ettekannetele Iraagi ja Afganistani sõjaväeladelt naasnud arstide kogemustest korraldati Riias ka NATO meditsiinilise jätkukoolituse järjekordne osa – sõjaaja sünnitusabi (*Military Obstetrics*) ühepäevane praktiline koolitus – ning sellest eraldi tegutsemine CIORi sõjalisel mitmevõistlusel meedik-kohtunikuna. Eestit esindas neil üritustel reservkapten Tiit Meren.

Allakirjutanu pidas CIOMRi kongressil ettekande Eesti kogemusest. Talle oli Eestist antud volitus rääkida üsna avameelselt kaitsejõudude psühholoogiateenistuse töö esmastest tulemustest Afganistanis käinud sõjaväelaste ja nende pereliikmete hingeseisundi uurimisel ja toetamisel, täpsemalt posttraumaatilise stressi (PTSD) eri vormidest, selle näilisest puudumisest Eesti sõduril, liiga napist psühholoogilisest abist lahinguväljal (dramaatilisena kogetu vahetuks maandamiseks) ning kojunaasmisjärgsest psühholoogilise uurimisvõimekuse vähesusest ja selle põhjustest. Ka sellest, et naasvale sõdurile on raske kohaldada nn sobivat taastusravi, kui tema meeleseisundit pole õnnestunud piisavalt täpsustada.

Mõtlemapaneev on fakt, et pärast kojunaasmist pole ühelegi Eesti sõdurile (hoolimata kogetud üleelamistest) kohaldatud posttraumaatilise stressi diagnoosi, samas kui Ühendriikide,

Kanada, Briti ja Saksa kolleegide esinemistes näidati selle esinemissageduseks kojujõudnutel 10...15...20%.

Koostööna valminud ettekanne põhines Eesti kaitsejõudude psühholoogiateenistuse leitnandi Merle Tihaste poolt Rahuoperatsioonide Keskuses tehtava töö esialgsel tulemustel. PTSD tekkimise põhjuste paremaks mõistmiseks missioonisõduritel näitas ettekandja kümnekonda üsna dramaatilist fotot, mida olid pildistanud eestlased kas operatsioonidel väljaspool baasi või vigastatute kiirravimisest Kandahāri Role 3 välihaiglas. Ettekandjale esitati ligi kümme küsimust. Paneeli, mis kandis pealkirja "Postdeployment Care and Evaluation" (vabas tõlkes: lahingujärgne hooldus ja hindamine), jätkanud Ühendriikide, Kanada, Suurbritannia ja Saksamaa esindajad kasutasid ettekandes ka välvõrdlusi eelnevalt kuulnud Eesti kogemusest, kinnitamaks, et meie ettekande sõnum oli pärale jõudnud.

Scoutidega Kevadtormil ajateenijate pataljoni vastu

TANEL JÄRVET, nooremleitnant, EROK juhatuse liige (väljaõppetoimkond)

Võtan kokku "vastase" tegevuse õppusel Kevadtorm 2007 Tartu- ja Põlvamaal.

Liikusime Kevadtormil vastast etendava Scoutspataljoni võitlejatest koosneva üksuse eesjuhtimispunktiga Vooremäe lõunaküljele ja pataljon asus kahe kompaniiga rünnakule. Algas tankitõrjerelvade tuli ja peatselt läks kiireks. C-kompanii hõivas keskpäevaks Uniküla risti ja liikus lõunasse. Vastane oli rajanud miiniväljad, mis aeglustas oluliselt rünnakut. Kolme tunniga liikumise edasi vaid 600 meetrit. Vastane saavutas lahingukindluse ja nüüd oli raske kaitsest läbi murda.

Lahingupalavus suvekuumuses

Metsas peetud lahingud jätkusid Alaküla legendikel, mis on kaitsjatele ideaalsed: orud piki legendikku, et allüksusi liigutada, ja künkad lõunaosas, millelt hea lahinguid juhtida. Scoutspataljoni vastu võidelnud 2. Jalaväepataljon kasutas oskuslikult tankitõrjerelvi ja jalavägi võitles sitkelt. Lahinguid peeti umbes 100 m kauguses kontaktis, mistõttu miinipildujatuld tellida ei saanud. Tuleb tunnistada kaitseväge ajateenijate tase oli üsna hea, on põhjust uhkust tunda. Metsa vahel lahingutegevust juhtides oli ühel hetkel vastane kõigest 50 m kaugusel. 3 sekundiga oli isikkoosseis juhtimissoomukis, luugid kinni ja Pasi sööstis paigalt.

Liikusime tahapoole ja manööverdasime Pasi metsa. Juht läks tegema maastikuluuret ning avastas kõigest 15 m kauguselt vastase

kuulipildujapositsiooni. Mis järgnes? Ei uskunud, et Pasi suudab end nii kiiresti metsas ümber pöörata. Midagi sarnast juhtus päev hiljem ka Vastse-Kuuste ristis. Saime juhtimissoomuki paika, kui vastane ründas. Kiirelt pikali, Galiliga kattetuld, üks mees torni ja teised sisse, tagaluuk kinni ja minek. Väljas oli +30 kraadi. Ei uskunud, et Kevadtormil tuleb Galiliga vastase varitsust tõrjuda.

Lõuna-Eesti kungaste vahel Pasi tornist avanenud vaated andsid üleva tunde. Et Alaküla kaitsepositsioonid pidasid, tuli verest tühjaks jooksnud C-kompanii tagasi tõmmata. Mehed said masinatele ja liikusime kiirelt 7 km eemal tegutsenud D-kompanii rünnakukoridori. Ümberpaiknemine oli midagi tõelist. Soomustransportööride kolonn liikus 80 km/h ringiga paremale tiivale, kus ühel kõrgendikul oli kaitseesse klammerdunud D-kompanii, mis kapten Eero Kinnuneni juhtimisel oli päeval läbi murdnud kolmest vastase kaitsekeskusest ja nüüd verest tühjaks jooksnud – õhtu eel oli rivis vaid 15 meest. Valisime kõrvaltee ja otsustavaks sai Sotsu teeristi hõivamine. Vastane kaitse meeleheitlikult, tellisime miinipildujatule ja pidasime öise lahingu.

Kell 0.50 sai Lootvinast idas asuv teerist kontrolli alla. Kotti jäi vastase kompanii, mis hävitati. Käsü kiire analüüs ja kell 3.30 oli kompaniiülematel juba käsugrupp juhtimissoomukis. Saime 15 min Pasi põrandal magada – kell 4 algas hommikune rünnak Lootvina suunas.

Lahingute kogemus

Meie vastane (kaitseväge 2. Jalaväepataljon) kasutas oskuslikult tankitõrjerelvi (Milan, Carl Gustaf, M-69) ja miinivälju. Legendike äärtes peeti tõsiseid lahinguid, kus otsustavaks said rühmade kogemused ja taktika. 2. Jalaväepataljon kasutas oskuslikult ka 120 mm miinipildujate ja 155 mm haubitsate tuld, mistõttu üle 30 min ei saanud paigal püsida. Lagedate alade ületamiseks olid 120 mm miinipildujate tuli ja CAS (*close air support*, eesti k lähiohutoetus) – ründekopterite kasutamine – peamised elemendid, millega tankitõrjepositsioone kahjutuks teha.

Scoutspataljoni eesjuhtimispunktis sai tõsise kogemuse lahingute planeerimisest ja juhtimisest: kuidas kasutada miinipildujatuld. ümberpaiknemist, kompaniide taktikat, lagedate alade ületamist jm. Mulle oli tähtsaim, et mõistsin mehhaniseeritud jalaväge (soomustatud lahingumasinatele BTR, Pasi, BMP) toimimist. Vaatamata varasemalt läbitud täiendkursustele vastase taktikast sain praktilise kogemuse alles nüüd, kui tuli vahetult osaleda mehhaniseeritud jalaväge operatsioonide planeerimises ja juhtimises. See on vajalik kogemus igale taktikalise üksuse juhile (alates kompaniiülema abist kuni reservpataljoni staabi julgeoleku ja riigisaladuse kaitse jaoskonna (S2) ja operatiiv- ja planeerimisjaoskonna (S3) ohvitserideni). Oluline oli ka, et Scoutspataljoni staabis ja kompaniide taktikaliseks juhtimiseks kasutati komandokeelena inglise keelt. ➔

Kokkuvõtvalt nooreleitnant Aivar Rauami sõnadega: "Nägime, et (siin mingit) raketiteadust pole, teistes pataljonides on samad teemad, oleme õigel teel." Lihtsalt Scoutspataljoni staabi oskusteave ja väljaõpe on mitmes elemendis tõsiselt hea, mida kindlasti tasub üle võtta.

Vahekohtunikest

Vahekohtunikke oli õppusel Kevadtorm 2007 kokku 25 - kaadrikaitsevälased Viru Üksik-jalaväepataljonist ja Sõjakooli kadetid. Lipnik Rünno Sgirka märkis õigesti, et vahekohtunikke on vaja rohkem, sest muidu ei pea miiniväljad ega tankitõrjerevad Pasidel liikunud Scoutspataljoni. Vahekohtunike juhendamaterjal, eriti lahingute hindamise ja kaotuste määrade osas, on kindlasti asjakohane õppematerjal, et mõista, milliseid kaotusi kannavad üksused kaitstes, rünnakul ja viivitusel.

2. Jalaväepataljoni staabis osales S3 operatiivohvitserina lipnik Kaido Peetsalu. Mehe enda sõnul oli see kasulik kogemus. Tegemist

oli pidevalt: lahingutegevuse planeerimine, maastikuluure, lahingust osavõtt. Magada sai vaid 5 tundi ööpäevas, pidev tamp oli peal. S3 toetas maastikuluurega kompaniisid, kes olid tõsise ajasurve all.

Lipnik Sgirka tegutses kompaniülema abina ja sai hea praktika selles, kuidas toimib kompanii juhtimispunkt, ning käskude koostamise ja lahingute juhtimises. Rühmaülemate abina tegutsesid nooreleitnant Indrek Teder ja lipnik Margus Kalda. Scoutspataljonis ja 2. Jalaväepataljonis tegutsenud reservohvitseridele tähendas Kevadtorm viit-kuut päeva intensiivset väljaõpet ja lahingutegevust. Usun et sügisel on veel reservohvitseri, kes soovivad asuda pataljonides sõjaaja ametikohtadele.

Nende ridade kirjutamise ajal olid maastikul veel CIMIC-liinis (tsiviil-militaarkoostöö) tegutsevad reservohvitserid, kes olid juba 2-3 nädalat kõva mahvi saanud. Loodan et neist saavad kaitseringkondade CIMIC-meeskondade tuumikud. Reservohvitseridest tegutsesid

CIMIC-liinis kapten Heiki Arike, kapten Toomas Luman, kapten Olavi Tammemäe, leitnant Neinar Seli, nooreleitnant Alvar Jaamu, lipnik Jaan Sild ja lipnik Ivar Olop. Teavitusohvitseridena tegutsesid mitmed reservohvitserid: kapten Tõnu Noorits, leitnant Ülo Isberg, lipnik Hannes Võrno, lipnik Helen Hääl. Vahel nad helistasid ja küsisid, kus lahingutest parimat materjali saab.

Täna EROK väljaõppetöimkonna poolt kõiki reservohvitseri, kes võtsid osa Kevadtormist 2007. Teoorias täiendamisele peab järgnema praktika. Praktika reservõppekogunemistel (nii pataljonides kui samaväärselt ka CIMIC ja teavituse liinis) on väljaõppe alus. Pärast õppust Tartus käies tundus, et midagi on harjumatu. Kuidagi kerge tunne: killuvesti polnud enam seljas ega kiivrit peas. Kuid mõte töötas lahingurütmis: Ravila tänava lageda ala serva saaks Milanid tankitõrjepositsioonile paigutada...

EROK 10. laskmise karikavõistlus tuleb 15. septembril

Eesti Reservohvitseride Kogu 10. karikavõistlused laskmises peetakse Kaitseväe Tallinna maleva Männiku lasketiirus (kaks ala Männiku laskeväljal).

Relvad ja laskemoon: Võisteldakse ainult korraldajate poolt tagatud relvade ja laskemoonaga.

Riietus: Välivorm.

Tulemusarvestus: Individuaalne ja neljalikmeliste võistkondade järgi.

AJAKAVA

Reede, 14. september

Kl 14-18 - kohtunike võistlus

Laupäev, 15. september

Kl 7-8 - võistlejate registreerimine Männiku lasketiirus, võistkondade laskegraafikute väljastamine

Kl 8.15-8.45 - võistluste avarivistus

Kl 8.45-18.15 - võistlus

Kl 12-14 - lõuna Männiku tiirus (täpne söögigaeg sõltub võistkonna ajagraafikust)

Kl 18.30-19 - võistluste lõpurivistus ja au-tasustamine

Kl 19 - õhtusöök

OSALEJAD

Osalema on kutsutud:

- Eesti Reservohvitseride Kogu liikmed;
 - välisriikide reserv- ja tegevvälased;
 - Eestisse akrediteeritud sõjaväeatašeed;
 - kaitsevägi (üks võistkond igast väeosast ja asutusest);
 - Kaitseväe (üks võistkond igast malevast);
 - VROK-44 kursus (kuni kaks võistkonda).
- Korraldajatega kooskõlastatult saab väeosast või asutusest osaleda rohkem kui

üks võistkond. Ühes võistkonnas on neli liiget.

VÕISTLUSALAD

1. Püstol (25 m)

Relv: Heckler & Koch USP 9x19 mm Luger
Märkleht: püstoli ringmärk pöörduval alusel
Laskude arv: 3 proovi- ja 15 võistluslasku
Ajapiirang: proovilaskudeks 1 min; võistluslaskudeks 20 sek, 15 sek ja 10 sek

2. Püstoli taktikaline laskmine

Relv: Heckler & Koch USP 9x19 mm Luger

3. Automaat (30 lasku 100 m distantsilt)

Relv: Galil AR 5,56x45 (.223 Rem)
Laskude arv: 3+3 proovi- ja 30 võistluslasku (10 lamades, 10 põlvelt, 10 püsti laskeasendist)
Lisateave: Harjutusega saab täita Kaitseväe lasurnormi

4. Automaadi taktikaline laskmine

Relv: Galil SAR 5,56x45 (.223 Rem)

5. Kuulipilduja taktikaline laskmine

Relv: Kergekuulipilduja Negev 5,56x45 (.223 Rem)

6. Püstolkuulipilduja meeskondlik taktikaline laskmine

Relv: MiniUZI 9x19 Luger

REGISTREERIMINE

Osalemiseks täita registreerimisvorm (asub EROK kodulehel www.erok.ee).

Täidetud registreerimisvorm saata hiljemalt 3. septembriks 2007 meiliga aadressil sc2007@erok.ee või faksiga numbril 661 0843.

Osavõttu (250 kr osaleja kohta) tasuda 3. septembriks 2008 Hansapanka Eesti Reservohvitseride Kogu arvele nr 221010259329.

EESTI RESERVOHVITSERIDE KOGU JUHATUS

Valitud EROK üldkoosolekul
7. märtsil 2007

Juhatuses esimees
leitnant **Vello Väinsalu**
(vello@erok.ee, tel 504 7916)

Aseesimees
kapten **Andre Lilleleht**
(andre@erok.ee, tel 501 6178)

Väljaõppetöimkond
nooreleitnant **Tanel Järvet**
(tanel@erok.ee, tel 517 3798)

Välissuhete toimkond
nooreleitnant **Kuno Peek**
(kuno@erok.ee, tel 554 3210)

Teabe- ja tavanditoimkond
lipnik **Hannes Võrno**
(hannes@erok.ee, tel 516 6001)

Personalitoimkond
lipnik **Anne Must**
(anne@erok.ee, tel 5661 7816)

Koolitustoimkond
leitnant **Priit Heinsalu**
(priit@erok.ee, tel 509 2102)

EROK postiaadress:
Narva mnt 8, 10117 Tallinn

Eesti Reservohvitseride Kogu infoleht
Tagavaravägi ilmub ajakirja Kaitse Kodu!
vahelehenena.
Toimetaja lipnik Hannes Võrno
(hannes@erok.ee, tel 516 6001)

Virtuaalse kompaniiga Kevadtormil

Nooremleitnant Kuido Külm võtab kokku oma tegevuse Kevadtormil: Olin virtuaalse 1. Jalaväepataljoni B-kompanii ülem, lappasin nüüd 29 lehekülge lahingupäevikut läbi ... ja nii see just oli.

Tekst: KUIDO KÜLM,
nooremleitnant

Kaitseväe suurõppus Kevadtorm on andnud Kaitseliidu üksustele väärtuslikke oskusi ja kogemusi sõjapidamise osas koostöös kaitseväe üksustega. Sel aastal jäi Kaitseliidul õppusel üksusena osalemata, aga üksikuid vabatahtlikke kaitseliitlasi võis Kevadtormil siiski näha. Nagu ikka, õnnestus suurõppusel heita pilk peale kaitseväe uuemale relvastusele, omandada kõvasti taktikalisi oskusi ja sai ka ülevaate viimastest täiustustest üksuste juhtimise korraldamisel.

Minul õnnestus tänavusest Kevadtormist osa võtta mõnevõrra kummalisena tunduvas rollis – Kaitseväe Ühendatud Õppeasutuste (KVÜÕA) õppejõu staatuses. Nimelt sõlmis kool minuga lepingu, mille järgi olin KVÜÕA lektor. (Tuleviks peavad kaitseliitlaste osalemine reservõppekogunemistel olema lahendatavad nii, et asjad aetakse korda SMSidega.) Minul ja mu kaaslasel tuli mängida kompaniiülemaid KVÜÕA Kõrgema Sõjakooli keskastme kursuse pataljoni staabile. Et lõpetasin samal ajal ka Kaitseliidu Koolis kompaniiülema kursust, sain meeldiva ühendada vajalikuga ja kontrollida, kas saadava koolitarkusega on midagi ka peale hakata.

Laupäeva, 19. mai hommikul jõudsimme maastikule ja meid, kolme virtuaalse kompanii ülemat saadeti edasi Valgemetsa brigaadi staapi. Lõime koos instruktoritega elamise püsti ja hakkasime pataljonist käsku ootama. Mingil hetkel astus sisse sidemees ja küsis, kuhu kaablid vedada ja kuhu aparaadid tulevad. Meil läks vaja juhtimis- ja tulejuhtimisvõrku, andsime ka vastavad juhtnöörid. Enese teadmata olime aga sattunud brigaadi ESTTACS-sidevõrgu tuleproovile. Kui Kaitse-

liidus tavaliselt veetakse nagu ikka ports kaableid laiali ja pannakse vändaga telefonid laudadele, siis nüüd oli sidemehe töö lõpuks laua peal nuppudega telefon – ei mingit kommutaatorit, vali vaid number ja helista, kuhu vaja.

Kerge ehmatusega avastasime, et helistades numbril, kust pidime saama pataljonist kaudtulid tellida, helises telefon meie enda telgis. Nimelt tehakse süsteeme nüüdsest teistmoodi, võrkstruktuurina. Aga kust me seda teadsime, me olime Kaitseliidust. Siit järeldus, et iga-sugu uuemat kaitseväe tehnikat ja relvastust tuleb ilma igasuguse häbenemiseta hakata nõudma ka Kaitseliidu üksusesse.

SÕJAPLAANIST ESIMESTE KAOTUSTENI

Õhtul kell 20 saime pataljonist käsu ja pataljoniülem ütles, et ta tuleb kell 22 meie plaanidega tutvuma, nii et sõjaplaani väljatöötamiseks jäi aega vaid 1,5 tundi. Instruktorid arvasid küll, et ega pataljoniülem kohale jõua, aga täpselt kell 22 oli ta platsis. Tunnistan: mul oli tunne,

nüüd läheb kehvasti, sest ma polnud saanud veel suurt midagi valmis. Õnneks alustas ülem A-kompaniist ja kell 23 sain ise juba üsna hästi aru, kuidas minu kompanii pataljoni sõjaplaani ellu hakkab viima: tuli klassikaliselt viivitada ja seejärel kaitsele asuda. Suutsin selle lühidalt ka pataljoniülema selgeks teha. Lihvisin plaani ja sain magama kell 2.30.

20. mail algas sõjategevus hommikul kell 4 Reolas vastase roodu pealetulemisega. Võtsin ta Milanitega vastu, kaudtuli ka peale ja vastane pöördus tagasi. Idas oli A-kompaniil käimas kõvem andmine ja kell 5.30 hakati mulle ida poolt Uhti juurest sisse tulema. Õnneks olin seda ette näinud ja tee peal Mägiste juures oli positsioon vastas. Et mul olid Milanid metsas, hakkasin taotlema pataljonist Milanite tagasitõmbamist. Aega võttis, aga raketikompleksid said seekord päästetud ja tagasi tõmmatud. Idast tulnud vastase peale sai pataljonist tuld tellitud ja see pages Lepiku metsa. Sinna tellisin vasturünnaku sooritamiseks pataljonist rühma abiks, aga seda ei antud ja vasturünnak jäi tegemata.

Fotod: Ardi Hallismaa

Õppuse Kevadtorm juhtstaap ning lahingutegevuses osalevate virtuaalsete pataljonide staabid olid ennast sisse seadnud Valgemetsa noortelaagri territooriumil.

Seejärel hoidsin vastast häiriva kaudtulega Lepiku metsas oma pool tundi kinni. Samas hakkas ta kell 6.48 jälle rooduga Reolast peale tulema ja et mul tuli üksinda rabelda nii kompaniülema kui ka kompanii tulejuhi rollis, sain Reola tee pealt kätte küll pioneerisoomuki, aga mingil hetkel jäi Lepiku mets ilma kaudtuleta, mida kohe ära kasutati. Tohvri talu juurde jätsin ka liiga palju Milaneid äratulemist toetama. Lõpptulemusena olid esimesed vitsad saadud. Surnud tuli maha jätta, jagu maha kanda ja kolm Milanit kah.

AINULT MIINIPILDUJASUITSU...

Andsin 81 mm miinipildujatega kõvasti suitsu ja sain esimeselt viivituspositsioonilt minema. Sõnaga, esimesel kokkupuutel vastasega vajus lõpp ära, major Avo Veske astus telgist läbi ja saime asjast ühtemoodi aru. Tellisin pataljoni kaudu ka lätlased kohale ja joonistasin nende kile oma kompanii sõjaplaanist. Järgmisel viivituspositsioonil istusin rühmaga Tatra tõkkesõlmes. Üks vastase rood kavatses Tatra peale tulla, teine Aakaru peale minna. Minu poole tulejat sai 81 mm miinipildujatega häiritud. Vastane jättis selle suuna pooleli ja hakkas Aakarust põhjas Vissa talu juurest läbi metsa läände murdma. Läks nii, et ta pani seal terve pataljoniga lätlaste vastutusalasse, kes olid nii virtuaalselt kui ka realselt oma staabiga kohe meie kõrval olid.

Tatra positsioon oli nii õnnetult orus, et kuidagi üle mäe lasta ei saanud. Pataljonist saadeti veel üks C-kompanii rühm Tatrasse abiks, kuid vastase pataljon pani Aakarust takistamatult läände, mida mina kuidagi ei küündinud takistama, ainult 81 mm miinipildujatega sai tulutult paugutatud. Kokkuvõttes sain pataljonist pähe, et vastase takistamatult minna olin lasknud, ja hakkasin punnitama, kuidas järgmist üksust paremini "tervitada". Miinipildujarühmas oli alanud kõhulahtisus ja kuus meest tuli ise minema toimetada.

HALASTATI. TAANDUSIN

Kuna Tatra ees oli vaikus, saatsin pärast väikest ootamist luurepatrulli

Maskeerimisvõrgu all oma aega ootav Bandvagen oli asendamatu maastikuluure tegemisel.

tagasi põhja Tohvri talu juurde. Nad nägid seal ootamas vastase järgmist roodu. Suunasin sinna suurtükiväegrupi (STVG) relvade kaudtule ja rood tõmbus Reola suunas tagasi. Tohvri talu juurde jõudsin poeta da miinivälja ja Lepiku metsa teele saata snaiprid.

Mujal aga oli veel kehvemini läinud. Läänes oli lätlastest läbi murtud ja idas A-kompanii ka kõvasti sakutada saanud. Mingil hetkel oli vastase rood Kambjast läänes metsa sisse Veskiõjale jõudnud ja nende luurerühm tiirutas juba Suure-Kambjas. Seega terendas silme ees ümberpiiramine. Lepikus olnud rühm oli mul Kambjasse tõmmatud ja hakkasin Veskiõja metsas olevat roodu kohe kaudtulega kimbutama. Kell 19 hakkasin pataljonist nõudma Tatrast tagasi tõmbumist, aga kästi vastu pidada. Veskiõjale tuli vastast aina juurde, peaaegu pataljon oli juba koos. Kaudtule mõju ma metsa sisse ei näinud ja küsin endiselt Tatrast taandumise luba, aga kästi ikka vastu pidada.

Kell 20 algas peaaegu kahe roodu soomukite pardarelvade tuli Kambja peale, aga meil kästi endiselt vastu pidada. Siis turgatas pähe, et küsin õige loa üks rühm Tatrast ära tõmmata. Selle loa ka sain. Umbes siis, kui see rühm Kambasse jõudis, hakkas ka vastane Kambjat lõunast haarama. Hoidsin teda tagasi

kaudtulega – seda sai ikka ohtrasti tellitud – ja küsisin jälle Tatrast taandumise luba. C-kompanii reserv löi Suure-Kambjast vastase luure minema, kuid mul oli samas Kambjas nii nutune olukord, et küsin jälle luba taandumiseks ja kell 20.18 see viimaks anti. Kell 20.22 suruti mu miinipildujarühm maha ja üks relv tehti ka kõlbmatuks.

Seega sain Kambjast suure hädaga tulema, tellin ohjeldamatult haavatutele evakueerimismasinaid (MEDEVAC) ja küsin järgmisel päeval instruktorilt: kas sa halastasid mulle Kambjas? Olla tegelikult halastanud küll, seega imet ei juhtunud. Aga Kambjas sai samas ka kõvasti madistatud – vastasel läks kolm jalaväe lahingmasinat (BMP) ja minul kaks jagu.

Et üks A-kompaniile antud rühm oli ka kõvasti kaotusi kandnud, oli mul kõigest viis jagu alles. Kui pataljon olukorrast aru sai, pandi mind Kaatsi kanti reservi ülesandega toetada Sipe ja Sirvaku suunas A-kompaniid. Andsin Suure-Kambja üle C-kompaniile. Et olin tublisti sõdinud, tellin pataljonist kompaniile varude täiendamise koos kohaletoomisega.

PETTETEGEVUS TÕI EDU

Saabus 21. mai. Minu reservis olles oli vastane Kõrkküla peale tulema

hakanud ja üks rühm tuli saata sealt põhja poole varitsust korraldama. Kui varistus valmis, oli vastane Piiri talu juures ja varitsev rühm sai ülesandeks korraldada vasturünnak. Ent vastast oli sinna aina juurde tulnud ja mul ebaõnnestus ka kaudtule tellimine (vaja oli isegi anda käsklus *Tuli seis!*). Instruktor seisis otse kõrval ega jätnud enne, kui hakkasin mõistlikku juttu ajama. Olukord oli selline, et minu rühm oli metsas vastase tugevdatud kompanii vastas. Vasturünnaku palusin katkestada ja hädaga pooleks sain sealt kuidagi tulema (üks jagu jälle läinud). Ülejäänud üksust tõmmati reservina pidevalt lõunasse.

Kell 15.30 oli kogu üksus tagasi uuel viivitusjoonel, hakkasin valmistuma uueks lahinguks. Vahepeal olid "kergelt haavatud" tagasi kompaniisse jõudnud, seega oli mul selleks hetkeks rivis 166 meest. Pataljoniüleml andis karmi korralduse Talvikeses vastu pidada. Et mul oli 166 meest ja pioneerirühm koos rasketehnikaga, oli tuju hea ja nõustusin kõigegea. Enda "kompuuter" hakkas alles nüüd tööle, seni sõdisin pataljoni käsu järgi. Talvikesse sai rajatud tõrjetõkkesõlm, kuhu planeerisin põhilahingu. Enne seda aga üritan mööda 61. maanteed pettemiiniväljadega vastase pioneeritehnika välja meelitada ja selle siis Milanidega hävitada, blokeerides eelnevalt pioneeridega igasugused ümberhaaramisvõimalused ehk rajades raidtõkke ida suunas 141. maanteele enda ja A-kompanii vahele. Tegin läänes Pabu talu kandis üle Porijõe viiva maantee sõidukõlbmatuks. C-kompanii oli ka kõvasti vatti saanud, tema kogus ennast minust läänes. Talvikese metsatukka said planeeritud pettepositsioonid ja kui vastane kell 19.15 Sirvakust tulema hakkas, anti Milanitest kohe vastulööök, millele järgnes vastase meeletu kaudtuli. Selle peale tunti ka pataljonis meie pärast muret, aga et mul oli seal pettepositsioon, muutus kõigil tuju kohe heaks. Ainult instruktor, kes vastast mängis, vaatas hapu näoga.

Esimesest pettemiiniväljast tuli vastane peatumata läbi. Vaatasin instruktorile otsa – jääb nii, nagu tema ütleb. Teisele pettemiiniväljale jäi vastane seisma ja hakkas deminee-

rima ning sai sinna tulelöögi miinipildujapatareist (MPP) ja sellega oli selleks õhtuks kõik. Kaitsekäsk jõudis ka kohale, seda seletati ja kontrolliti üksikasjalikult ja ma hakkasin ka kaitsega tegelema. Pioneerid ja rasketehnika kaevasadid, langetasid ja ehitasid öö läbi kaitserajatisi. Kell 5.30 läksin viimaks magama. Magamisega oli nii, et kuna mul tuli olla üksi 24 tundi ööpäevas kompaniiüleml, siis magasime sel ajal, kui oli vaiksem, ja asendasime üksteist seni, kuni midagi ägedamat lahti läks. Siis tuli minna magamistelki ja ajada õige mees üles.

Süüa saime brigaadi staabi paiknemiskohas olevas noortelaagri söökklas, minu pataljoni mehed olid Bandvagenitega metsas ja sõid kogu aga kuivtoitu. Märkas, et põllumajandusministeeriumi Eesti toidu programm pole kaitseväge veel jõudnud: pakutav söök on ilmselt suunatud välismissioonidel osalemise ettevalmistamiseks (maisi kasvatati Eesti massiliselt minu teada viimati Hruštšovi ajal).

SUURTÜKIVÄGI POLEGI VIRTUAALNE!

Nii jõudiski kätte 22. mai. Vastane tampis ohjeldamatult kaudtuld, lisandusid lennukid. Miiniväli Voo-reküla ees tuli maha kanda, aga sain selle siiski öösel kella 3.30ks taastatud. Mul oli üks rühm 61. maanteest läänes ja kaks idas. Ühe rühma idast

tõmbasin käsu peale kell 6.37 ära kaitseoperatsiooniks, sest naaber-pataljonis on nähtud vastast ebasobivas kohas tõkkesõlme maha võtmas. Kell 10.58 tuli vastase rood koos pioneeritehnikaga (mida eelmisel päeval kätte ei saanud) suure hooga Talvikese tõkkesõlme sisse. Tellin kahel korral STVGst tuletoetust ja sain mõlemal korral terve STVGga neli korda laskmist ja jalaväerühmad andsid positsioonidelt ka tankitõrjegranaadiheitjatest tuld (viis BMPd sain tossama). Rühm teest paremal sai peale vastase kaudtule, aga et pioneerid olid seal hoolsasti kaevanud, siis see hetkel lahingut ei mõjutanud, küll aga hiljem. Milanid saatsin ära pataljoni, nii nagu algses käsus kirjas, aga need saadeti mulle hiljem tagasi.

Kell 11.39 sai idapoolne rühm tulema. Kell 11.45 kästi valmistuda äratulemiseks ja kell 12.07 hakkas ka vahepeal kaudtuld saanud läänepoolne rühm taanduma. Tuli ja tuli, pataljonist küsiti juba korduvalt, et kus ta on. Läksin virtuaalselt ise uurima ja kell 13 sain ta kohale toodud, aga et rühm oli lahingustressist lolliks läinud, saadeti see reservi kosumisele ja ma sain A-kompaniist rühma asemele. Vahepeal seletas leitnant Lauri Aavakivi, et päriselt on ka nii: kui meie pataljoni tuletoetusohvitseri kaudu tuld tellime, pööravad STVG poisid tõepoolest põllu peal oma torusid. Teadmised,

Virtuaalset kompaniid juhtides oli hea teada, et Eesti suurtükid pöörati põllu peal just selles suunas, kuhu virtuaallahingus tuld sai tellitud.

et Eesti suurtükivägi polegi enam virtuaalne, tekkis päris kõva tunne, motivatsioon kargas kõrgustesse – ega igal mehel ole võimalust olnud tervet suurtükidivisjoni oma soovide järgi väntasid liigutama panna. Kaitseliidus sellist võimalust vaevalt tuleb.

KVÜÕA MEHED – KLASS OMAETTE

Nüüd pisut kaitseoperatsioonist. Nagu selgus, olin põhitõrjesuunal, vaatasin ülesannet ja ressursi, kurtisin pataljoniülemale, et kolm päeva on ikka võimatu vastu pidada. Midagi pole parata, osutati brigaadi suunas. Õnneks oli mul idee olemas: suunata vastane mööda maanteed Vastse-Kuuste poole ja siis Milanitega piki 61 maanteed tuld anda ning mitte lasta tal puhastada metsa 61. maanteest lõunas. Tõsist muret tegi Soosaare tõkkesõlm, kuhu Milanid positsioonidelt lasta ei näinud. Võtsin riski ja tõin kaks Milanit Kohu talu juurde keset põldu, hiljem selgus, et see osutus “käsi kullas” ettevõtmiseks. Ebatavaliselt saatsin pioneerid positsioone rajama vastutusalal lõpust alates, et saaksin sellal, kui Vastse-Kuustet murtakse, sobivalt Milanitega piki maanteed tulistada. Tellisin ka 20 tm palke, mida aga pataljonist ei antud.

Kell 13.05 oli vastase rood Soosaare juures. Häirisin neid 81 mm miinipildujatega. Esialgu sellest piisas ja vastane taandus. Siis oli tükk vaikust, instruktorid kirusid pataljoni, et selle luure on saamatu, samal ajal tegi tagala imet ja tõi täienduseks tervelt ühe päevanormi ise kohale. Küllastuse tegi ka pataljoniülem kapten Raigo Paimla, kes oli vist reaalset maastikuluurel käinud ja andis korraldusi vaatluspostide paigaldamiseks. Midagi planeeris ka brigaad ja ühe minu positsiooni ees kavatses STVG järgmisel päeval kaudtuld andma hakata.

Kell 18.20 tuli vastane Soosaarest miinitõkkesse sisse. Kohu talu Milanid võtsid ta vastu ja 120 mm miinipildujad panid kaudtule peale, aga ta tuli ikka edasi. Uus laks järgmistest Milanitest ja Loidu talu peale lasksid ka 81 mm ja 120 mm miinipildujad. Soomukid pöörduisid tagasi põhja, kuid vastase jalavägi pages Vooreküla metsa, kus

häirisin teda jätkuvalt kaudtulega. Vaatlusposte maha võtta ei lubatud.

Kell 19.15 tuli põhilöök Voorekülast kagusse ja läände, raidtõke 115. maanteel sai kaudtulest kõvasti kahjustada, rood tuli mööda 115. maanteed kaitsepositsiooni sisse ja haaras ka põhjast. Aga mul olid seal kindlustatud positsioonid vastas ning kõvasti ja õigesti sai seekord ka kaudtuld antud. Oli üsna kindel tunne: 61. maanteel nõelasid Milanid ja Vooreküla metsas ei suutnud vastane midagi ette võtta, sest sai pidevalt 81 mm miinipildujate tuld kaela ja kindlustatud kaitsepositsioonide vastu ei õnnestunud tal ka midagi teha. Kell 20.08 hakkas ta taanduma. Kokkuvõttes tuli vastasel kümme BMPd maha kanda ja maha jäi ka umbes 30 laipa, ise ei kaotanud ma midagi, instruktorid pärast nentisid, et “Aavakivi *upgrade*’is surematuse”. Lapati tulemõjude tabeleid: positsioon oli kindlustatud ja nii jäi. Selles mõttes oli KVÜÕAga kasulik koos olla, et need mehed teadsid täpselt, kuidas on, kunagi tekkinud kaksipidi arvamusi. Kui ikka segast hakkasid panema (“üksus avastas seal ruudus iseenda”), istus instruktor kohe laua ette ja enne ära ei läinud, kui su isiklik intelligents oli kasvanud.

LÕPU EEL

Vastse-Kuuste ees käis pioneeridel ja ühel minu jalaväerühmal jätkuvalt kõva kindlustamine, III aste oli varsti saavutatud. Taastasin ka eesjulgestust ja saatsin patrulli Vooreküla metsa. Patrull leidis sealt töökorras BMP-2, mis sai pioneeride abiga üle võetud. Pataljon käskis ka Soosaare miinivälja taastada – öösel kell 0.40 sai see lõpule viidud. Vahepeal lugesin ajaühikuid, hülunud rühm oli taastunud ja anti mulle tagasi. Hakkasin üksusesisest väljavahetamist läbi viima ja sain vahepeal koguni seitse tundi järjest magada.

23. mai ei juhtunud midagi. A-kompanii oli öö läbi petterünnakut teinud ja selle ülem magas päeval telgi ääre all. Ise saatsin patrulli Vastse-Kuustesse ja snaiprid Soosaarest põhja silma peal hoidma. Külma talu juures oli vastase rühm. Üri-

tasin seda 120 mm miinipildujatega ära peletada, aga et sellel mõju polnud, anti pataljonist käsk järele jätta. Ka plaan korraks Milanid sisse viia ja kiiret tuld anda ei läinud ülevalt poolt läbi. Nii selleks korraks sõda lõppeski.

KASULIKUD KOGEMUSED

Kevadtormist sain kompaniülema ametikoha kohta ülikasuliku esimese kogemuse: kui meestega “põlla peale” lubatakse, on kohati kindlam tunne. Järgmisel aastal kavatses KVÜÕA lisaks jalaväekompaniide ülematele ka miinipildujapatarei (MPP) ja luurerühma ülema kaasata.

Siit ka idee, mida sai mitmetele Kaitseliidu asjameestele räägitud: et Kaitseliidus on kompaniisuuruse üksuse väljatulek juba meediasündmus, siis võimalus koos KVÜÕAga virtuaalselt sõda harjutada võib Kaitseliitu altpoolt kõvasti tugevdada. Kasutades Kaitseliidu toetavliikmete maastureid saab nii kompanii- kui ka rühmaülema tasandil kõvasti harjutada maastikuluure läbiviimist ning sõjaplaani koostamist ja kooskõlastamist. Mitmepäevase virtuaalse *on-line* tegevuse korral õpivad ülemad koostegutsemist suurte üksuste koosseisus ja iseendaga toimetulemust, lisaks otsene kokkupuude kaitseväge viimase tehnikaga. Natuke julgust ja pealehakkamist (lätlastedki said oma pataljoni staabiga välja tulnud) ning kellel ikka vastav kursus läbi ja praktikat tahab, sellel soovitan enne meestega “põllale” pääsemist kindlasti Kevadtormi virtuaalselt läbi teha.

TÄHELDATUD PUUDUSED

Kaudtule tellimisega on ikka mingi jama lahti: Kaitseliidu Koolis õpetati ühtmoodi. Et ma sellest päris hästi aru ei saanud, võtsin järeleaitamistunni KVÜÕA kadetilt, kes teeb seda NATO järgi – nii nagu koolis õpetatakse. Aga Kevadtormil käis asi ikkagi justkui STVG standardi kohaselt. Instruktorid küll püüdsid ühtlustada, aga praktikas lõppes ikka nii, et tulekäsu esimene ots oli NATO ja tagumine STVG oma, mis töötas antud oludes kõige paremini. **KK!**

Õpetussõnu esinejatele: mida ja kuidas rääkida

Kaitseliidu Kooli avaliku esinemise kursus õpetab jutukaid esinejaid kõne sisukaks muutma ja arendab arglike mõttetarkade esinemisstiili säravaks

Tekst: TAIVE KUUSE

Palute mul sõna võtta? Arvate, et mul tuleb see hästi välja? Mis teemal? Aastapäeva puhul? Hea küll, rääkida ma julgen, teeme ära!

Sageli oleme lummatud oma looduslikest eeldustest ja usume end mõjuvat üksnes nendele tuginedes veenvalt. Märkamata kaaslaste tühje pilke ja nõutust, ei oska me aimatagi, millise tulemuse saavutaksime, kui ei laseks end pimestada juba omandatud vilumusest, vaid oleksime valmis neid arendama.

Palute mul sõna võtta? Miks minul? Ütlete, et mul on alati nii palju häid mõtteid? Ei, ma ei taha esineda, ma lähen nii krampi ja mul ei tule sõnagi suust.

Teisalt aga pelgame võtta ette mis-kiit, mis tundub võõras. Mõtted trügivad esile, kuid eelistame jääda varju ja ebamugavaid tegevusi vältida, aimamata, et õige suunamise korral võiksime kaaslastes imetlust tekitada.

EDEVUS JA HÄBELIKKUS

Avalik esinemine tähendab suu lahti tegemist hulga inimeste ees. See nõuab julgust ja enesekindlust, samas ka teadmisi. Nii mõnus on mõtteid jagada kitsamas ringis. Kui aga paluda inimesel sama juttu rääkida paljude ees, on tal sageli suu vett täis, põlves värin ja südames hirm. Nii võibki muidu huvitav vestluspartner rahva ees seistes osutada naeruväärseks äpardujaks. Paremaks peetakse jäädagi nurgataguste targutajaks. Kuid kas siis on võimalik areng?

Või teine olukord. Näeb ju hea tava ette kõnesid ja sõnavõtte iga vähe-

gi pidulikuma ürituse puhul. Veniv jutt, millel sisuline väärtus puudub, mõjub tüütult – selle sisu ei järgi keegi ja kõik ootavad vaid lõppu. Kuid kui kohale on kutsutud seltskonna paremik, kas pole see siis suurepärase võimalus istutada kõigi kuulajate pähe mõni tähelepanuväärne mõtteavaldus, mis looks just sellesse päeva kohase meeoleolu või tekitaks hiljem diskussioone, et tagada tööpoolest arengut?

MIS ON LAHENDUS?

Kaitseliidu Kooli Naiskodukaitse jaoskonna esinaiste kursuse teine nädalavahetus keskendus avaliku esinemise trennimisele. Panin ka end kursusele kirja. Kuulun Järva ringkonna Türi jaoskonna juhatusse ja ka propagandapealiku ameti tõttu on tulnud ette, et pean suuremale seltskonnale esinema. Olen avatud meele ja lobisemisharjumusega tüüp. Esinemine ei ole olnud mulle

probleemiks. Äkki saan kursusel paar uut nippi juurde, mõtlesin Alu poole sõites veidi üleolevalt.

Kujutasin ette, et meile räägitakse esinduslikust välimusest, kehakeele kasutamisest ja selgest hääletoonist. Eks räägitigi, aga kogu kursuse ülesehitus oli rajatud eelkõige isiksuse individuaalsele analüüsile ja trennimisele ning tulemus oli jahmatavalt tõhus. See mitte ainult ei õpetanud avalikult esinema, vaid andis mõtisklusainet kõigi oma plusside ja miinuste avastamiseks.

Mis siis meie, naiskodukaitsetega igast ringkonnast ette võeti? Kohe esimesel tunnil jagati meid neljaliikmelisteks gruppideks (meie grupis oli siiski erandlikult viis liiget) ning iga grupp sai treeneri. Minu rühma treenis Tartu ringkonna naiskodukaitseja Kristiina Abel (kes siis kandis veel perekonnanime Karu). Kohe tuli olla valmis koduse ülesandena

Foto: Taive Kuuse

Tuulike Mölder (keskel laua taga) on avaliku esinemise instruktor-treener, kelle ülesanne on läheneda igale õppurile individuaalselt ja tagada tema areng kolme päeva jooksul.

TEAVE

Treener on koolitaja üldnimetus, mida Kaitseliidu Kool kasutab instruktori- ja juhtimiskoolituste palgaliste ja vabatahtlike instruktorite kohta, tähistamaks koolitaja funktsiooni põhimõttelist erinevust nendel koolitustel. Erinevalt instruktorist, kelle peamine ülesanne on teadmiste ja oskuste edastamine, on treener õppimise toetaja ja suunaja ning soodsate õppimistingimuste looja.

TREENERIKURSUSE ÜLDEESMÄRK

- Standardiseeritud ja kõrgetasemeline väljaõpe Kaitseliidus.
- Instruktori- ja juhtimiskoolituste treenerite arvu vastavus Kaitseliidu vajadustele.
- Treenerikursus täiendkoolitusena aitab kaasa Kaitseliidus tegutsevate palgaliste ja vabatahtlike instruktorite isikulislikule ja professionaalsele arengule.

TREENERIKURSUSEL OSALEJAD

Valitakse instruktorikursuse edukalt läbinute hulgast ja on saanud soovitud treenerikursusel osalemiseks. Treeneriks sobib inimene, kellel on hea eneserefleksioonivõime ja oskus anda teistele õppuritele adekvaatset tagasisidet.

Treenerile on vajalikud järgmised iseloomuomadused: positiivne suhtumine igasse jumalalooma, tolerant, oskus leida treenimiseks olulised valdkonnad, mida tema õpilane vajab, et areneda õpetaja, esineja, juhina. Kompetentsus oma erialal ja sobivus meeskonnatööks, sest koolitusmeeskond vastutab kursuse tulemuse eest ühiselt. Kõvasti aitavad kaasa huumorimeel, pühendumus ja arusaam, et õpilasteks on vabatahtlikud riigikaitsjad, kes tulevad Kaitseliidu Kooli vabast ajast ja tahavad saada maksimumi teadmisi ja oskusi valdkonnas, mida on tulnud õppida. Treenerina on kergem toime tulla inimesel, kellel on väljakujunenud minapilt ja mõningane elukogemus, kuid samas tuleb olla uudishimulik, avatud ja arenemisvalmis.

koostatud kõne ettekandmiseks. Et asi ruttu kaelast saada, pakkusin end esimeseks. Ette olid antud kõnelemise kestus ja teema ning eks ma veidi olnud kodus mõelnud ka.

Nüüd sattusin hoogu ja rääkisin lubatud kümnest minutist mitu minutit kauem. Millest? Eks etteantud teemal, natuke ühest ja siis teisest... Ise ka enam täpselt ei mäleta. Nii kui kõne peetud, tuli mul treeneri korraldusel maha istuda ja viie minuti jooksul esinemise plussid ja miinused kirja panna. Ka grupikaaslased nohistasid samal ajal kirjutada. Neile anti tabel, kus nad rida-realt pidid hindama minu esinemisostkust, kõne sisukust, mõju ja ajakasutust.

KRIITILINE TAGASIVAADE

Kui hakkasin ausalt oma esinemisele tagasi vaatama, oli enesekindlus kadunud. Sain aru, et jutt oli hüplik, siit ja sealt ümber teema keerlev ja tegelikult mittemidagiütlev. Nagu suurem osa kõnesid, mida olen ise

kuulnud. Sain aru, et ettevalmistus oli vilets ja see paistis ka välja. Avatud meelega võisin ju kuulajate südamed võita, aga liiga pikalt jäin oma jutuvadinat imetlema ja läksin tublisti üle aja.

Plussid miinused kirjas, tuli istuda treeneri kõrvale. Ülejäänud naiskodukaitsjad tihedalt meie vastas. Ja siis see algas. Põhjalik arutelu, et mida ise nägin oma kõne eeliste ja puudustena. Siis kõigi teiste kuulajate hinded

ja kommentaarid. Lõpuks treeneri analüüs. Nii selgus tõde: areneda on veel palju. Mõistan, mõistan, vasardas peas ja veidi piinlik oli ka. Siis aga selgus, et kuulud tagasiside tuleb ka sõna-sõnalt kirja panna ja mitte lihtlause, vaid selgete lubadustena. “Olen edaspidigi enesekindel ja püüan säilitada rahu, sest see mõjub veenvalt ja paneb kuulama,” sai kirjutatud positiivse tagasi-

side tulemusena. “Tulevikus kõnet ette valmistades kirjutati läbi kogu teksti, kontrollin selle ülesehitust ja kestust, et tagada korrektne ajakasutus ja tuua kuulajateni oluline teave,” sai kirja märkus järgmiseks korraks. See polnud veel kõik – need lubadused tuli ka kõva ja selge häälega kaaslastele ette lugeda.

UUS PÄEV JA UUED KÕNED

Vajadus nii põhjaliku ja detailse töö järele sai selgeks, kui saabus uus päev. Pärast hommikupoolseid teooriatunde, kus kuulasime juttu kehakeele mõjust, korrektsest välimusest ning erinevate kõnede ülesehitustest ja eesmärkidest, tuli ette valmistada uus kõne, mille pidin paari tunni pärast ka ette kandma. Et eelmisel õhtul sai treeningupäevikusse tehtud hulgaliselt märkusi, olid puudused ja plussid selgelt silme ees. Koguni personaalsest treeningupäevikust uuesti üle loetavad. Suhtusin asjasse tõsisemalt. Mõtlesin teksti hoolega läbi. Isegi harjutasin. Sain ka kuulajatelt kiita, aga... Ikka rääkisin mitu minutit üle aja. Taas plussid, miinused, hinded ja kommentaarid. Kogetu lubatustena üles kirjutamine ja ette lugemine.

Kolmandat ülesannet – pidupäevakõnet – ette valmistades tundsin juba hasarti. Teadsin, kuidas peab kõnet koostama, millele tuleb tähelepanu pöörata. Olin õppinud uusi nippe, ja mis peamine, tänu eelmine ülesannete põhjalikule analüüsile tundsin oma nõrku kohti ning oskasin tegutseda teadlikult ja sihivõimlaselt. Mõtlesin kõnet ette valmistades sihtrühmale ja eesmärkidele, sõnumile ja meeleolule. Harjutasin kümme korda läbi. Kontrollisin aega. Ja ennäe üllatust

– kadunud oli minu esimese päeva ülbus ja enesekindlus. Teadsin, kuidas peab ja mida minult oodatakse. Närv oli nii pingul, et kõik esinemisele kulutatud seitse minutit mu põlved sõna otseses mõttes värisesid. Selline närveldamine oli ka pea-aegu ainus miinus, mida treener ja kaaslased minu kõne puhul mainida võtsid. Kuid ma tean ja usun, et ka see kaob, sest luban edaspidigi

Ka treeneritele oli Naiskodukaitses avaliku esinemise kursus eriline – nimelt oli see neile esimene kursus ehk omamoodi praktikatöö.

kulutada sõnavõttude ettevalmistamiseks nii palju aega kui vaja ja võimalik.

KÕIK ARENESID SILMANÄHTAVALT

Reedest oli saanud pühapäeva pärastlõuna. Areng oli tohutu. Ja mitte ainult minul, vaid ka kõigil meie grupi liikmetel: Järva ringkonna naiskodukaitsja Tiiu Laaneoksa tekstid olid algusest peale sisutihedad, kuid tema esialgu haprana mõjuv esitusviis muutus treeningu käigus julgelt silma vaatavaks ja veenvaks. Urve Loit Sakala ringkonnast kasvatas kursuse jooksul oma häält, sai üle hirmust ja julges kuulajatele viimase kõne ajal näidata oma võlvat naeratust. Janne Salumäe Valga ringkonnast oli tänu pedagoogikogemusele algusest peale julge jutuga. Vast ehk liigagi lobisemishimuline ja nii olid tema esimesed kõned ülevoolava pikkuse ja sisuga. Kursuse lõpuks aga mahtus tema jutt selgematesse raamidesse ja oli tänu sellele meelde jäävam. Ka Eha Salu Valgamaalt sai koolituspäevade lõpuks nina paberilt kõrgemale, suutis ettevalmistatud teksti peast ette kanda ja temas oli lisaks kõigele ka südikust õppida tundma tehnilisi abivahendeid, mida ta enne polnud puudutanudki.

Usun, et sama tugev oli areng ka ülejäänud kahes grupis, keda juhendasid Tuulike Mölder Põlva ja Anu Püümets Harju ringkonnast.

AVALIKU ESINEMISE KURSUS

Merle Sikka, Kaitseliidu Kooli juhtimis- ja pedagoogikakursuste ülem ütles, et avaliku esinemise kursuse loomine kasvas välja vajadusest aidata Kaitseliidu palgalisi töötajaid ja vabatahtlikke juhte teadmiste ja oskustega ettekande (kõne, presentatsiooni) kavandamisel ja esitamisel ning oma organisatsiooni esindamisel.

Karismaatilisust ei ole võimalik omandada, see on üksikute pärisosa, küll aga on igatüüpi võimalik maandada vastutusrikka esinemise riskid korraliku ettevalmistusega. Nii ongi Merle Sikka selgitusel kursuse sisuks:

- ettekande eesmärgi määratlemine ja ajakava koostamine;

KOMMENTAAR

KRISTIINA ABEL,
Tartu ringkonna naiskodukaitsja, avaliku esinemise kursuse treener

Et avaliku esinemise treenerikursus ei olnud minu esimene Kaitseliidu Kooli kursus, aimasin, et lihtne see ei ole, aga et see psühholoogiliselt ja füüsiliselt nii keerukaks osutub, ma ei uskunud. Kindlasti oli kasulik, et me ise eelnevalt kõik läbi tegime, mida oma õpilastelt nõudsim, sest nii saime jagada kogemusi ja praktilisi nõuandeid.

Samas tuli meil ju lisaks kõnedele keskenduda peamisele, st treeningute läbi viimise oskuse lihvimisele ja ette valmistada teooriatunnid, mistõttu unearg jäi üsna kasinaks. Meie pikkadest päevadest said kohe osa ka reedel saabunud kursuselased, sest minu grupi treeningud läksid otsaga juba järgmisse päeva. Siinkohal pean kiitma oma rühma liikmeid, sest positiivne meeleolu püsis lõpuni ja viimasena esinenud Janne Salumäe suutis veel naljagi visata.

Treeningute puhul on kõige olulisem, et kõik grupi liikmed mõistaksid treeneri kui konstruktiivselt kriitilise kõrvaltvaataja positsiooni. Minu ülesandeks oli aidata, mitte maha teha ja selleks pidin lähtuma endatunnetatud puudustest. See aga muutub raskeks, kui inimesel puudub endast enam-vähem reaalne minapilt. Minu õnneks langes treenitavate poolt välja toodu enamasti minu täheldustega kokku. Hea oli tõdeda, et grupi liikmed toetasid üksteist, aga samas ei hellitatud ka liigselt, sest treenitavale on kasu ainult õiglastest hinnangutest.

Kuigi ma kartsin kohutavalt treenerina vigu teha, sest minu eksimine tähendaks kaotusi just treenitavale, usun, et lõppkokkuvõttes läks kõik hästi. Viimasel päeval oma grupi kõnesid kuulates võisin tõdeda, et suuremaid või väiksemaid arenguid on aset leidnud kõigi puhul. Pean tunnistama, et viimasel päeval treenerikursuse lõpetamist tõendavat tunnistust kätte saades tundsin, et see on suure vaeva ja tööga välja teenitud ja seda suurema väärtusega.

- ettekande kirjutamine lähtuvalt kõne eesmärgist ja kuulajaskonnast;
- esitlusmeetodi valimine;
- ruumielementide otstarbekas paigutamine;
- tehniliste abivahendite kasutuskorda seadmine;
- oma isiku kasutamine esinemise mõju suurendamiseks (kehahoid, žestid, miimika, silmside kuulajaskonnaga, häälekasutus, välimus).

KOLM NAIST: KRISTIINA, TUULIKE JA ANU

Ka treeneritele oli Naiskodukaitsja jaoskonna esinaiste avaliku esinemise kursus eriline – nimelt oli see neile esimene kursus ehk omamoodi praktikatöö. Instruktorid Merle Sikka ja Elle Vinni jälgisid hoolega treenerite tegemisi ja hilistel õhetutundidel said nemad omakorda tagasisidet, kuidas uus amet välja tuleb.

Treenerite koolitajana on Merle Sikka kolme naiskodukaitsjast treeneri üle tõeliselt hea meel. “Inimeste ja isiksustena on nad väga erinevad, kuid hakkasid silma juba instruktorkursusel nutikuse, loovuse ja pühendumusega ning said soovitusena osaleda treenerikursusel,” kirjeldas Merle Sikka.

Avaliku esinemise kursusi on tema teada järgmisel aastal plaanis tervelt kolm ja Kaitseliidu Kool ootab registreeruma Kaitseliidu ja Naiskodukaitsja vabatahtlikke juhte, kes soovivad arendada oma esinemisoskusi.

Kui pühapäeva pärastlõunal saabus aeg jagada tunnistusi, saidki tunnistuse nii avaliku esinemise kursusel osalenud naiskodukaitsjad kui ka nende treenerid Kristiina Abel, Tuulike Mölder ja Anu Püümets. Ühed on valmis avalikult esinema, teised esinejaid koolitama. **KK!**

Täpsuspüsside minevik ja olevik Kaitseliidus

Tekst: HEIKKI KIROTAR,
Kaitseliidu Tallinna maleva Kalevi
malevkond

Kaitse Kodus! nr 6/2006 ilmus leitnant Rain Seppingu artikkel vintpüssi M14 kasutamise täpsusrelvana Eestis. Oma kirjutises teen ülevaate täpsuspüsside ajaloost Eesti kaitsejõududes alates 1993. aastast. Artiklis väljendatud arvamused on kujunenud erinevaid allikaid analüüsides ja praktiliste kogemuste toel ning väljendavad autori isiklikku seisukohta. 2005. aasta lõpul valmis kaitsejõudude snaiprikontseptsioon, mis määratleb eriala tuleviku kaitsejõududes. Selle artikli kirjutamise ajal augustis 2007 täiendatati kaitsejõudude snaiprikontseptsiooni Kaitseliitu puudutavat osa. Kontseptsioonist endast edaspidistes Kaitse Kodu! numbrites, kui see muutub ideede kogumist dokumendiks.

VIBUD JA MUSKETID!?

Tänapäeval Eesti kaitsejõududes kasutatav täpsuslaskuri relvastus pole ühtne, st kõik väljaõppekeskused ei kasuta sama täpsuspüssi. Väljaõppekeskustes ja Kaitseliidu malevates on täpsuspüssid Galil Snaiper on valdavalt amortiseerunud, nende remont ja hooldus on juhuslik, kooskõlastamata vastava eriala spetsialistiga. Üksik-vahipataljon ja Viru Üksik-jalaväepataljon kasutavad täpsuslaskurite koolitamisel Galil Snaiperi tüüpi vintpüsse ja Kuperjanovi Üksik-jalaväepataljon Eestis ümber ehitatud M14 TP vintpüsse.

Kaitseliidu malevate olukord on veel halvem: väiksemates malevates täpsuspüssid puuduvad ja ka suuremates on need tihti amortiseerunud. Puudub ülevaade, kuidas neid relvi on kasutatud ja hooldatud. Näiteks puuduvad relvapassid, millest selguks relvast sooritatud laskude arv, sihikukorrektuurid, hooldusandmed jne. Kaitseliitlastele korraldatud täpsuslaskurite koolitustel on

tavalised Teise maailmasõja aegsed Soome SKY vintpüssid juhusliku optilise või tavalise sihikuga.

Talumatut olukorda iseloomustab elavalt ka mõne aasta eest Pärnu malevas korraldatud kordusõppus, kuhu selleks ajaks toodi kohale vajalik kogus M14 täpsuspüsse, mis hiljem latu tagasi viidi. Sellise asjade korraldusega ei ole täpsuslaskuri väljaõpe Kaitseliidus võimalik, sest väljaõppe alustala on regulaarsed lasketreeningud ja taktikaõppused kaitseliitlasele kinnitatud relvaga. Tulemuseks on täitmata erialakohad kaitseliitlastest koostatud operatiivstruktuuriüksustes.

Hullemaks olukord enam minna ei saa, sest järgmine tase oleks juba vibude ja eestlaetavate musketite kasutuselevõtt. Ameerika kodusõjast on teada juhtum, kus täpsuslaskur tabas vastase kindralit 800 m kauguselt. Inglise vibukütid olevat tabanud 300 sammu kaugusele...

Galil SN ei ole kunagi olnud mass-tootmises, mõndasadat valmis-tatud relva kasutatakse osas Iisraeli armee ja politsei üksustes ning Eestis.

Samas ei ole eriala olematu areng midagi imelikku, sest nii kaadri- kui ka reservohvitseride teadlikkus täpsuslaskuri erialast on nullilähedane ja täpsuslaskureid ei osata õppustel enamasti asjalikult kasutada. Seda ei saa juhtidele ette heita, sest ei peagi oskama asja, mida ei ole õpetatud. Pärast kaitsejõudude snaiprikontseptsiooni kinnitamist kaalutakse Kaitseväe Ühendatud Õppeasutuste (KVÜÕA) Kõrgemas Sõjakoolis tulevastele ohvitseridele seda eriala tutvustavate loengute pidamist. 2006. aastal kirjutas nooremleitnant Margus Kallo KVÜÕA lõputöö "Täpsuslaskurite kasutamine jalaväekompaniis", ka sealt saaks häid ideid selle eriala ohvitseridele tutvustamiseks.

Kaitseliitlastest reservohvitseri saavad eriala nüanssidest teavitada tema allüksuse täpsuslaskurid. Isiklik kogemus näitas, et pärast selgitustööd kompanii juhtkonnale oli Kevadtormil täpsuslaskurite aegsisustatud erialaste ülesannetega (nt koostöö tulejuhiga haubitsate kaudtule suunamiseks). Loodetavasti ei olnud see erand, vaid kehtis kõikides osalenud Kaitseliidu üksustes.

Foto: Ivar Jõesaar

Eesti kaitseväes on osa poolautomaatpüsse M14 täpsuspüssideks ümber ehitatud.

ALGUSES OLI SVD JA GALIL SNAIPER

Taasiseseisvumise ajal jäi miilitsa ja KGB relvahoidlatest Eesti Politseile kümnekond poolautomaatset Dragunovi täpsuspüssi, tuntud ka lühendina SVD (*Samozarjadnaja Vintovka Dragunova*). Relvad anti politsei eriuksusele K-komando, politseikooli ja prefektuuride kiirreageerimisgruppidele. Täna on need püssid kulunud ja neid hakatakse tasapisi asendada ajakohasemate relvasüsteemidega.

1963. aastal kasutusele võetud täpsuspüss kaliibriga 7,62x54R on tänase päevani kõige levinum täpsuspüss Venemaa ning paljude SRÜ riikide armees ja siseministeeriumi üksustes. SVD-d on korduvalt modifitseeritud, näiteks langevarjuritele mõeldud kokkukäiva kabaga SVDS ja jahikarabiin Tigr. Algupäraselt kasutati neljakordse suurendusega optilist sihikut PSO 1. Uuemad sihikumudelid on ka kuue- ja kaheksakordse suurendusega, kuid need on vähelevinud. Relvale toodetakse täpsusmoona 7N1 ja 7N14, kuid selle puudusel saab lasta ka kuulipildujamoonaga.

Optiline sihik on seadistatud laskekaugustele kuni 1300 meetrit, kuid seda julgen nimetada liiga optimistlikuks. Tabavaks laskmiseks on vaja sihtmärki näha, see sõltub suuresti ilmastikutingimustest, optika kvaliteedist ja suurendusest. Üldiselt peetakse optilise sihiku praktiliseks kasutuskaukuseks suurendust korrutatud sadade meetritega, SVD-l seega 400 m. Muidugi on selge ja kuiva ilmaga võimalik näha ka kaugemale, kuid kusagil 600 m peal asub tabava laskekauguse piir, mis on täiesti piisav selle relva ülesannet arvestades. Isiklikult olen näinud lasketrenni, kus Galil Snaipeeriga laskurid nägid ja tabasid rohelisest papist täissiluetti kuni 800

Foto: Ivar Jõesaar

Kaitseliidu malevate tublid meistrimehed täiendasid vanu häid poltlukuga SKY vintpüsse erinevate "kuulile järele vaatamise" torudega.

SVD TEHNILISED ANDMED

Kaliiber: 7,62x54R

Pikkus: 122 cm

Raua pikkus: 62 cm

Kaal laetult: 4,5 kg

Kuuli algkiirus: 830 m/s

Efektiivne laskekaugus: 500 m

Relv on sobilik jalaväejaos ja -rühma tasandi või luuregrupi täpsuspüssiks kiire sihitud tule andmiseks, sest on kerge ja lähematele kaugustele piisavalt täpne.

SVD plussid

- Kerge.
- Pika rauaga.
- Töökindel.
- Suur tulekiirus.

SVD miinused

- Lühike kaba, üle 180 cm pikkune mees vajab pikendust.
- Demaskeerib laskuri kesta väljahitmisega (sama kehtib kõikide iselaadivate püsside kohta).
- Sihiku väike suurendus, raske sihtida üle 500 m.
- Puudub tugijalg.
- Relva tehniline hajuvus, eriti kuulipildujamoonaga lastes ei võimaldada ühe lasuga tabada üle 500 m kauguselt.

m kaugusele, kuid SVDga laskuril oli tõsine probleem eristada märklehte roheliselt taustalt kaugemalt kui 400 m.

SVD tehniline hajuvus on 1,5–2 MOA, seega peaksid 600 m kauguselt lastud kuulid tabama 36 cm läbimõõduga ringi, arvestamata laskuri vigu vahemaa ja tuulekorrektuuri tegemisel ning lasu päästmisel. Soome armee snaiprite käsiraamat peab relva praktiliseks laskekauguseks kuni 500 m.

GALIL SNAIPERI TEHNILISED ANDMED

Kaliiber: 7,62x51

Pikkus: 111,5 cm

Raua pikkus: 50,8 cm

Kaal laetult: 8 kg

Kuuli algkiirus: 815 m/s (padrun M118)

Efektiivne laskekaugus: 600 m

Galil Snaiperi plussid

- Kompaktne – kokkupandud kabaga 84,5 cm, kergem liikuda transportvahendites ja hoonetes.
- Suudmepidur – vähem tolmu laskmishetkel aitab positsiooni paremini peita.
- Töökindel – harva tõrkeid, nagu ka Galil ARil.
- Kaal – 8 kg relv summutab oma massiga paremini relva tagasilööki lasu hetkel.

Galil Snaiperi miinused

- Kaal – 8 kg kaasa vedada on oluliselt raskem kui 4,5 kg kaaluv at SDVd.
- Kaba – pikemale mehele lühike ja põsetuge saab reguleerida ainult kõrguses, mitte küljele; põsetugi takistab relva oma dioptersihiku kasutamist.
- Sihiku asetus ja kinnitus – sihik on relva vasakul küljel, vasakukäelisel ei ole võimalik mugavat laskeasendit võtta.
- Täpsus – 1,5 MOA uuel relval on väga palju isegi iselaadivale püssile, kulunud relval või kuulipildujamoonaga see kahekordistub.
- Hind – sama raha eest on võimalik osta oluliselt paremate näitajatega snairipüss.

1994. aastal osteti Piirivalvele Soome kaudu kolm Hiina päritolu poolautomaatset püssi NDM 86, mis on sisuliselt SVD koopiad kaliibriga 7,62 NATO. Relvi kasutati peamiselt Piirivalve väljaõppekeskuses Narva-Jõesuus ajateenijate ja kaadri koolitamisel. Tänapäeval on need peamiselt laskevõistluste relvad. NDM 86 (Norinco NDM 86) on oma tehnilistelt andmetelt sama SVDga, erinevused peale kaliibri on minimaalsed. Hiina püssi kasutanud piirivalvurite arvates ei ole nende töökindlus SVDga päris samal tasemel.

SEE SALAPÄRANE MOA JA TEHNILINE HAJUVUS

Kirjanduses täpsuslaskmisest, eriti ingliskeelses kirjandus kohtab tihti terminit MOA, mis tähendab *minute of angle* ehk maakeeli 'nurgaminut'. Arvuliselt on see 1/21 600 osa täisringist ehk näiteks 100 m kaugusel 1 MOA = 29,089 mm. Tavaliselt ümardatakse see 3 sentimeetrini. 500 m kauguselt oleks 1 MOA järelikult 3x5=15 cm. MOAga väljendatakse tavaliselt relva täpsust. Kui relva tehniline hajuvus on näiteks 1 km pealt 1 MOA, tabavad kõik lastud kuulid 30 cm läbimõõduga ringi. Selline täpsus on vajalik pika maa pealt laskmiseks, sest näiteks 3 MOA hajuvusega relva kuulid tabaksid 90 cm ringi. Paljud lasud läheksid lihtsalt mööda, sest laskja viga ja tuule mõju kuulile halvendavad täpsust veelgi.

Ameerika relvatehastel on kombeks reklaamida püsse, mille täpsus on alla 1 MOA, tavalised on ka numbrid 0,3 või 0,5 MOA. Peab meeles pidama, et need tulemused on lastud pinki kinnikeeratud relvast 100 jardi ehk 91 meetri kaugusele. Reaalselt laskuri kätes ja suurematele kaugustele ei ole tulemused kunagi nii roosilised, kuid peaksid jääma 1 MOA kanti, kui on vaja märki tabada.

Poolautomaatsed vintpüssid kipuvad olema poltlukuga püssidest ebatäpsemad, kuid suurema laskekiirusega. Jao ja rühma tasandil on mõttekas kasutada poolautomaatseid täpsuspüsse, need tagavad piisavalt täpse tule ja suure laskekiiruse kuni 600 m kauguselt. Kompanii ja pataljoni tasemel tuleb kindlasti kasutada poltlukuga snaipripüsse, sest ainult nii on võimalik tabada märki piirkaugustelt.

Võrdluseks erinevate täpsuspüsside andmed hea kvaliteediga moonaga toelt lastes (ebakvaliteetne laskemoon suurendab hajuvust 2-3 korda):

- Galil Snaiper 1,5-2 MOA
- SVD 1,5-2 MOA
- M14 1-1,5 MOA
- Sako TRG <1 MOA
- M 24 <1 MOA.
- SASS (ameeriklaste uus poolautomaatne täpsuspüss) <1 MOA.

- uus reguleeritava põsetoega kaba;
- 6x40 mm optiline sihik Nimrod.

Kõiki selle relva plusse ja miinuseid vaagides tekib küsimus, miks neid püsse üldse osteti. Vastus on sama lihtne: paremaid ei olnud saada. Kui alternatiiviks olid Rumeenia ja Hiina päritolu SVD halvad koopiad, oli Galil SN väga mõistlik ost, millega hea täpsuslaskur suudab vastast ühe lasuga tabada 600 ja anda häirivat tuld kuni 900 m kauguselt.

Kahju küll, et täpsuslaskuri eriala areng ongi Eestis jäänud kuhugi 1990. aastate algusesse, samas kui lääneliitlased on vahepeal oluliselt arendanud nii relvastust kui ka taktikat. Iisraeli armee kokkuvõtte relvast lõppeb sõnadega: *Today, the Galil 7.62 mm is still produced (both in the regular version and in the sniper version) and is sold mainly to third world countries, which still hasn't made the switch to true bolt action SWS* (vabas tõlkes tähendab see, et 7,62 mm Galili toodetakse jätkuvalt nii automaadi kui ka täpsuspüssina ja müüakse peamiselt kolmanda maailma riikidele, kes ei ole ikka veel kasutusele võtnud tõelist poltlukuga snaipripüssi).

M14 SAAB LISAKS TP

2002. aastal valmistati kaitsejõudude pearelvuri major Vaido Halliküla eestvedamisel täpsuspüsse M14 TP poolautomaatsest vintpüssist M14, millele tehti Eestis laesääred, kinnitati kümnekordse suurendusega optilised sihikud ja harkjalad. Harkjalgu on võimalik keerata küljele.

Nendest relvadest kirjutas pikalt leitnant Rain Sepping. Hiljem valmistati M14 täpsuspüsse juurde ja hetkel on neid allüksustes ja ladudes sadakond. M14 TP on Afganistanis teeniva Eesti kompanii jao täpsuslaskurite relv, mida kasutatakse ka lahingutes.

POLTLUKUGA PRANTSLESAD, TRG 42 JA PGM HECATE

Aastal 2000 said Scoutspataljoni snaiprid mõned Prantsuse täpsuspüssid FR F2 kaliibriga 7,62 NATO. Sama relvasüsteemi kasutab Prant-

GALIL SNAIPER

1993. aastal soetati kaitsejõududele Iisraelist sadakond poolautomaatset täpsuspüssi Galil Snaiper. Selle relva-komplekti hind oli 70 000 Eesti krooni. Komplekti kuulub relv, 6x40 mm optiline sihik Nimrod koos sihikukatetega, kanderihm, puhastusvarras, puhastuskomplekt, kaks salve, kaks valgusfiltrit ja relvakohver.

Galil Snaiper loodi 1980. aastatel ja pidi vahetama välja sel ajal Iisraeli armees kasutusel olnud M14 SWS (*Sniper Weapon System*) täpsuspüssid. Relv ei vastanud ootustele. Iisraeli kaitsejõududes läbi viidud võrdlevates lasketestides oli Galil SN keskmine täpsus 1,5 MOA, kuid M14 SWS keskmine täpsus oli 1 MOA. Galil SN oli ka suhteliselt kallis, sest Iisraelil

oli võimalus vastastikuse kokkuleppe alusel osta odavalt USA relvi. M14

SWS jäi kasutusse veel kümnendiks, kuni 1997. aastal asendati samuti USA päritolu M24 SWS snaipripüs-

sidega. Galil SN ei ole kunagi olnud masstootmises, mõndasadat valmistatud relva kasutatakse osas Iisraeli armee ja politsei üksustes ning Eestis. Relv põhineb Galil AR automaadil, erinevused on järgmised:

- raske 508 mm relvaraud (see on täpsuspüsside raua pikkuse alampiir, vaata teiste relvade andmeid);
- uus suudmepidur, mille augud sunnivad gaasid üles ja külgedele, vähendades tolmu ülespaisumist lasu ajal;

Kui 1980. aastatel oli vaja hävitada vastase ülemaid piirkaugustel üksikute tabavate laskudega, siis tänapäeva Iraagi ja Afganistani lahingutes on vaja katta oma üksust mõnesaja meetri kaugusele kiire täpsustulega.

suse armee alates 1984. aastast. Relva praktiline laskekaugus on 600, maksimaalne 800 meetrit.

6. juulil 2007 avaldas kaitseministeerium pressiteate:

KAITSEMINISTEERIUM OSTAB EESTI KAITSEVÄELE SNAIPRIELVI

Kaitseministeerium sõlmis hankelepingud Prantsuse firmalt PGM Precision ja Soome firmalt Sako Oy snaiprirelvastuse ostmiseks. Hanke tulemusel ostetakse Eesti kaitseväele Prantsuse firmalt PGM Precision 12,7 mm snaipripüsse PGM Hecate II ja Sako Oy'lt 8,6 mm snaipripüsse Sako TRG-42. Hankelepingu eesmärgiks on luua eeldused Eesti kaitseväge spetsialiseeritud üksuste snaiprivõime viimiseks maailma tiptasemele.

Et tagada snaiprivõime kvalitatiivseks tõusuks tehniline baas ja kindlustada välismissioonidel üksustele parem julgeolek, hangitakse Luu-repataljoni, demineerimisrühma (EOD) ja Scoutspataljoni kutselistele snaipritele kaitseväge poolt välja töötatud snaiprikontseptsioonist tulenevalt suurema kaliibri ja sihikulise laskekaugusega (kuni 2 km) 8,6 mm ja 12,7 mm snaipripüsse. Snaipripüssid ostetakse koos vajalike lisaseadmetega (optilised ja öösihikud, laskenurga kompensatorid, helisummutid, hooldus- ja kandevahendid jm) ning kolme aasta varuosadega. Pakett sisaldab tootjaettevõtte poolt ka relvade kasutusdemonstratsiooni ning kasutajate ja relvatehnikutele koolitust. Mõlemad võitjafirmad varustavad ostetavad relvad maailmakuulsa Saksa firma Carl Zeiss Optronics sihikutega.

Võitjad selgusid konkureerivas pakumises Euroopa tunnustatamate täpsuspüsse tootvate firmade Accuracy International (Suurbritannia), PGM Precision (Prantsusmaa), Sako Oy (Soome) ja Advanced Military Systems Design (Šveits) vahel. Tärned on planeeritud 2007. aasta IV kvartalisse. Vastavalt lepingule ei kuulu hankesumma avaldamisele.

Nendest relvadest kaliibrites 338 Lapua Magnum ja 50 BMG (meetermõõdustiku kaliiber 12,7x99 mm) ning eri kaliibrite praktilisest ja

Prantsuse armeele ehitati 250 relvasüsteem, mida kasutatakse peamiselt baaside kaitseks ning vastase täpsuslaskurite ja tulipesade hävitamiseks turvaliselt kauguselt. Relva efektiivne laskekaugus on 1500 ja maksimaalne 2000 meetrit. Pilt: Wikipedia

maksimaalsest laskekaugusest kirjutan pikemalt mõnes edaspidises Kaitse Kodu! numbris.

POLTUKUGA PÜSS *VERSUS* POOLAUTOMAAT

Ei saa kategooriliselt väita, et poltlukuga püssid on kuidagi ülemad poolautomaatidest. Poltlukkude peamine voorus on nende odavus võrreldes täpsuslaskmiseks ehitatud poolautomaadiga. Samas on ameeriklased hoogsalt vahetamas poltlukuga M24 SWSi uue, poolautomaatse täpsuspüssi vastu, sest vajadused on muutunud. Kui 1980. aastate vajadus oli vastase ülemate hävitamine piirkaugustel üksikute tabavate laskudega, siis tänapäeva Iraagi ja Afganistani lahingute vajadus on tavaliselt oma üksuse katmine mõnesaja meetri kaugusele kiire täpsustulega.

Laskekiirus ja salve mahutavus on poltlukuga vintpüssi peamine miinus võrreldes poolautomaadiga. Militaarajakirjades kirjutatakse õnnestunud laskudest piirkaugustele, kuid reaalsus on see, et valdavalt tulistatakse Iraagis täpsuspüssist 200–400 m kaugusele, 90% laskudest tehakse vähem kui 500 m kaugusele. Sellises olukorras on näiteks 20-lasulise salvega AK 4 või M14 baasil ehitatud täpsuspüss parem kui poltlukuga relv, mille salv mahutab 5–10 padrunit ja iga lask on vaja käsitsi ümber laadida.

Seega on igal heal laskuril Kaitseliidus võimalik tuunida oma relva väikese suurendusega sihikuga, mis võimaldab näha oluliselt paremini sihtmärke ja suurendada efektiivse tule kaugust. Nii M14-le kui ka AK 4-le on võimalik osta nii optilisi sihikuid kui ka kõike muud vajalikku.

Kuigi esialgu hangiti TRG-d ja suurekaliibrilised 12,7x99 mm püssid ainult kaadrikaitsevähelastele, loodan, et tulevikus on need relvasüsteemid ka kaitseliitlastest koosnevatel üksustel. See sõltub ainult meeste enda tahtmisest eriala harjutada. Kui 7,62 kaliibriga täpsuspüssidest on võetud maksimum, on aeg nõuda ülematelt paremaid ja täpsemaid relvasüsteeme. **KK!**

Kui alternatiiviks olid Rumeenia ja Hiina päritolu SVD halvad koopiad, oli Galil SN väga mõistlik ost, millega hea täpsuslaskur suudab vastast ühe lasuga tabada 600 ja anda häirivat tuld kuni 900 m kauguselt.

VIGADE PARANDUS

Üle-eelmisest Kaitse Kodus! ilmunud loos "Tänasest Kaitseliidust ei leia piisavalt täpsuslaskureid" on sees näpukas, mida tähelepanelik lugeja on kindlasti märganud. Jao täpsuslaskuri kursuse pikkus on kuni üks nädal (40 tundi), mitte kolm nädalat. Jao täpsuslaskuri kursuse Kaitseliidus saaks korraldada kahe nädalavahetusega, põhirõhk on optilise sihiku kasutama õppimisel ja laskeharjutustel kuni 500 m. Kolm nädalat kestva kursusega on võimalik koolitada võitlusgrupi ja kompanii taseme täpsuslaskur, kelle ülesanded eeldavad suuremat iseseisvust ja enamaid lihvitud oskusi.

Eesti kadetid Pariisis ajalugu tegemas: 14. juuli 2007

Tekst: IVO PEETS, kadett

Kõige meeldejäävamad hetked saabuvad alati ootamatult. Üllatuslikult tuli võimalus osaleda Prantsusmaal Pariisis 14. juulil Bastille'i vallutamise aastapäeva puhul korraldataval pidulikul rongkäigul, kuhu kutsuti külla 27 Euroopa Liidu liikmesriigi sõjaväelised esindused, et üheskoos marssida läbi Pariisi peatänav L'Avenue des Champs-Élysées.

Delegatsioon moodustati 12 kadetist ja neljast ohvitserist-allohviterist. Kummaltki Kaitseväe Ühendatud Õppeasutuste Sõjakoolis õppivalt põhikursuselt (9. ja 10.) valiti kuus kadetti, et soovijaid oli tunduvalt rohkem. 4. juulil Pariisi suunduva Eesti delegatsiooni eest vastutas major Jaanus Ainsalu, riviilist tegevust juhtis kapten Kaido Tiitus, lipumeeskonna ülem oli kapten Raigo Lusik, distsipliini ja heakorda jälgis vanemveebel Veljo Saarniit.

ÜMBERISTUMISED JA REBENENUD TASKUTEGA KOTT

Lendasime Pariis 4. juulil ümberistumisega Prahast. Reis möödus suuremate viperuseta kuni viimase hetkeni Pariisi lennuvälja pagasilindi ääres. Kõik peale ühe kadeti said oma asjad kohe kätte. Pärast 15 minuti pikkust ootamist süvenes kartus, et olime rõõmustanud enneaegu.

Kõigi kergenduseks ilmus kadunud kott lindile hetk enne lennujaama töötajate poole pöördumist. Lähemal uurimisel selgus viivituse arvatav põhjus. Nimelt olid transportitöölisel näidanud üles silmapaistvat agarust koti käsitlemisel – küljest olid rebitud tasku ja sangad. Süüdlasi kindlaks tegema hakata ei olnud aega, peamine kontrollida kiirelt, kas kõik väärtuslik tervena säilinud. Esimese meeldejääva seikluse seljataha jätnud, suundusime kohtuma oma vastuvõtja kapten

Jerome Valette'iga, kes oli meie sideohvitser Prantsusmaal veedetud aja jooksul.

KOHALIKUD ÜLLATUSED JA ELU VÄEOSAS

Vahemaad Pariisis on Eesti mastaapidega harjunuile piinarikkalt pikad. Sõit lennujaamast majutusala kehtis umbes sama kaua kui teekond Tartust Tallinna. Meie elukohaks sai Versailles' lossi külje all asuv sõjaväebaas – väeosa, mida aktiivse väljaõppe tarvis enam ei kasutata ja mille peamine ülesanne oligi pakkuda ajutist majutust sõjaväelastele paraadide ja pidulike rongkäikude ajal.

Kadetid majutati kuue kaupa kahte kasarmutuppa. Toa lakooniline sisustus ja ajahambast puretud interjäär ei süstinud saabujatesse entusiasmi. Iga voodi juurde oli mõeldud lamp, kuid pistikuid oli toas ainult kaks ja isegi pikendusjuhet kasutades ei olnud võimalik kõiki lampe korraga võrku ühendada. Akende eest puudusid kardinaid. Ühiskasutusega WCs potte ei olnud ja kõik hädad tuli korda ajada nagu aastate eest Kuperjanovi Üksik-jalaväepataljoni kasarmus – kahel jalgjal seistes.

Terve väeosa peale oli tosinkond arvutit, neist internetiühendusega

vaid üks ja seegi asus kohaliku ülemuse kabinetis. Kõige masendavam oli olukord sportimisvõimalustega. Meil ei tekkinud võimalust pääseda spordisaali ega korralikule jooksurajale, ent hommikused rivi-harjutused ja tempokad pärastlõunased jalutuskäigud Pariisis olid piisav treening. Öhtuse meelelahutuse võimalused väeosas piirdusid sõdurikodus teleri vaatamise, käsijalgpalli mängimise ja päevasündmuste meenutamisega õlletopsi taga.

PRISKE LÕUNASÖÖK JA KLAASIKE VEINI

Vana sõjatarkus kinnitab, et motivatsiooni ja tegutsemisindu aitab kõrgel hoida teokas eine. Sõõkla oli suurem Eestis nähtutest ja võimaldas teenindamist neljast sektsioonist korraga. Sellest hoolimata venisid esimestel päevadel toidujärjekorrad talumatult pikkaks. Hommikusööök (kell 7.30) oli paljude nurinaks näide sellest, et prantslased ei ole usinad järgima mõtteviisi: hommikusööök on päeva tähtsaim toidukord. Pakutav piirdus *corissant'*i, paari viilu vorsti-juustu, muna ja topsi jogurtiga.

Hommikul vajaka jäanu korvati lõunasöögi ajal, mida pakuti tavaliselt keskpäeval pärast harjutuste lõppu. Toitu serveeriti iseteenindamise põ-

Eesti sõjaväelastel oli paraadiproovide vaheajal aega külastada Pariisi huviväärsusi alates Versailles' lossist.

Eesti sõjaväelased marssisid ajaloolisel päeval L'Avenue des Champs-Élysées'i kõrvuti Rootsi ajateenijatega.

himõttel, võimalik oli koostada endale meelepärane menüü, valides piimatoodete, salatite, jookide ja mitmete magustoitude vahel. Põhiroog oli samuti valitav: kala, liha või pasta. Loomulikult ei puudunud prantslaste söögilauast võimalus nautida toitu koos klaasikese veiniga.

Viimasega seotult leidis esimesel lõunasöögil aset lõbus seik. Veinivaadi juurde olid pandud kahe suurusega anumad. Kiiruga sündis teooria, et nähtavasti on suurem karahvin veini võtmiseks ja väiksem joomiseks. Alles lauas, kui vein välja valatud ja esimesed sõõmud tehtud, avastasime oma eksimuse. Selgus, et väikese karahvini ovaalne suue, millest joomine nõudis ülimalt pingutust, oli selleks, et sealt jook klaasi valada...

Õhtuseks kehakinnituseks pakuti enamjaolt kõike mis lõunaajalgi, mistõttu õhtusöök tundus kohati liiga toitev.

ENNE TÖÖ JA PÄRAST LÕBU

Prantslaste vastutulelik ja innustav põhimõte meie töögraafiku koostamisel oli: enne töö ja pärast lõbu. Sõit harjutusalale algas kell 9. Nendel päevadel, kui proove tehti Pariisi peatänaval Champs-Élysées'l, pidime liikumisvalmis olema juba kell 4 hommikul, v.a pühapäeval, kui treeninguid ei tehtud ja tööpäev kestis vaid lõunani. Ülejäänud aeg järgmise hommikuni oli paraadiproovidest vaba.

Korraldajatele ning kaudselt ka teiste riikide delegatsioonidele võib ette heita kellaegadest mittekinnipidamist. Tavaliseks hilines tegevus rohkem kui pool tundi, harvad polnud juhused, kui see viibis tunni või enamgi. Probleem ei seisnenud üksnes raskuses

koordineerida suurt hulka inimesi üheaegselt, vaid algas prantslaste sõjaväelise täpsuse tõlgendamisest.

Värskendavalt mõjus, kui kuulsime major Ainsalu noomimas kadetti, kes hommikusöögilt paar minutit hilines. Sõnaga, olime alati õigel ajal õiges kohas. Seda märkis isegi Prantsuse sideohvitser, kes tihti koos meiega ootama pidi.

ISAND VALVELSAMM JA RIUKALIKUD ROOTSLASED

Paraadieelsel nädalal oli põhiorhk rivisammu harjutamisel. Korraldajate eesmärk oli tutvustada 27 liikmesriigi sõjaväelastele marssimist Prantsuse marsirütmide järgi. Kuigi meloodiad võivad tavakõrvale tunduda sarnased, on marssides vahe selgelt tajutav. Raske oli esimestel kordadel tabada täpselt trummikäiku, pingutust nõudis valvelsammu ja marsimeloodia kokkuviimine.

Väljakutsete nimekirja täiendas teadmine, et valvelsammul tribüünide eest möödumine sisaldab endast liikumist pöörangul. Tavaliselt Eestis valvelsammu pöörangul ei kasutata. Eriti tähtis oli seetõttu säilitada joendumine viirgudes ja kolonnides. Lihtsamaks ei teinud elu meist paremal marssivad rootslased, kelle ajateenijatest koosseisul oli tõsiseid raskusi just elementaarse joendumisega viirgudes ja sammu hoidmisel.

PALJU MARSSIMIST, VEEL ROHKEM OOTAMIST

Peamine paraadieelse nädala treeningupaik oli väeosa lähedal asuv

staadion. Paraadinädalal leidsid proovid aset Pariisi äärelinnas asuval eralennuväljal, kuhu sõitmine võttis peaaegu tunni. Marssimiseks määratud distants oli mõlemas kohas 500–600 m. Harjutuse jooksul läbisime teekonna tavaliselt kaks korda. Igale proovile järgnes poole-tunnine paus, mil näidati rühmade eest vastutavatele videosalvestust marsist ja anti tagasiside.

Erinesid vaid Champs-Élysées'l korraldatud treeningud, kui marsida tuli sama distants mis paraadi päeval ehk umbes 900 meetrit, kuid seda ainult üks kord.

Tõele au andes oli marssimine treeningute meeldivaim osa, mis kestis ajaliselt kahjuks kõige vähem. Enamik aega kulus lihtsalt ootamisele. Pidev ootamine andis aga erakordset võimaluse jälgida teiste riikide sõjaväelisi delegatsioone. Üle poole marssima tulnud üksustest olid spetsiaalsed esindusüksused, nagu Eestis Üksik-vahipataljon. Sarnaselt Eestile komplekteeris oma rühma kadettidest ka Soome. Rootslasi esindas ajateenijatest koosnev delegatsioon. Lätlasi oli saadetud terve rühm (umbes 40 meest), mis koosnes elukutselistest sõjaväelastest (prantslased ei määranud külla oodatava delegatsiooni suurust).

Kõige eredamalt jäid esimestel päevadel meelde Hispaania sõjaväelased, kes ei häbenenud hoida tagasi oma keevalist verd ja ülevoolavaid tundeid. Harvad polnud isegi rivis seistes korrad, mil ennast unustati ja saadeti mööduvat kaunitari valjude hõigete ja naeruga. Keskmisest lärmakamad olid ka kreeklased, bulgaarlased ja rumeenlased.

Paljuski peegeldus rahva iseloom vormirõivastes. Hispaanlaste keevalisusele kohaselt marssisid nad, hõlmad eest lahti ja rind paljastatud – sümbolne märk sellest, et ollakse valmis surma minema.

Viimastel päevadel muutsid treeningu meelelahutuslikumaks proovide vaheajal oma laitmatut rivikorda ja relvaõud näidanud poolakad, rumeenlased, ungarlased.

ERNA RETK PRANTSUSE MOODI – RÄNNAKUD LÄBI PARIISI

Pärastlõunad olid tihedalt sisustatud. Au selle eest tuleb anda meie sideohvitserile kapten Valette'ile, kes sõbralikkuse ja ladusa inglise keelega jättis juba esimesel kohtumisel hea mulje.

Pariisis külastasime sõjamuuseumi, Napoleoni hauakambrit, Louvre'i, Eiffeli torni, Versailles' lossi ja loendamatu hulka teisi vaatamisväärsusi. Versailles' lossis andis Prantsuse kapten põhjaliku ja huvitava ülevaate ajaloo, sidudes eksponaadid sujuvalt oma jutuga. Erinevalt teistest samal ajal lossi külastanud gruppide, kes kergel galopil ühest ruumist teise tuiskasid, jäi meie tempo kohati isegi liiga aeglaseks, mistõttu muuseumi turvamees kaptenile märkuse tegi – viimane pidavat igas toas liiga põhjaliku ringkäigu korraldama ja liiga valjult rääkima.

Külastused olid tasuta ja ligipääs eelisjärjekorras. Viimane tasus end kuhjaga Eiffeli tor-

ni puhul, kus sissepääsu ootava rahvamassi järjekorra lõppu parematel päevadel pikksilmaga peab otsima. Siirast tahet meiega tegelda näitas kapten Valette pühapäeval, kui suundusime jalutuskäigule Pariisi kesklinna, millest õhtuks oli kujunenud peaaegu 20 km pikkune rännak.

LIIGA PIKAD, LIIGA VALGED JA LIIGA LÜHIKESTE JUUSTEGA

Riietus, mida kandsime, olenes külastuspaigast. Enamiku muuseumide tasuta külastuse eelduseks oli vormirõiva kandmine. Silmatorikav riietus äratas huvi meie vastu

Eestlastel vedas sideohvitseriga: kapten Jerome Valette suutis Pariisi muuseumides anda heas inglise keeles selgitusi kõige kohta.

nii turistides kui ka kohalikes. Oli neid, kes tahtsid koos meiega pilti teha või lihtsalt uudishimust juttu ajasid. Erariieteski liikudes tekitasime piisavat elevust, peaaegu alati eeldati, et oleme mingi välismaine spordivõistkond. Varajaste treeningute tõttu olid õhtused väljaskäigud piiratud. See ei takistanud külastamast Lido't, et nautida paari tunni jooksul ehtsat kabareed.

Niisama õhtuti linna peale minek keelati peenetundeliselt ära. Huu-moriga öeldi, et Eesti kadetid on lihtsalt liiga pikad, liiga valged ja liiga lühikeste juustega. Ürituse heaolu huvides ja provokatsioonide vältimiseks pidime Pariisi ööelu uudistamisest seekord loobuma.

KIIRELT SISSE, KIIRELT VÄLJA

Kõiki valdas kergendus, kui, saabus kauaoodatud 14. juuli. Riviliselt oli kõik timmitud peaaegu viimse vindini. Paraadipäeva hommikul oli valmisolek liikumiseks kell 7, paraadi ametlik algus aga kell 10. Linna jõudnud, võis näha juba paar tundi enne piduliku ürituse algust kogunenud rahvamasse, kes hõivanud paremad kohad Champs-Elysées'd piiravate tarade taga. Innustusega jälgiti saabuval sõjaväelasi. Kõik delegatsioonid olid riietatud esindusvormidesse, mida tavaliselt

proovide ajal ei kantud. Näiteks lätlased näitasid oma pidulikku vormi esmakordselt alles paraadil. Eesti esindus oli riietatud kaitseväge tavavormi. Kui liikusime bussist rivipaika, kuulsime, kuidas inimesed püüdsid isekeskis arvata, mis maa sõjaväelastega on tegemist.

Pealtvaatajatele näitamiseks rivistusime üles tund enne paraadi algust. See andis ajakirjanikele ja fotograafidele võimaluse saada veel viimased intervjuud ja pildid enne suurt rongkäiku. Tund seismist ei pruugi esmapilgul tunduda millegi kangelaslikuna, kuid kui lisada sellele suviselt soe hommik ja suhteliselt paks tavavorm, saame koosluse, mis annab kokku liikuva sauna kahel jalal.

Lohutust tõi paar minutit pärast kella kümnet rivist mööda sõitnud Prantsuse president, kelle ilmumine tähendas, et marssimiseni jäid vaid loetud minutid. Käsklused "Valvel!" ja "Taktsammu marssi!" kõlasid seismisest kangestunud jalgadele kui püha kuulutus, lõpuks hakkasid asjad liikuma. Marssimise alguseks olid tellitud lennukite eskadronid, mis lendasid Arc de Triomphe'i kohalt üle mööda Champs-Elysées'd marssivaate sõjaväelaste, maalides oma lennukoridori Prantsuse lipu värvides. Ülev oli kuulda rahvast juubeldamas, lennukite mürinat pea kohal ja näha kõiki liikmesriike korraga ühel väljakul marssimas. **KK!**

Norra noored ootavad eestlasi võistlema

Tekst: TAIVE KUUSE

Kaitseliidu ülema nõunik Anu Allekand ning Kaitseliidu Tallinna maleva vabatahtlik noortejuht Andreas Leimann külastasid 21.–24. juulini Norra Kodukaitse korraldatud noorte mitmevõistlust Trondheimi lähedal Værnesis. Vaatlejad kogusid infot ja valmistasid ette Eesti noorte võistkonna osalust tuleval aastal samasugusel suvisel võistlusel. “Sel aastal saime kaasa elada Läti noorte esinemisele ja see oli edukas, saavutati 13 võistkonna seas viies koht,” ütles Allekand.

Et tuleval aastal võistlusele sõitev kodutütarde ja noorkotkaste võistkond teaks, milleks valmis olla, kirjeldas Allekand nähtut-kuuldu: “Võistlus on raske. Vaja on head füüsilist vormi jooksmaks, ujumiseks, laskeharjutusteks, takistusribaks, kanuusõiduks ja milleks kõigeks veel. Hea meeskonnatunne tuleb kasuks, on ju võistkonnad kümneliikmelised, mis tähendab, et paljude soorituste juures jäi keegi kõrvale ja siis on oluline valida parimad just selleks konkreetseks ülesandeks.

Oluliseks muutub ka soorituse taktika ja loomulik nutikus, mitte lihtsalt pealehakkamine ja toores jõud.”

Allekandi sõnul tuleb võistluse korraldajaid norralasi ainult kiita. “Ajakava oli paigas, õhtuti anti juhtidele värskem info järgmisest päevast, transport sujus laitmatult ja toit oli suurepärane. Kõiki noori peeti meeles võistluse meenetega – seljakoti ja T-särgiga –, rääkimata auhinna-lauast,” rääkis Allekand.

Norrast võtavad sellest võistlusest osa vaid parimad, samas on ka Kaitseliidu noored Allekandi teada saanud selleks katsumuseks karastuse tänavustel võistlustel Ernake ja Mini-Erna. “Meid oodatakse pikisilmi tagasi. Lubatud sai, et järgmisel aastal tuleme juba koos noortega,” võttis Allekand Norramuljed kokku. **KK!**

Avatseremoonial heisati Norra lipu kõrvale ka Eesti ja Läti lipp. Tänavuste külaliste auks olid püstitatud lisamastid.

Kanuosõit tõi kaasa üllatusülesande: oluline oli kiiresti mõelda, kuidas kogu seltskond üle vee saab, sest kõik korruga paati ei mahtunud. See oli ka pealtvaatajatele kõige vaatamängulisem võistlus.

Laskmine viidi läbi tänapäevases, kõikvõimalike elektrooniliste seadmetega varustatud välitiirus.

Takistusriba puhul läks aeg kinni viimase võistleja järel, seega oli oluline meeskonnatöö. Harjutused olid mitmekesised ja jõudunõudvad, nendeks hakati treenima juba esimesel õhtul.

Hakkamasaamise kinnitus ehk

Mini-Erna 2007

Tekst: TEELE VÕIME

Alavere Põhikooli staadionile hakkas 26. juuni hommikul kella 10 eel kogunema üha enam militaarse välimusega tegelasi – kohe-kohe oli algamas kahepäevane Mini-Erna retk, osavõtjaks 14–17-aastased noorkotkad – malevate esindused – kogu Eestist, nende seas ka Põlva tüdrukute tiim. Tänavu olid võistlemas ka Läti ja Leedu esindused.

EESMÄRK ON ÜHINE

Mini-Erna, nagu ka Erna retke eesmärgiks on tähistada ühte episoodi Eesti rahva vabadusvõitlusest ning matkida Erna luuregrupi tegevust samas piirkonnas 1941. aasta suvel.

Korraldajad püüavad äratada noortes huvi tegutsemiseks äärmuslikes ja mitmekülgseid oskusi nõudvates olukordades, kus on võimalik proovile panna vaimne ja füüsiline vastupidavus. Võistlejad ise ootavad, et retk oleks huvitav, et rada poleks lii-

ga kergelt läbitav – ning loomulikult õnnestumist ja võitu.

Võistlus ei seisnenud häirimatult punktist punkti liikumises. Teedel riskis meeskond elutalongide kaotamisega, mis aga tähendas karistuspunkte. Võistlejatele turvalised tsoonid asusid metsas, rägastikes ja 500 m raadiuses igast kontrollpunktist. Korraldajad hoidsid rajal vastutegevuse meeskonna liikmed, kes kandsid helkurveste ja olid kogu aeg liikvel.

Enne starti tuli kõigil meeskondadel läbida põhjalik varustuse kontroll, mis tähendas, et hoolega kokku pakitud pambud tuli laiali laotada, tõestamaks, et kõik kohustuslikud varustuselemendid on olemas.

RAJALE! EHKKI ALGUL EI SAA VEDAMA

Et saada teada esimese kontrollpunkti koordinaadid ja asukoht kaardil, tuli aja peale kokku panna

kaardipusle – kaart, mille järgi võistlejad terve järgneva päeva liikusid. Seejärel anti poistele ja tüdrukutele sihtmärgi koordinaadid ning nad hakkasid 10-minutiliste ajavahedega, kompass ja kaart abiks, metsade poole astuma.

Mõned pidasid numbrimõistatust lihtsaks, kuid oli ka neid, kellele see lahendamatuks osutus.

Mõni meeskond ei saanud eestlaste kombekohaselt alguses korralikult vedama, eksis rajalt ja liikus mõned kilomeetrid hoopis vales suunas. Avastanud, et midagi on läinud valesti, ei teinud nad sellest kõrvalepõikest suurt numbrit, vaid parandasid ruttu vea ja leidsid õige suuna.

Esimeses punktis, mis oli üsna hästi põõsaste vahele peidetud, ootas noori numbrimõistatus. Aeg käima ja ümbrik mõistatusega lahti. Lahendamiseks oli 7 minutit, lisaeg tõi karistuspunkte. Mõned pidasid numbrimõistatust lihtsaks, kuid oli ka neid, kellele see lahendamatuks osutus. Järgmise punkti koordinaadid anti siiski kõigile.

Õige pea oli ka siinkirjutajal aeg teise punkti poole liikuda, õnneks küll auto ja saatjaga, kelleks oli võistluse peakohtunik Marek Koppelman.

PÄÄSTEOPERATSIOON

Teises kontrollpunktis lahendada sooritada meditsiiniülesanne. Legend oli järgmine: metsas jalutanud mehele on peale kukkunud kuivanud puu. Kuidas käituda? Hästi lahendati ülesanne siis, kui kõigepealt uuriti inimeselt, kust valutab, millal õnnetus juhtus ja pidevalt vigastatuga suheldes ta puu alt niiviisi päästeti, et teda võimalikult vähe liigutati. Seejärel tuli helistada hädaabisse, anda ülevaade kannatanu olu-

Fotod: Marek Koppelman

Värvikuulidega tulistamine viis hasarti Mini-Ernal võistlejad, kuid oli samavõrra põnev ka pealtvaatajatele.

korrast ja öelda asukoht, kuhu abi oodatakse.

Paraku nägime ka olukorda, kus meeskonnaliikmed tirisid kannatanu toore jõu abil puu alt välja ja tõstsid kätest-jalgadest kandraamile ning vaidlesid seejärel pikalt, kes võtab kõne hädaabisse. Kohtunikele, kes on palju aastad meditsiini ja esmaabiga tegeanud, ei teinud see head meelt.

Järgmise meeskonna tegutsemist jäädvustades koperdasin sama puu otsa, mida kasutati kannatanu õnnetuse põhjustajana, ning kriimustan jalga, nii et tekkis tegelik vajadus proovida esmaabiks ülitõhusat veekindlat plaastrit.

Lõkke süütamine vihmast osutus raskeks ülesandeks. Appi tuli võtta nutikus ja käepärased abivahendid.

EI SAA PIDAMA

Nüüd olid paljud meeskonnad juba nii kaugel, et kui algul ei saanud vedama, siis nüüd ei saanud pidama. Kolmandasse punkti jõudsid mõned juba enne õiget aega. Ülesande sisuks oli militaarse otsustarbega asjade otsimine 5x5 m suurustelt lindiga märgistatud aladelt. Kohe, kui midagi märgati, tuli see ka skeemile õigesse kohta üles tähendada. Ei saa öelda, et esemed olid lihtsates kohtades. Ruutudesse olid peidetud näiteks puuse löödud kirves, okste vahele sätitud aer, oksa küljes rippuv kompass jpm. Soorituseks oli aega kolm minutit ning ajaületus ja leidmata esemed andsid karistuspunkte.

Neljandasse punkti olid lubatud ka meeskondade juhendajad. Muidu oli rühmadega kaasas olevatel täiskasvanutel punkte külastada keelatud, et hoida kõigi tingimused võrdsed. Erandiks olid Läti ja Leedu meeskondade juhendajad, kes võisid oma kasvandikele näpunäiteid ja julgustavaid sõnu öelda ka teistes punktides, sest nemad olid võrrekeelsel võistlusel, pealegi esimest korda. Ka siia punkti jõudsid paljud varem kui vaja ning said enne ülesande

sooritamist rahulikult hinge tõmata. Üsna pea saabus aeg sooritada järjekordne punktiülesanne: heita viiemeetrisest kõiest lasso mõned meetrid eemal asuva oksa ümber. Igal võistleja sai teha prooviheitet ja seejärel võistlusheitet.

Ülesanne polnud tavaliste killast ja selleks, et see hästi sooritada, pidi enne mingi tehnika valmis mõtlema.

Viies punkt ei toonud kaasa keerukat ülesannet. Meeskonnad pääsesid vaid tüütu varustuse kontrolliga. Puudu ei tohtinud olla midagi, mis alguses kaasa oli võetud, välja arvatud kahanenud toidu- ja meditsiinitarvete varud. Asjad tuli välja võtta ja uuesti pakendada.

SÕLME JA SÕLMEST LAHTI

Kuuendas punktis oli jälle suurem kogunemine. Meeskonnad saavad väga väikeste ajavahedega ja ühel hetkel oli punktis neli-viis tiimi korraga. Eelisjärjekorras said ülesannet, milleks on sõlmede te-

gemine, sooritama need, kes tulid õigeaks ajaks. Need, kes jõudsid varem, pidid ootama oma aega, kes oli aga hilinenud, sai vahele siis, kui kedagi ees pole.

Siin punktis sai pikemalt jälgida meeskondade tegutsemist. Kõigil oli kohustuslik osata kalamehesõlme, seasõrnga, surmasõlme ja liuglevat aasa. Oli näha, et rajalt tulnutel oli, millest rääkida, aga mitte nii palju jõudu, et tõesti rääkida.

VÄRVIKUULIDE MÄNG

Selle päeva viimases kontrollpunktis tuli *paintballi* mängida. Minu arvates oli see kõige vahvam punkt.

Iga võistleja sai relva, teatud arvu värvikuule ja kaitseprillid. Ka oli igal meeskonnaliikmel oma rada, mille ta individuaalselt pidi

läbima, ja märklaud, millele tuli pihta saada. Soorituseks oli aega viis minutit.

Hakkas sadama õrna vihma. Õnneks ei tulnud seda palju ega kaua. Voosel asuval puhkealal ootasid juba rõõmsad juhendajad. Rõõmsa tuju olid ilmselt taganud usinad kokatädid, kes olid valmistanud suure-suure koguse sooja sööki.

ÖÖ VOOSSEL

Voose rahvamajas, kus juhendajad ööbisid, asus ka ajutine staap. Staabis olid usinalt ametis tütarlapsed, kes juba esimesi tulemusi arvutisse kandsid ja karistuspunkte kokku arvutasid. Ja see töö ei tundunud lihtne – magamata öö oli neile tublidele neidudele garanteeritud.

Oli juba kottpime ja ka vastutegevuse rühm hakkas puhkealale kogunema. Vastutegevuse juht kinnitas, et tingimused on kõigil võistlejatel samad ja vastutegevus tegutseb, kuniks veel keegi rajal on. Minu eesmärk oli oodata ära ainus tüdrukutevõistkond ja näha, kuidas nad hakkama on saanud. Tüdrukud jõudsid laagrisse – kõik on elus ja terved ning paistis, et neil oli energiat isegi rohkem kui poistel, kes juba kohal olid.

Öösel saabus kauakardetud vihm ja vihmapiiskade tants telgikatusel oli kuidagi hüpnootiseeriv, kuigi tegi pisut murelikuks. Ent väsimus võttis võimust...

TERE HOMMIKUST

Kell 7 hommikul helises mu telefon. Retke peakorraldaja Silver Tamm andis teada, et on aeg liikuma hakata, sest esimene meeskond, kes

Paadiga järvel sõuda tuli viimases punktis enne finišijooksu.

juba kell 5 hommikul rajale startis, hakkab teise päeva esimesse punkti jõudma. Ilm ei olnud nii kaunis nagu eelmisel päeval. Igal pool olid porilombid.

Võistlejatele turvalised tsoonid asusid metsas, rägastikes ja 500 m raadiuses igast kontrollpunktist.

Päeva esimeseks katsumuseks oli lõkke tegemine niisketes oludes. Uduvihm polnud kordagi lakanud ja ka tuult oli üksjagu. Enne ülesande algust pidid võistlejad koguma lõkkematerjali ja rivistuma sellega lähtejoonele, seejärel läks aeg käima. Lõkke kõrgus ei toh-

tinudi olla üle 25 cm, aga samas tuli läbi põletada 55 cm kõrgusele asetatud sidumisnõör. Tule tegemist tuli jätkata nii kaua, kuni nõör on katkenud, isegi kui selleks tuli ehitada tuuletõkkeid või tuua lõkkematerjali juurde. Kontrollaeg oli 5 minutit ja kui meeskond ei saanud ülesandega hakkama kümne minuti jooksul, pidid nad loobuma ja võtma vastu karistuspunktid. Esimestel lõkketegijatel oli tõsiseid raskusi. Kõige suuremaks segajaks oli tuul, mis juhtis leegi nõörist eemale.

LÄBI MÄRJA ROHU JA ÜLE JÕE

Ilm hakkas paranema. Üheksas punkt asus jõe ääres ja ka sooritatav ülesanne oli sellega seotud – jõgi tuli ületada rakmete ja köie abil. Punktikohtunikud olid kõvasti vaeva näinud, et köis kahel pool jõekallast asuvate puude vahele kinnitada, aga ometi andis see pärast igat sooritust tublisti järele ja vajus üha madalamale, mistõttu tuli pidevalt tegelda köie piguldamisega.

Ülesande sooritamiseks oli vaja jõudu, et end käte abil üle sikutada. Jõe kaldal kasvas kõrge rohi ja seal mütates olid jalad juba varsti läbimärjad. Ilmataadi peale ei kandnud aga keegi vimma, sest parem jalad märjas rohus, kui kuuma päikese all täisvarustuses higistada.

Takistusriba läbimine nõuab meeskonnatööd ja -tunnetust.

TAKISTUSRADA POLEGI PEAMINE TAKISTUS

Peagi olime järgmises punktis, ainult et natuke liiga vara. Kui peakohtunik asja uurima hakkas, et miks meie kaardil on asukoht kaugemal kui tegelikkuses, selgus tõsiasi, et punkt oli vales kohas. Mis tähendas, et võistlejad olid saanud teise asukohta koordinaadid. Raadio teel teatati eelmisesse kontrollpunkti uued koordinaadid, et võistlejad õigesse kohta jõuaksid. Meie läksime sinna, kus punkt oleks eelteabe järgi pidanud asuma, ja suunasime vajadusel võistlejad edasi.

Takistusrada oli maha märgitud puude ja põõsaste vahele nii, et selle läbimine polnud kerge. Aja peale tormas kamp rajale ning nõu ja jõuga prooviti see läbi teha rajatähiseid riivamata. Ülesanne näitas suurepäraselt meeskonna ühtset tegutsemisvõimet, sest siin pidi igal sammul koos tegutsema ja üksteist aitama.

Kaheteistkümnes kontrollpunkt oli sirgel teelõigul, sest siin pidi kaukusi määrama. Viie minuti jooksul tuli võistlejatel hinnata silma järgi kohtuniku poolt näidatud objektide kaugust. Et punkti saabunud meeskonnad avaldasid arvamust, nagu oleks selle päeva rada eelmise omast palju lihtsam, otsustas peakohtunik, et vastutegevus peaks olukorda rohkem kontrollima ja oma tööd tõhustama.

Seejärel jõudsime punkti, kus pandi proovile meeskonnaliikmete vastastikune usaldus. Kolm liiget saadeti alla orgu, kuhu oli maha märgitud lühike, paari väiksema takistusega rada, ja nende silmad seoti kinni. Neljas meeskonnaliige hakkas raadio teel teisi juhendama: kuhu astuda ja kuidas liikuda.

LUURAN SIIN JA LUURAN SEAL

Pärast sideülesannet tuli tiimidel hakata madalat profiili hoidma. Tuli hiilida vaenlase tagalasse ja märkida skeemile kõik, mis silma hakkas, ar-

vestades ilmakaari. Tuleb tähendada üles ehitised, inimesed, tehnika ja tähtsamad looduslikud objektid, vaikselt vaenlasest mööda minna ja suunduda järgmisesse punkti, kus sai teha väikese paadisõidu.

Üsna pea saabus aeg sooritada järjekordne punktiülesanne: heita viiemeetrisest köiest lasso mõned meetrid eemal asuva oksa ümber.

tegema: päästevest selga, paat vette, aerutada ümber tähise ja tagasi kaldasse. Seejärel varustus uuesti selga ja lõpuspurt otse finišisse – nii kuis jalad võtavad. Kui aeg lõplikult kinni oli, tehti veel viimane varustuse kontroll.

Kokatädid olid juba maitstva supiga platsis. Kusjuures supp pidi hea olema just sellepärast, et pärast nii pikka

retke on noortel vedelikku vaja ja kuiv praad seda samal määral ei võimalda. Lõpp-punkti hakkas kogunema üha enam meeskondi. Ka

Kui esimene võistkond saabus, oli kohe on näha, et ülesanne neid ei üllata. Kõik teadsid kohe, mida peab

Kui peakohtunik asja uurima hakkas, et miks meie kaardil on kontrollpunkt kaugemal kui tegelikkuses, selgus tõsiasi, et punkt oli vales kohas.

tütarlaste tiim saabus üsna pea, kuid mitte enam neljaliikmelisena, vaid kolmekesi – üks neiu oli vigastuse tõttu katkestanud.

AUTASUD ON VÄLJA TEENITUD

Need tütarlapsed, kes öösel olid karistuspunkte kokku arvanud, tegid seda jälle, eesmärgiks tulemused kohe selgeks saada, et retke lõpetamisel parimatele kohe autasud pidulikult kätte anda.

Kui kõik viimaks metsast väljas ja tulemused kokku arvestatud, algas pidulik osa – autasustamine Kautla memoriaali juures.

Parimateks tunnustati Noorte Kotkaste Viru maleva võistkond, kuhu

kuulusid Tõnis Tulp, Andres Lepik, Siimo Oras ja Sander Aur. Teisele kohale tulid Põlva maleva noorkotkad

ja kolmanda koha saavutasid Harju maleva noormehed. Põlva kodutütred saavutasid 9. koha 16 võistkonnas seas. **KK!**

KILLUKE EKSOOTILIST EESTIT

Tekst: HELI MAASLIEB, Kodutütarde Võrusoo rühma juht

Kes meist ei unistaks reisimisest kusagile kaugemale, kus on kuldseid liivad ja avastamata maad. Selline unelmate reis sai osaks Võru maakonna noorkotkaste ja kodutütarde vabatahtlikele juhtidele. Sõidu sihtkohaks oli Ruhnu. Kolm tundi merel ja meie laev, mis tegelikult meenutas väikest paati, oligi kohal. Saareke sai meie uueks koduks kolmeks päevaks.

Esimese õppeseminarlaagri päevakorda kuulus seltskonnamängude õppimine ja praktiline läbimängimine ning noorkotkaste ja kodutütarde laulude laulmine. Need teadmised anna me sügisel maakonnalaagris lastele edasi.

Teisel päeval tutvusime saare eluga. Tähelepanu vääris muuseumi juhataja Märt Kapsta, kes korraldas meile suurepärase ekskursiooni. Muuseumi on talletatud hulganisti vanu asju, pildimaterjali ning meie igale küsimusele järgnes huvitav ja faktidel põhinev vastus. Saime teada, miks on Ruhnu majadel küür seljas ja kuhu kadus karu, kes mandriinimestelegi huvi pakkus. Kuulsime, kuidas kanti karistust Ruhnu vangimajas, miks on Ruhnus kaks kirikut ja mida tähendavad surnuaial olevad katusega ristid ning kes võis keda kosida ja millised loomad praegu saarel elavad.

Päeva teine pool jäi meil igapäev endal saart avastades sisustada. Ruhnu kuldseid liivrandu on peetud ainulaadseteks ja seda nad ka tõepoolest on. Õhtul võis soovija osa võtta jumalateenistusest. Seekord peeti see vanas puukirikus, mis meie üllatuseks sai rahvast täis. **KK!**

Koostöö tegi võimalikuks suurepärase suurlaagri

Eesti Vabariigi presidendile Toomas Hendrik Ilvesele lõikab kodutütarde valmistatud torti selle meisterdamist õpetanud Järvamaa noortejuht Terje Albert.

Tekst: TAIVE KUUSE

Fotod: TAIVE KUUSE ja JAANUS SAARELAHT

Kaitseliidu noorte – kodutütarde ja noorkotkaste – suurlaagri järgsel peastaabi koosolekul ütles Kodutütarde peavanem Angelika Naris, et suurlaager oli sel aastal väga hästi korraldatud. “Seda just seetõttu, et oli tunda Kaitseliidu Järva maleva, tänavuse laagri korraldaja, väga head koostööd,” lisas Naris. Laagris olid kõigi malevate ja ringkondade noorkotkaste ja kodutütarde esindajad, samuti kümme Läti noort ja politseinike lapsed – kokku oli 350 osalejat.

Suurlaagri korraldustoimkonda oli haaratud kogu Kaitseliidu Järva maleva staap, naiskodukaitsjad ja vabatahtlikud kaitseliitlased ning muidugi ka kõik noortejuhid. Järva maleva instruktor-noortejuht Mare Hendrikson ütles, et hea koostöö määrab õhkkond, mis valitseb inimeste vahel. “Meie malevas on aastatega kujunenud hoiak, et kui on suured üritused, tehakse kõike koos,” ütles Hendrikson. Ta lisas, et selline suhtumine ei saa tekkida üleöö, vaid kujuneb välja aastate jooksul ning on suuresti ka malevapealiku määrata. “Kui hakkad korraldama, siis juba tead, kelle peale loota, kellele mis ülesandeid anda. Naiskodukaitsel oli üritus ka suisa aastaplaanis sees,” lisas ta. Noorte suurlaagri korraldamine on suur töö, vastutust ja muretsemist on palju, seda Hendriksoni ainult noortejuhtide abiga ära ei tee.

Simisalus peetud suurlaagris lapsed tegevusetuse üle ei kurtunud: võistlused ja mängud, erinevad töörihmad, millel kummalised nimed, kuid sisuks asjalikud tegevused, tuletõrjeolümpia ja rohkelt isetegevust ning külalisesinejaid. Tegutsemistahet ei seganud ka teisel päeval sadama hakanud vihm. Erilisust lisas laagri vabariigi presidendi Toomas Hendrik Ilvese külaskäik kolmanda päeva õhtul. Ta uudistas noorte päevakava, vaatles laste meisterdatud esemeid ning rõõmustas, et laagris viibivad ka Läti kaitseliitliku organisatsiooni Jaunsardze kümme

Saarlased esitasid haarava tantsukava, mis rääkis sõjaväeelu rõõmudest ja muredest.

Jõudu katsuti ka kõieveos.

Tuletõrjeolümpia ajal avanesid taevaluugid, kuid laste tegutsemislusti see ei vähendanud.

last. Noorte Kotkaste peavanem Silver Tamm ja eelmine peavanem, Kaitseliidu kaplan Aivar Sarapik andsid president Ilvesele ülevaate laagri eesmärkidest ning vestlesid tänapäeva noorsoo hoiakutest ja kaitsetahte kasvatamisest laiemalt.

Angelika Naris, Mare Hendrikson ja laagri ülem, Kodutütarde Järva ringkonna vanem Siiri Sitska tutvustasid laste tegevusi laagris. President Toomas Hendrik Ilves kirjutas laagripäevikusse: “Deviis üks kõigi ja kõik ühe eest pole lihtsalt ühe 19. sajandi seiklusromaanii loosung, vaid selle põhimõtte järgimine võimaldab meil läbi kogu elu hästi toime tulla. Seega – sõprus üle kõige!” resident sõi ja kiitis Järva naiskodukaitsjate valmistatud laagrisuppi ning võttis kaasa tüki Kodutütarde tehtud küpsisetorti. Lahkudes lubas ta Kaitseliidu noorte püüdlusi ja tegevusi edaspidigi tunnustada ja toetada. **KK!**

Malevat tutvustavas kavas tuli keskenduda omakandi kuulsustele. Järvalaste noorkotkas on kehastunud rallisõitja Margus Murakaks.

Noored pidid valima tööühma, kus nad tahavad tegutseda, vaid selle nimetuse järgi. Et nimetused olid sõnastatud kavalalt, oli raske aimata, mida tööühmas tehakse. Nimi “Kahekesi astuvad Ott ja Ott” meelitas ligi hulga poisse. Selgus, et selles rühmas tuli valmistada samblakaru ja poisid tegid seda suure hasardiga.

KOLLASE TUTIGA BARETTIDES TÜDRUKUD TUTVUSID PEALINNAGA

Tekst: TRIIN LAAS, Kaitseliidu Tallinna maleva noortejuht

Tänavu korraldati Kodutütarde pealinna õppelaager augusti esimestel päevadel. Kohal oli umbes sada kaheksakümmend silma, sada kaheksakümmend kõrva ja üheksakümmend arvamust.

Miks mulle selles laagris meeldis? Elan ka ise Tallinnas, seega võin iga kord, kui aega jagub, jalutada Westholmi Gümnaasiumi juurest Toompea tänavas asuvast Kaitseliidu peastaabi hoonest mööda üles Toompeale, kus on Riigikogu ja Pikk Hermann Eesti Vabariigi lipuga. Seal saan suunduda Stenbocki maja juurde ja vaadata turiste, kes loendavad oma sammudega Tallinna vanalinna tänavakive.

Aga kujutlege seda jalutuskäiku pika rivi täisvormis kodutütarde ja nende juhtidega ning õigusega astuda sisse Kaitseliidu peastaapi ja Riigikogu hoonesse. Vaadata päris lähedalt, kuidas lehvib sinimustvalge ja milline vaade sellele lipule avaneb Pika Hermann tornist. Piisab juba sealolemise mõttest, kui pisut uhkust rindu poeb. Ning siis tervitatakse meid Stenbocki majas ja juhatakse rõdule, mida näeb altinnast Snelli tiigi äärselt pargist ja kuhu vaadet nautima pääsevad üldjuhul vaid tähtsad väliskülalised.

Kuid see kõik pole võrreldav tähelepanuga, mis saab osaks tänaval. Selline hulk tütarlapsi jääks silma igal juhul. Selline hulk kodutütred vormis tüdrukuid on aga kindel viis tekitada uudishimu ja värvilisi fotosid reisialbumitesse üle maailma. Kõik see kokku loob seletamatu uhkusetunde – uhkuse olla üks neist tüdrukutest, kellele on antud selline võimalus. See paneb unustama kömpimisest väsinud jalad ning innustab rääkima perele ja sõpradele, mis pealinnas näha on. **KK!**

Saarlaste suvelaager Tehumardil

Tekst: RAILI NÕGU

Saaremaa kodutütarde ja noorkotkaste maakonnalaagris 24.–26. juulini Tehumardil oli üle 200 osavõtja.

TELKIDE KERKIMISEST ÖÖMÄNGUNI

Kui esimene rühm Tehumardi mändide alla jõudis, oli telkimisplats veel täiesti tühi. Ainult kasarmu ees nägi varajasi toimetajaid ja suure varjualuse kile kerkis arglikult tuulehoogude käes. Paari tunniga sai puudealune tihedalt telke täis – kohal oli ligi paarsada laagrilist. Lisaks Saaremaa kodutütarde ja noorkotkaste rühmadele olid Tehumardile saabunud sõbrad Lätist Talsi rajoonist, noored Tallinnast ja huvilised Kuressaare Huvikeskusest. Kohal olid ka Tartu ja Järva esindused.

Pärast avarivistust koguneti saali, kus Meelis Juhandi tutvustas politseitööd ja viis Maanteemeeti esindaja Maiu Välba abiga läbi liiklusviktoriini. Sellel jagasid I–II

kohta võrdsete punktidega Tallinna rühmad, III koha sai Leisi. Mõnusa ujumispausi ja kosutava õhtusöögi järel toimus isetegevus, kus kõik rühmad esitasid ühe naljandi, laulu laagrielust ja näitasid tänapäevast tibutantsu. Õhtuhämaruses rõõmustas osalejaid traditsiooniline luuresisuline öömäng, mille viis läbi Andres Kolk.

VIHM TÕI TUBASE VIGURSÕIDU

Teise laagripäeva hommik tõi kaasa õhtuni kestva vihmajärgu. See tõsiasi ei heidutanud kuigi palju kedagi. Hommikupoolik sujus plaanipäraselt. Lapsed jaotati kümneks rühmaks ning neil oli võimalus täiendada oskusi ja teadmisi tegevuspunktidest. Oli käsitöötuba, sõlmede õppimine, riiviharjutused, tants, matkatarkused, välikäimla ehitamine, õhkrelvast laskmine, matkatõed talitingimustes, esmaabi ja tutvumismängud.

Õhtupoolsed spordivõistlused jäid küll ära, kuid seevastu korraldati jalgratta vigursõit siseruumides

Maiu Välba juhendamisel. Siin olid tüdrukute vanemas vanuseastmes võidukad lätlased Evija Freija, Elina Francmane ja Alise Penike. Noorematest neidudest sai esikoha Piret Sepp, järgnesid Ann Saks ja Heleriin Hanspeeter. Poistest võitis Henri Rump, teise koha sai Karlis Rump ja kolmanda Gert Kaldmäe. Noormeeste võidu sai Allar Õun, teist kohta jagasid Sander Jakunin ja Priit Riis ning kolmandaks tuli Roland Noor. Vigursõitjatele oli auhinnaks pilet Rüütli veekeskusesse.

Külas käis ka Päästeteenistus ning lapsed said palju teada päästeteenistujate tööst ja suitsuanduri tähtsusest. Õhtul oli taas kavas isetegevus, kus rühmad parodeerisid mõnd reklaami või telesaadet. Meeleolu tõstis Leisi Keskkooli *rockband* Out Of Area. Õhtu lõppes diskoga.

SUUREPÄRANE TAKISTUSRADA

Kolmas laagripäev tervitas hommikuvõimlejaid päikesekiirtega. Suurepärase takistusraja oli laagri tarbeks maha pannud Leevi Naagel.

Ei saa nimetamata jätta, et väga suurt huvi tunti laagrivalve vastu. Registreerumisel täitsid eelkõige öised valveajad. Laagrivalvet koordineeris ja turvas Venno Tamjärv. Kuigi ilm vahepeal alt vedas ja tegevusplaan muutma sundis, oli ometi ka midagi kindlat ja need olid toidukorrad. Maitsvate köhutäite eest hoolitsesid Aire Pahapill, Reet Naagel, Riin Jürgenson, August Kuning ja Adam Tamjärv. Viimane jõudis abis olla ka kirjatöös ja arvutitehnikas. Laagri ettevalmistustööle ja kohapealsele sujumisele panid õla alla instruktor-noortehamid Keiri Jaadla ja Maritana Kala Tallinna malevast. Ka meditsiinilise poole pealt kandis hoolt tallinlane Sven. Suur tänu Saaremaa instruktor-noortehamitidele Ingrid Paistele ja Heimar Põllule, kõikidele juhendajatele ja abilistele ning muidugi tublidele laagrilistele. **KK!**

Toitlustusmeeskond oli tasemel ning vihmases ilmast hoolimata püsis meeleolu laagris kõrgel.

Kaitseliidu noored õppisid Rootsis laskmist

Tekst: HANNES REINOMÄGI,
Kaitseliidu Viru maleva
propagandapealik

Juuli keskel sõitsid Kaitseliidu noorteorganisatsioonide liiget Lisete Vals, Elise Elias, Silvia Koppel, Ardi Randlaht ja Romet Sits koos juhendaja Heili Johansoniga Rootsi väikelinna Bollnäsi laskelaagrisse. Rootsi Püstolilaskmise Assotsiatsiooni (SPSF) kuuluv Bollnäsi Püstolilaskmise Klubi Jan Kjellbergi eestvedamisel on juba mitmel aastal korraldatud Rootsi ning Leedu, Läti ja Eesti vabatahtlike riigikaitseorganisatsioonide noorteorganisatsioonide liikmetele püstolilaskurite laagrit.

Stockholmis jäi paar tundi aega tutvuda kuningalossi ja selle ümbrusega. Sellele järgnesid 300 km ülihead Rootsimaal kirrteed ja vastuvõtjate sõbralikud käepigistused. Meie elukohaks said Bollnäsi Folkhögskola õpilaste ühiselamu mugavustega ühekohalised toad, süüa anti koolisööklas. Maaliline väikelinn asub laugjate mägede vahel orus voolava, kohati järve mõõtmeid võtva jõe kallastel. Laskeklubi tiir, kus peeti treeninguid, asus 6 km linnast väljas ja seal on peetud isegi Rootsi meistrivõistlusi. Laskelaagrit aitasid lisaks Jan Kjellbergile ja tema abikaasa Brigitale läbi viia Cecilia, Stefan ja Bengt ning Benget.

Esimene laagripäev algas Rootsi Püstolilaskmise Assotsiatsiooni ja selle tegevuse tutvustamisega. Seejärel räägiti üldse püstolist laskmise teooriast (Rootsi noortel on selle kursuse nimeks "laskmispäiibel"). Järgnevatel päevadel kutsus selle "piibli" tõdede meeldetuletamine rootsi noorte algatusel esile vile- ja mõminakontserdi. Pärast lõunasööki sõitsime tiiru ja igapäevale leiti sobiva käepidemega spordipüstol. Algas relvade pealelaskmine ja seeriade laskmine meilegi tuttava ringmärgi. Ka järgmisel päeval olid samad harjutused ning Rootsi treenerid jälgisid väga tähelepanelikult laskurite asendeid ja harjumusi ning analüüsisid sellest lähtuvalt iga laskuri tulemusi individuaalselt.

Laagris õpetati ka kiirlaskmist – *field shootingut*. See sarnaneb meil levinud *praktikal*-laskmisele ja arvestust peetakse neil neljas relvaliigis: A – armeepüstol, B – teised täiskaliibrilised püstolid, C – *cal. 22* püstolid ja R – revolvrivid. Kasutatakse metallist langevaid märke ja 25–30 cm läbimõõduga pabermärke umbes 25 m distantsil. Märgid on

Laskelaagris saadi selgeks õige laskeasend.

TEAVE
 Põlva kodutütar Lisete Vals saavutas Rootsis Bollnäsisis noorte laskelaagris korraldatud *field shootingu* võistlustel tüdrukute arvestuses teise koha, olles esimene mitterootslasest piiga, kel ette näidata auhinnaline koht.

seisvad, pöörduvad, tõusvad-langevad ja kiikuvad. Padrunite varu oli lõpmatu ja noored said vähese kuiva trenni järel lasta uusi ja uusi seeriad *field shootingu* erinevatesse märgikombinatsioonidesse.

Viimasel laagripäeval oli kavas laskmine õhupüstolitest langevate märkide pihta. Alustati pealelaskmisega pabermärkidesse ja seejärel tulid juba langevad märgid. Päev koolimaja spordisaalis möödus kiiresti. Iga laskeharjutuse lõpetas lasketest ehk võistlus poiste ja tüdrukute arvestuses. Rootsi noorlaskurid olid edukad kõigis harjutustes, kuid sponsorite auhinnalaua juurde oli põhjust minna kõigil Eesti tüdrukutel ja poistest Ardi Randlahel. Auhinnasajule eelnes aga viimase laagripäeva õhtul grillipidu Jan Kjellbergi valmistatud maitsva liha ning salatite ja karastusjookidega kogu laagriperele. Öörahu välja ei kuulutatud ja noorte seltskondade signi-sagin kestis hommikutundideni.

Lahkumispäeval pärast hommikusööki oli välja kuulutatud üllatusüritus, mis seisnes treenerite ja esindajate vahelises lasketestis õhupüstolist laskmises langevatesse märkidesse. Noorte kaasaelamine oli aktiivne ning võit jäi Rootsimaale Stefanile, kes edestas Heili Johansonit ühe tabamusega. Järgmise aasta laager tuleb Eestis. **KK!**

Laskelaagrist osavõtnud on rahul laagripäevadel tehtud töö ja õpitud tarkustega.

Kaitseliidu peastaabis saab vaadata nelja näitust

Kaitseliidu peastaabi esimese korruse saalis asuval näitusel "ESTPLA-10 Iraagis" on väljas fotod kapten Neeme Brusi erakogust. Eesti kaitseväelaste teenistust koalitsioonivägede missioonil Iraagi Vabades Estpla-10 koosseisus detsembrist 2004 kuni 2005. aasta juulini kajastav fotonäitus annab ülevaate Eesti üksuse motoriseeritud ja jalgsipatrullidest, kinnipidamis-, läbiotsimis-, konvoi- ja julgestusoperatsioonidest. Kaitseliidu peastaabis on väljas veel kolm näitust: "Johan Pitka 135", mis annab ülevaate Kaitseliidu ühe rajaja eluteest, "Südame kutsel – mjr Benno Leesik" meenutab Kaitseliidu varalahkunud eelmist ülemat ja "Meie kindral – kmjr Ernst Pödder" tutvustab Kaitseliidu esimese ülema elu ja tegevust. Näituste külastamiseks saab kokku leppida korrapidaja kaudu. **KK!**

Nurgake fotonäitusest "ESTPLA-10 Iraagis" ja major Benno Leesiku mälestusnäitusest Kaitseliidu peastaabi esimese korruse saalis.

MÄNGUNURK

Vormelimäng on lõbus seltskonnatants, mida on lihtne meeles pidada, teistele õpetada ja mis pakub rohkesti liikumisrõõmu. Vormelimängu mängisid naiskodukaitsjad ja nende pereliikmed suvistel spordipäevadel.

VORMELIMÄNG

Mängijaid: paarkümmend või rohkem.

Ettevalmistus: mängijad võtavad paaridesse ja seisavad ringi. Paarilised pööravad näod vastamisi, nii et moodustub kaks ringi. Sisemises ringis seisjad on seljaga ringi sissepoole ja välimise ringi seisjatel on seljad väljapoole. Sisemise ringi moodustanud mängijad astuvad kaks sammu tagasi, nii et paariliste vahele tekib ringkoridor.

Mängu käik: Muusika hakkab mängima. Valitakse välja üks paar, kellest saab vormeliauto. Nad võtavad käest kinni ja liiguvad galopis mööda koridori kahe ringi vahel. Kui nad jõuavad tagasi sinna, kus nad alustasid, läheb liikuma nendest järgmine paar jne. Et asi oleks pinevam (nagu vormelisõidule kohane), pannaks mängu veel üks, kaks või rohkem "autot" (sõltuvalt sellest, kui palju on mängijaid). Nii võib tekkida ka väike võistlusemoment. Ülejäänud plaksutavad ja elavad "autodele" kaasa. Mäng kestab seni, kuni mängijatel on tuju või kuni muusika katkeb. Lõbusat kihutamist!

VIKTORIIN: VIIS KÜSIMUST

1. Nõukogude aja elasid üle vaid mõned üksikud Vabadussõja mälestusmärgid. Üks neist on baltisakslastest koosnenud ja Vabadusristi I liigi 2. järgu kavaleri kolonel Konstantin Veissi juhtimisel tegutsenud Balti pataljoni Vabadussõja ausammas (pildil). See avati 27. septembril 1936 ja sellele on raiutud üheksa Balti pataljoni võitleja nimed, kes hukkusid lahingus küla eest, mille kalmistule ausammas püstitati. Mis küla kalmistul asub see ausammas?

2. Eesti kuulutas end ajaloos teist korda iseseisvaks teatavasti 20. augusti hilisõhtul 1991. Milline riik tunnustas esimesena taasiseseisvunud Eestit? Ühtlasi on tegemist esimese riigiga, kes seadis Eestiga 1991. aastal sisse diplomaatilised suhted.

3. Küsitav isik (1904–1986, pildil) on tuntuks saanud kui teadlane ja poliitik. Teadlasena on ta tuntus igati positiivne, poliitikuna aga pigem negatiivne. Ta oli aastatel 1935–1937 ajakirja Eesti Loodus peatoimetaja. Tegeles põhiliselt magevee selgrootute uurimisega. Sai tuntuks kui mardikaliste tundja. Praegugi on hinnatud tema mardikaliste välimäärarjad. Tegeles aktiivselt loodusteaduste propageerimisega. Tuntud bioloogid on ka küsitava poeg ja minia. Oli 1950. aastatel Zooloogia- ja Botaanikainstituudi direktor. Osaletas 1930. aastatel Tartu pahempoolsete kultuuritegelaste organisatsioonides, ilmselt seetõttu sattus 1940. aastal Johannes Varese-Barbaruse moodustatud valitsusse, kus oli mõne kuu siseasjade rahvakomissari abi. 1949. aastal sattus aga poliitiliselt põlu alla ja pärast seda enam aktiivsesse poliitikasse ei pöördunud. Talle kuulub tänini Tartu aukodaniku tiitel. Mõni aasta tagasi taheti see tiitel talt poliitilise tegevuse tõttu postuumselt ära võtta, kuid leiti, et küsitava teaduslikud teened kaaluvad üles ta poliitilised patud. Kes oli see vastuoluline isik?

4. Seda rahvalikku tähtpäeva pidasid vanad eestlased suve lõpupäevaks, mil taludes kadus kesk-hommikune söömavahe. See päev on varemalt kandnud ka rukkiema, külviema ehk rohuema päeva nime. Siis hakkavat kärbsed ja parmud kaduma ning uss minevat maa sisse. Selleks päevaks pidi viljalõikus olema lõppenud. Oli komme proovida sel päeval kaalikaid, kapsad aga olevat pööranud pead. Samas on see olnud sageli meevõtu algusaeg. Selle päeva järgi püüti ennustada ka sügise ilma: kui sajab, tuleb sügis vihmane, kui aga ilm on ilus, on terve sügis ilus. Mis tähtpäevast on jutt? Muide, selle päeva nimipühakule on pühendatud üks kultuurilooliselt oluline kihelkonnakirik (pildil).

5. Ta oli tuntud Eesti põllumajandusteadlane (1889–1945), kes oma elu viimastel aastatel sai tuntuks kui poliitik. Lõpetas 1917. aastal Moskva põllumajandusinstituudi ja töötas seejärel kolm aastat Turkmenistanis. Oli 1930. aastatel Eesti põhilisi põllumajanduse arenduse põhiülesannete koostajaid. Propageeris ühistegevust ja põllumajanduslikke ühistuid. Oli aastatel 1938–1940 Riigikogu liige. 1944. aastal sai tuntuks kui Saksa okupatsioonivõimudele vastuhakkaja. Oli Eesti Vabariigi Rahvuskomitee esimese ja Otto

Tiefi valitsuse põllutöominister. Varjas end elu lõpuni Vene okupatsioonivõimude eest Pärnu- ja Viljandimaal. Talle kuuluvad legendaarsed sõnad "eestlus püsib vaid niikaua, kui Eesti maa on eesti põllumehe käes", mis on mh raiutud Kambjasse rajatud Eesti rahvakooli memoriaalile.

KÜSIMUSED KOOSTAS ÜLIÕPILASTE MÄLUMÄNGU KLUBI

VASTUSED

1. Mäetaguse külas Ida-Virumaal. 2. Island. 3. Harald Haberman. 4. Pärtilpäev. 24. august. Pildil on Palamuse Püha Bartholomeuse kirik. 5. Kaarel Liidak.

Kaitseliidu vibukütt tuli Euroopa meistriks

Augusti algul Euroopa meistri-võistlustel maastikuvibulaskmises Rootsis Göteborgi lähedal Tjolöholmis võitis Kaitseliidu Pärnumaa maleva liige veebel Gunnar Vahtra Euroopa meistri tiitli ja hi kaarvibu klassis. Vahtra senine pa- rim tulemus tiitlivõistlustel oli sel- lekevadine neljas koht siselaskmises maastikuvibulaskmise maailma- meistrivõistlustel Saksamaal. Nüüd- ne kuld on ta esimene suur medal, aga see ei tulnud kergelt. “Lasin kolmel esimesel päeval enda kohta

väga hästi, püstitasin ühe Eesti rekordi ja läksin konkurentidelt eest ära,” rääkis Vahtra Pärnu Postime- hele. “Kahel viimasel päeval hoidsin hammastega kohast kinni. Lõpuks kogusin 2031 silma, austerlane kao- tas 12 silmaga ja eelmine meister prantslane juba rohkemaga.” Euroo- pa meistri tiitlit saab Vahtra kanda 2009. aastani, Walesis korraldatava järgmise EMni. “Märtsis on Namii- bias maailmameistrivõistlused, sin- na tahaksin väga minna,” valgustas Vahtra järgmist eesmärki. **KK!**

VÄLIKOKA RETSEPTIRAAMATUST

Naiskodukaitse Kirde piirkonna vanem ELLE VINNI soovib pidulauale: PEEKONINÄKSID MUSTA PLOOMIGA

Koostisained	1 näks	10 näksi	100 näksi
peekoniviilud	1 tk	10 tk	100 tk
mustad ploomid	1 tk	10 tk	100 tk
puust kokteilitikud	1 tk	10 tk	100 tk

Valmistamine

Keera must ploom peekoniviilu sisse. Kinnita rull puust kokteilitikuga. Küpseta 180-kraadises ahjus 15–20 minutit. Võid soovi korral kaunistada roheline aedviljaga. Paku poolmagusa punase veini juurde.

ANANASSIRUUDUD

Koostisained	1 kook	10 kooki	100 kooki
konservananassirõngad	1 tk	10 tk	100 tk
lehttainas	14 g	140 g	1,4 kg
(külmutatud) marjad või moos	1 tl	0,2 l	2 l

Valmistamine

Osta poest lehttainast, vooli seda vajadusel ja lõika sobiva suurusega ruutudeks. Pane igale ruudule ananassirõngas. Iga ananassirõnga keskele pane teelusikatäis marju või moosi. Küpseta 180-kraadises ahjus 20–30 minutit. Serveeri soojalt. Selle retsepti tõi Naiskodukaitse kaasa suviselt Soome-reisilt.

SUMMARY

AT TRAINING EXERCISE KEVADTORM WITH A VIRTUAL COMPANY

Second Lieutenant Kuido Külm summarises his activities at the training exercise Kevadtorm (Spring Storm) where he performed as a commander of B-company of the virtual 1st infantry battalion. Training exercise of Kaitseliit was not participated this year as a unit but yet there were single volunteers seen at Kevadtorm. As usual, it was possible to have a look at new weapon systems of the defence forces, to obtain tactical skills and to get an idea of the most recent improvements at the management of the units. It was extremely motivating to learn that the artillery is no longer only virtual. When the 1st infantry battalion ordered a fire, the members of the artillery group did really turn their gun barrels. The main shortcoming was related to the ordering of indirect fire because of unclear standards. Estonian National Defence College plans to involve also groups of mine throwers and intelligence in the training exercise next year. Management of virtual company provides really good experiences before going to a real field exercise. Pp. 29–32.

PAST AND PRESENT OF SNIPER'S GUNS IN KAITSELIIT

Sniper conception of defence forces was completed in the end of 2005. The sniper weapon systems applied in Estonian defence forces is not uniform. In training centers and units of Kaitseliit, the sniper's guns are absent and in larger units they are often amortised. Their renovation and maintenance are irregular. Ministry of Defence recently entered into procurement contract with French Company PGM Precision and Finnish company Sako OY for the purchase of sniper weapon systems. Although such arms are now only purchased for defence forces, the units of members of Kaitseliit will hopefully have them in future. Pp. 36–39.

ESTONIANS AT A GLORIOUS DAY OF THE 14th OF JULY 2007 IN PARIS

Ivo Peets, cadet of Estonian National Defence College describes his impressions on the procession (*défilé militaire*) in France on the 14th of July for the celebration of the anniversary of conquering Bastille. 12 cadets of Estonian National Defence College were marching in a rhythm of French marching music in the same formation with military representations of 27 member countries of European Union at L'Avenue des Champs-Élysées, Main Street of Paris. As the anniversary of conquering Bastille is an important festival day for the French, the procession became a national party. In the beginning there were squadrons of airplanes that flew over Arc de Triomphe to Champs-Élysées above the marching military men by painting their flight paths in colours of French flag. Pp. 40–42.

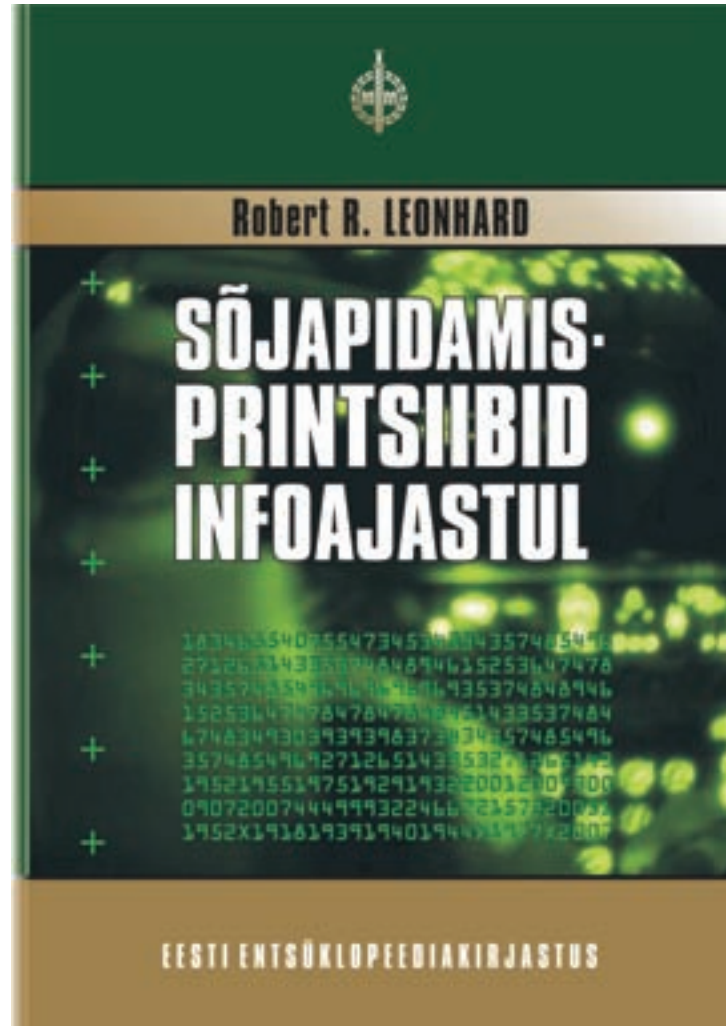

Raamatusari MÕTE ja MÕÕK

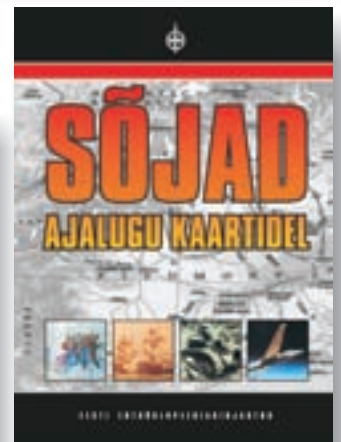
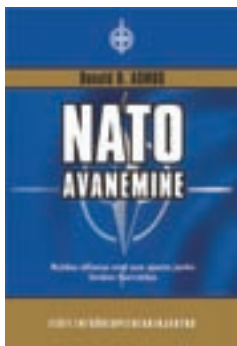
Uus eestikeelne sõjandusraamat “SÕJAPIDAMISPRINTSIIBID INFOAJASTUL”

Robert R. Leonhardi meelest on sõjanduslik mõtte kriisis, sest meil puudub tuleviku sõdade jaoks eluvõimeline doktriin. Nüüd, kus maailm on astunud infoajastusse, ei pea ligemale sajandi jooksul sõjakunstile valgust heitnud printsiibid enam paika. Agraarajastul sündinud ja industriaalajastul lihvi saanud klassikalised sõjapidamisprintsiibid on oma aja suures osas lootusetult ära elanud. Vajalik on radikaalne muutus.

Sõjapidamisprintsiibid infoajastul on raamat, mis annab selle muutuse läbiviimiseks laialdast mõtteainet.

Sarjas “MÕTE & MÕÕK” on varem ilmunud raamatud:

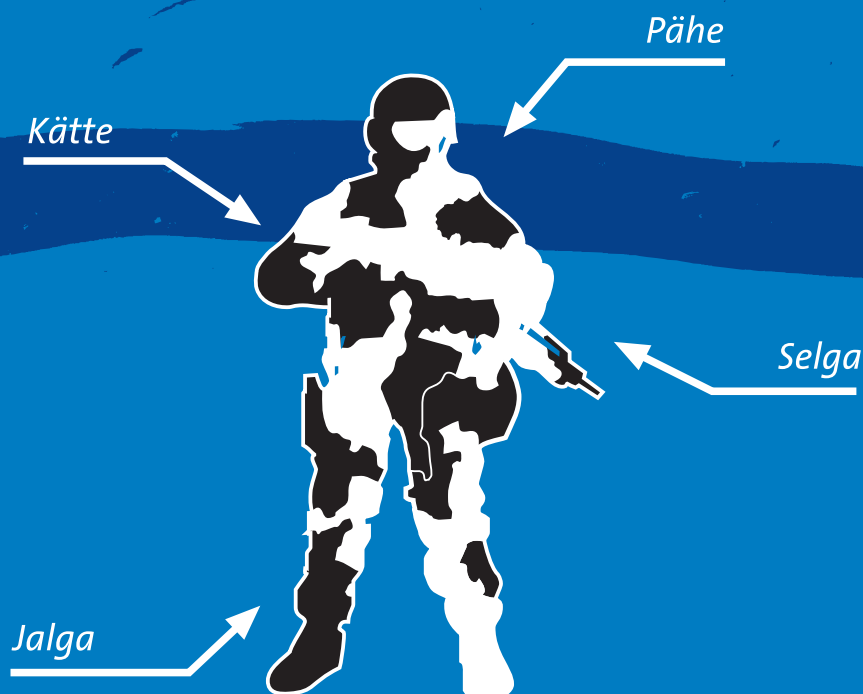
Kõik sarja “MÕTE & MÕÕK” raamatud leiate veebiküljelt www.ene.ee või suurematest raamatupoodidest.

Raamatuklubi “MÕTE & MÕÕK” veebiküljel www.ene.ee

MILITAAR- JA VABAAJAKAUBAD RESERVVÄELASTELE JA KAITSELIITLASTELE

[KINDLAS HEADUSES!]

Armament müügipunkt Männiku lasketiirus
Trapi tee 1, Männiku küla, Saku vald, Harjumaa

Lahtiolekuajad:
T-R: 13.00-19.00
L: 10.00-15.00

Tel 608 8861, Faks 608 8862
e-post: info@armament.ee

ARMAMENT.EE
netikauplus